

20 februari 2024

Oorspronkelijke taal: Nederlands

COI FOCUS

LIBANON

Veiligheidssituatie

Disclaimer:

Dit COI-product is geschreven door de documentatie- en researchdienst Cedoca van het CGVS en geeft informatie voor de behandeling van individuele verzoeken om internationale bescherming. Het document bevat geen beleidsrichtlijnen of opinies en oordeelt niet over de waarde van het verzoek om internationale bescherming. Het volgt de richtlijnen van de Europese Unie voor de behandeling van informatie over herkomstlanden van april 2008 en is opgesteld conform de van kracht zijnde wettelijke bepalingen.

De auteur heeft de tekst gebaseerd op een zo ruim mogelijk aanbod aan zorgvuldig geselecteerde publieke informatie en heeft de bronnen aan elkaar getoetst. Het document probeert alle relevante aspecten van het onderwerp te behandelen, maar is niet noodzakelijk exhaustief. Als bepaalde gebeurtenissen, personen of organisaties niet vernoemd worden, betekent dit niet dat ze niet bestaan hebben.

Alle gebruikte bronnen staan kort vermeld in een voetnoot en uitgebreid beschreven in een bibliografie achteraan het document. Bronnen die geconsulteerd maar niet gebruikt werden, staan in een lijst van geraadpleegde bronnen. In uitzonderlijke gevallen worden bronnen niet bij naam genoemd. Wie specifieke informatie uit dit document gebruikt, moet de bronverwijzing uit de bibliografie vermelden.

Publicatie of verspreiding van dit document is alleen mogelijk na schriftelijke toestemming van het Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen.

This COI-product has been written by Cedoca, the Documentation and Research Department of the CGRS, and it provides information for the processing of individual applications for international protection. The document does not contain policy guidelines or opinions and does not pass judgment on the merits of the application for international protection. It follows the Common EU Guidelines for processing country of origin information (April 2008) and is written in accordance with the statutory legal provisions. The author has based the text on a wide range of public information selected with care and with a permanent concern for crosschecking sources. Even though the document tries to cover all the relevant aspects of the subject, the text is not necessarily exhaustive. If certain events, people or organisations are not mentioned, this does not mean that they did not exist.

All the sources used are briefly mentioned in a footnote and described in detail in a bibliography at the end of the document. Sources which have been consulted but which were not used are listed as consulted sources. In exceptional cases, sources are not mentioned by name. When specific information from this document is used, the user is asked to quote the source mentioned in the bibliography.

This document can only be published or distributed with the written consent of the Office of the Commissioner General for Refugees and Stateless Persons.

Inhoudstafel

Lijst van afkortingen	3
Inleiding	5
1. Korte geschiedenis.....	7
2. Huidige toestand	10
3. Gewapende actoren	13
3.1. Hezbollah	13
3.2. Lebanese Resistance Brigades.....	14
3.3. Het Israëlische leger	14
3.4. Palestijnse gewapende groeperingen.....	15
3.5. IS en Hayat Tahrir al-Sham	16
3.6. Libanese soennitische en salafistische militie.....	16
3.7. Het Libanese leger.....	17
4. Typologie van het geweld	18
4.1. Aantal incidenten.....	18
4.2. Aard van de incidenten	18
5. Geografische verdeling	20
5.1. Zuid-Libanon	20
5.1.1. Achtergrond	20
5.1.2. Grensgeweld naar aanleiding van de oorlog tussen Israël en Hamas	21
5.2. Bekavallei en Akkar	25
5.2.1. Grensgeweld in de Bekavallei en Akkar	25
5.2.2. Sektarisch en crimineel geweld in de regio Baalbek-Hermel en Akkar	26
5.3. Tripoli	27
5.3.1. Sociale onrust.....	27
5.3.2. Sektarisch en crimineel geweld in de stad	28
5.4. Beiroet.....	28
5.4.1. Sociale onrust.....	28
5.4.2. De zuidelijke buitenwijken (Dahiyya)	29
5.5. Saida	30
5.6. Palestijnse vluchtelingskampen	30
5.6.1. Algemeen.....	30
5.6.2. Ayn al-Helwe	32
5.6.3. Nahr al-Bared	39
6. Doelwitten van het geweld.....	40
7. Verplaatsingen van de bevolking	44
7.1. Uit Zuid-Libanon.....	44
7.2. Uit Ayn al-Helwe	45
8. Impact van het geweld op het dagelijkse leven	46
Samenvatting.....	47
Bijlagen.....	48
Bibliografie	53

Lijst van afkortingen

ACAPS	Assessment Capacities Project
ACLED	Armed Conflict Location & Event Data Project
AFP	Agence France-Presse
AI	Amnesty International
AOAV	Action on Armed Violence
AP	Associated Press
AUB	American University of Beirut
CFC	Civil-Military Fusion Centre
COAR	Center for Operational Analysis and Research
CRS	Congressional Research Service
CSIS	Center for Strategic and International Studies
CSKC	Civil Society Knowledge Centre
DFLP	Democratic Front for the Liberation of Palestine
ECCR	European Council on Foreign Relations
ERW	Explosive remnants of war
ESCWA	United Nations Economic and Social Commission for Western Asia
EU	Europese Unie
GS	General Security
OCHA	United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs
OHCHR	Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights
HTS	Hayat Tahrir al-Sham
HRW	Human Rights Watch
IDF	Israel Defence Forces
IDP	Internally Displaced Person
IEP	Institute for Economics and Peace
IPC	Integrated Food Security Phase Classification
IRC	International Rescue Committee
IS	Islamitische Staat
IDF	Israeli Defence Forces
ICG	International Crisis Group
IOM	International Organization for Migration
IRIN	Integrated Regional Information Networks

ISW	Institute for the Study of War
JFS	Jabhat Fatah al-Sham
LF	Lebanese Forces
MAP	Medical Aid for Palestinians
MERIP	Middle East Research and Information Project
PNSF	Palestinian National Security Forces
OSAC	Overseas Security Advisory Council
PFLP-GC	Popular Front for the Liberation of Palestine-General Command
PHRO	Palestinian Human Rights Organization
PLO	Palestine Liberation Organization
RFE/RL	Radio Free Europe/Radio Liberty
RPG	Rocket Propelled Grenades (raketwerpers)
TDS	The Daily Star
UN	United Nations
UNDP	United Nations Development Program
UNHCR	United Nations High Commissioner for Refugees
UNIFIL	United Nations Interim Force in Lebanon
UNRWA	UN Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East
USDOS	United States Department of State
VBIED	Vehicle Borne Improvised Explosive Device

Inleiding

Het doel van dit onderzoek is een stand van zaken op te maken over de veiligheidssituatie in Libanon. Deze COI Focus is een update van de COI Focus *Libanon - De veiligheidssituatie* van 9 mei 2023. Het onderzoek richt zich in het bijzonder op de periode mei 2023 – januari 2024.

De analyse bestaat uit acht delen. Een eerste en tweede deel beschrijven de achtergrond en huidige toestand van het geweld in Libanon. Een derde deel geeft de actoren weer die de veiligheidssituatie in Libanon bepalen. Een vierde en vijfde deel gaan in op de aard van het geweld in de verschillende regio's. Een zesde deel bespreekt de doelwitten van het geweld en het hiermee gepaard gaande risico voor burgers. Een zevende deel beschrijft de verplaatsingen van de bevolking. Een achtste deel geeft de impact op het dagelijkse leven weer.

Deze analyse beoogt een globaal beeld te geven van de veiligheidssituatie in Libanon. Het rapport bevat geen exhaustief overzicht van de veiligheidsincidenten die zich in Libanon hebben voorgedaan. De vermelde incidenten dienen voornamelijk om de algemene trend in Libanon of in een bepaalde Libanese regio te duiden.

De COI Focus is gebaseerd op informatie uit openbare bronnen. Cedoca maakt hierbij gebruik van informatie van verschillende internationale gouvernementele organisaties, niet-gouvernementele organisaties, vakliteratuur en berichtgeving uit de internationale en Libanese media.

Deze COI Focus maakt gebruik van de gegevens over veiligheidsincidenten uit de databank van het Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED), een Amerikaanse non-profit niet-gouvernementele organisatie die informatie over conflicten verzamelt, analyseert en in kaart brengt.¹ Ervaren onderzoekers verzamelen de data uit een brede waaier van lokale, regionale en internationale nieuwsbronnen en organisaties in meer dan 75 talen.² Voor Libanon zijn dat onder meer al-Akhbar, al-Arabiya, Asharq al-Awsat, an-Nahar, al-Nashra, al-Jazeera, Arab News, L'Orient-le Jour, Naharnet, Liveuamap, Murr TV, National News Agency Lebanon, BBC News, Lebanon24 en LBC International.

De databank is beschikbaar op de ACLED-website en wordt voortdurend bijgewerkt met nieuwe informatie (al dan niet over een reeds ingevoerd incident).³ ACLED licht de toegepaste methodologie voor de invoering en voortdurende controle van de data uitgebreid toe.⁴ ACLED registreert het type van geweld, de actoren van geweld, of er sprake is van *civilian targeting*, een beschrijving van de incidenten, de locatie en een indicatieve schatting⁵ van het aantal gemelde dodelijke slachtoffers. Cedoca gebruikt voor dit onderzoek de data die ACLED noteert in de categorieën (*event-types*) *battles*, *explosions/remote violence* en *violence against civilians*.⁶ Gelet op de methodologie, codering en invoering van gegevens kunnen de cijfers van ACLED volgens Cedoca slechts beschouwd worden als een schatting en indicatie van de tendensen met betrekking tot geweld in een bepaalde periode. De ACLED-cijfers van die Cedoca in deze COI Focus gebruikt voor 2023 zijn opgevraagd op 16 januari 2024 (voor 2023) en op 6 februari 2024 (voor januari 2024).

¹ ACLED, *About ACLED*, s.d., [url](#)

² ACLED, 06/2023, p. 7, [url](#)

³ ACLED, 11/2021, [url](#)

⁴ ACLED, *Resource Library*, s.d., [url](#)

⁵ "These figures should therefore be understood as indicative estimates of reported fatalities, rather than definitive fatality counts": ACLED, 06/2023, p. 37, [url](#). ACLED verifieert het aantal gerapporteerde slachtoffers niet. Als bronnen verschillende aantallen weergeven of een vage schatting, gebruikt ACLED de conservatiefste schatting. Mogelijk resulteert deze methode tot een onderschatting van het aantal dodelijke slachtoffers. ACLED, 01/2023, pp. 2-3, [url](#)

⁶ ACLED neemt ook andere incidenten op, meer bepaald onder de categorieën *riots*, *protests* en *strategic developments*. Deze worden niet of slechts marginaal in dit onderzoek opgenomen. ACLED, 06/2023, [url](#)

Cedoca volgt de veiligheidsomstandigheden in Libanon voortdurend op. Als er zich fundamentele wijzigingen of ontwikkelingen zouden voordoen die de situatie ter plaatse aanzienlijk veranderen, dan zal Cedoca deze COI Focus zo snel mogelijk bijwerken.

1. Korte geschiedenis

In Libanon wordt de macht verdeeld volgens confessionele quota voor christenen, soennieten en sjiieten die respectievelijk 30, 31 en 32 % van de bevolking uitmaken.⁷ Dit leidt tot een politiek sterk gepolariseerd systeem vatbaar voor conflict en buitenlandse inmenging.⁸ Hoewel de termen hun lading al lang niet meer dekken, is Libanon sinds de Cederrevolutie en de hierop volgende terugtrekking van de Syrische troepen in 2005 politiek verdeeld tussen de zogenaamde 14 Maart-groep (genoemd naar de anti-Syrische protesten in 2005 door een alliantie van soennieten, druzen, en christenen), en de 8 Maart-groep (genoemd naar de toenmalige mars door Hezbollah). De belangrijkste fracties van de 8 Maart-groep waren Hezbollah (sjiiatische strekking, geleid door Hassan Nasrallah), Amal (sjiiatisch, Nabih Berri) en de Free Patriotic Movement (FPM) (christelijk, Michel Aoun). De belangrijkste fracties van de 14 Maart-groep waren de Tayyar al-Mustaql / Future Movement (soennitisch, Saad Hariri), Lebanese Forces (LF, christelijk, Samir Geagea) en de Kata'ib (falangisten, christelijk, Amin Gemayel). De burgeroorlog in Syrië heeft de Libanese binnenlandse politiek verder gedestabiliseerd.⁹ Grofweg kan men stellen dat Hezbollah, gesteund door Iran, zich achter het Syrische regime schaarde, in tegenstelling tot het 14 Maart-blok, gesteund door Saoedi-Arabië.¹⁰

De Libanese regering voert een officieel beleid van neutraliteit (*disassociation*) met betrekking tot het Syrische conflict om te verhinderen dat het zou overslaan naar Libanon.¹¹ Hiertoe ondertekenden de verschillende politieke leiders in juni 2012 de zogenaamde Baabda-verklaring. Aanvankelijk bleef de politieke en veiligheidssituatie in Libanon bijgevolg relatief stabiel. Het tij van neutraliteit en stabiliteit keerde toen Hezbollah-leider Nasrallah op 25 mei 2013 officieel erkende militaire steun te bieden aan het Syrische regime.¹² De gevolgen van Hezbollahs betrokkenheid in de Syrische burgeroorlog, lieten zich snel voelen in Libanon.¹³ Naast toenemend geweld in de grensregio's met Syrië gebeurden in het binnenland aanslagen met autobommen met meestal Hezbollah of diens sjiiatische achterban als doelwit.¹⁴ In de tweede helft van 2014 ontstonden in de grensregio's Arsak en Tripoli grootschalige gewapende confrontaties tussen het Libanese leger en een aantal Syrische extremistische groeperingen onder de koepel van Islamitische Staat (IS) (Islamic State in Iraq and the Levant (ISIL)/ Islamic State in Iraq and Syria (ISIS)/ Dawlat al-Islamiya fi al-Iraq wa al-Sham, Daesh).¹⁵

In 2015 versterkte het leger haar troepen met een lijn van legerposten op de heuveltoppen aan de grens met Syrië.¹⁶ Het grensgeweld nam af en er vond sindsdien geen grootschalig gewapend treffen meer plaats waarbij burgerslachtoffers vielen.¹⁷ Voorts werden IS-netwerken in Libanon gemonitord en opgerold.¹⁸ Samenwerking in veiligheidswesties tussen Hezbollah en de Future Movement heeft er voor gezorgd dat sinds 2015 de veiligheidssituatie gevoelig verbeterde.¹⁹ Het aantal terroristische aanslagen daalde significant.²⁰ In de zomer van 2017 kwamen zowel Hezbollah als het Libanese

⁷ USDOS, 15/05/2023, [url](#)

⁸ COAR, 11/2021, [url](#); Carnegie Endowment for International Peace (Henley A.D.M), 16/12/2016, [url](#)

⁹ CRS (Humud C.E.), 05/10/2018, [url](#)

¹⁰ CRS, 31/01/2020, [url](#); IRB, 08/09/2022, [url](#)

¹¹ UN Security Council, 08/03/2018, [url](#); UN Security Council, 28/06/2012, [url](#); ECFR, 09/2012, [url](#)

¹² ISW (Fullton W.), 05/2013, [url](#)

¹³ ICG, 27/05/2014, [url](#); ICG, 20/07/2015, [url](#)

¹⁴ Middle East Institute (Blanford N.), 11/2017, [url](#)

¹⁵ Carnegie Endowment for International Peace (Abou Zeid M.), 08/08/2014, [url](#); UN Security Council, 05/11/2014, [url](#)

¹⁶ Al-Jazeera (Blanford N.), 05/02/2015, [url](#); ISW (Cafarella J.), 05/03/2015, [url](#)

¹⁷ UN Security Council, 15/10/2019, [url](#); UN Security Council, 08/03/2018, [url](#); UN Security Council, 24/06/2016, [url](#); UN Security Council, 04/11/2015, [url](#)

¹⁸ USDOS, 02/06/2016, [url](#)

¹⁹ ICG, 20/07/2015, [url](#)

²⁰ UN Security Council, 04/11/2016, [url](#); ISW (Cafarella J.), 05/03/2015, [url](#)

leger afzonderlijk in actie tegen de nog aanwezige Syrische extremistische rebellengroeperingen in de grensregio om ze definitief te verdrijven uit Libanon. Het leger herstelde hiermee de controle van de staat over een groot deel van de grensregio.²¹

Op 6 mei 2018 vonden voor het eerst in negen jaar parlementsverkiezingen plaats.²² Na nagenoeg negen maanden onderhandelingen vormde premier Saad Hariri, leider van de Future Movement, een regering van nationale eenheid. Hezbollah verwierf een vetorecht en controleerde daarna het Libanese politieke beleid.²³

Daar waar eerdere jaren reeds sprake was van sociale onrust in Libanon,²⁴ ontstonden sinds 17 oktober 2019 massale en wijdverspreide protesten tegen de overheid, diens wanbeleid, corruptie, cliëntelisme en onmacht om de economische crisis te bezweren. Volgens Human Rights Watch (HRW) en Amnesty International (AI) beantwoordden de autoriteiten de betogeningen met buitensporig geweld.²⁵ Op 29 oktober 2019 diende premier Hariri zijn ontslag in.²⁶ Op 19 december 2019 verkoos het parlement de door Hezbollah gesteunde Hassan Diab tot premier. Diens regering bestond uitsluitend uit partijen verbonden aan het 8 Maart-blok, het politiek blok geleid door Hezbollah.²⁷ Het was de eerste regering sinds 2005 die bestond uit één politiek blok.²⁸

Libanon bevindt zich sinds eind 2019 in de grootste economische en financiële crisis uit zijn geschiedenis.²⁹ De economische crisis verzwaarde nog door de coronacrisis alsook door de explosie die zich op 4 augustus 2020 voordeed ten gevolge van een brand in de haven van Beiroet.³⁰ Ruim 2.750 ton ammoniumnitraat, dat door wanbeleid al jaren lag opgeslagen in de haven, kwam hierbij tot ontploffing. De ontploffing wordt beschouwd als één van de grootste niet-nucleaire ontploffingen in de geschiedenis.³¹ Er vielen ongeveer 200 doden en 6.500 gewonden, onder wie 1.000 kinderen.³² Volgend op de explosie braken op 8 augustus 2020 opnieuw grootschalige protesten uit in Beiroet tegen de regering, de corruptie en het wanbeleid. De ordediensten gebruikten volgens internationale mensenrechtenorganisaties opnieuw buitensporig geweld in het neerslaan van de demonstratie, waarbij meer dan 700 gewonden vielen.³³ Volgend op het massale volksprotest na de explosie kondigde premier Hassan Diab op 10 augustus 2020 het ontslag van diens regering aan. Na dertien maanden politieke impasse vormde premier Najib Mikati op 10 september 2021 een nieuwe regering. Hierin domineerde opnieuw Hezbollah en haar politieke bondgenoten.³⁴ De verslechterde levensomstandigheden leidden in de lente en zomer van 2021 opnieuw tot een massale mobilisatie tegen de regering.³⁵ Tegen eind 2021, twee jaar na het begin van de protesten, ebde het politieke momentum van de protestbeweging weg. De hoop op verandering is niet meer en de groeiende economische crisis noopt velen tot dagelijks overleven. De protestbeweging is ook verzwakt door de *braindrain*, net als het land in zijn geheel. Voorts bevinden zich binnen de beweging ook ideologische verschillen.³⁶

²¹ UN Security Council, 16/10/2017, [url](#)

²² UN Security Council, 21/05/2018, [url](#)

²³ Ashraq Al-Awsat, 17/02/2019, [url](#); ICG, 01/2018, [url](#)

²⁴ OSAC, 16/08/2023, [url](#); CSKC, [url](#); Middle East Eye, 31/01/2019, [url](#); CSKC, 02/2019, [url](#)

²⁵ OHCHR, 21/01/2020, [url](#); AI, 16/01/2020, [url](#); AI, 19/12/2019, [url](#); HRW, 17/01/2020, [url](#); HRW, 20/12/2019, [url](#); UN Security Council, 28/02/2020, [url](#)

²⁶ UN Security Council, 18/11/2019, [url](#)

²⁷ ICG (Wimmen H), 22/01/2020, [url](#); Reuters, 21/01/2020, [url](#)

²⁸ Brookings (Feltman J.), 25/01/2020, [url](#); CRS, 02/10/2020, [url](#); Al Jazeera (Najjar F.), 22/01/2020, [url](#)

²⁹ CRS, 08/11/2021, [url](#); Carnegie Endowment for International Peace (Alami M.), 19/12/2019, [url](#)

³⁰ CRS, 08/11/2021, [url](#); UN Security Council, 20/10/2020, [url](#); ICG, 08/06/2020, [url](#)

³¹ Center for Disaster Philanthropy, 10/09/2020, [url](#)

³² ACAPS, 22/09/2020, [url](#); ICG, 10/11/2020, [url](#); The Jamestown Foundation (Devereux A.), 23/10/2020, [url](#)

³³ ACAPS, 25/08/2020, [url](#); HRW, 26/08/2020, [url](#); UN Security Council, 20/12/2020, [url](#); AI, 11/08/2020, [url](#)

³⁴ CRS, 08/11/2021, [url](#)

³⁵ ACLED, s.d., [url](#)

³⁶ Konrad Adenauer Stiftung (KAS) (Bauer M.), 18/10/2021, [url](#)

Op 15 mei 2022 hield Libanon voor het eerst sinds de massaprotesten van oktober 2019 parlementsverkiezingen. De Future Movement nam niet deel aan de verkiezingen.³⁷ Dertien onafhankelijke hervormingsgezinde kandidaten wonnen een zetel.³⁸ Hezbollah en diens coalitiegenoten verloren hierdoor hun parlementaire meerderheid, hoewel Hezbollah zelf haar zetels behield.³⁹ Volgens International Crisis Group (ICG) behielden de traditionele politieke blokken weliswaar 90 % van de zetels, maar verhindert de verkiezingsuitslag een machtsevenwicht in het Libanese parlement of een duidelijke meerderheidscoalitie.⁴⁰ In die zin leidden de verkiezingen niet tot een wezenlijke verandering van de politieke status quo.⁴¹ Op 23 juni 2022 werd interim-premier Mikati aangewezen om een nieuwe regering te vormen maar hij geraakte het hierover niet eens met president Aoun. Op 31 oktober 2022 liep bovendien het presidentschap van Aoun af.

³⁷ UN Security Council, 22/04/2022, [url](#)

³⁸ HRW, 12/01/2023, [url](#)

³⁹ IRB, 08/09/2022, [url](#)

⁴⁰ ICG, 27/10/2022, [url](#); IRB, 08/09/2022, [url](#)

⁴¹ HRW, 12/01/2023, [url](#)

2. Huidige toestand

Het onvermogen van het Libanese parlement om een nieuwe president te benoemen zadelt het land op met een regering in lopende zaken die geen wetgeving kan aannemen totdat een nieuwe president een nieuwe premier benoemt.⁴² Sinds de verkiezingen in mei 2022 werd dus nog geen regering gevormd. De politieke polarisatie verdiepte zich nog.⁴³

De oorlog tussen Israël en Hamas na Operatie al-Aqsa Storm van Hamas op 7 oktober 2023 op Israëlsch grondgebied luidde een nieuwe fase in de langdurige impasse tussen Israël en Hezbollah in (zie [5.1.2.](#)). Zeventien jaar lang had wederzijdse afschrikking voor een wankele kalmte gezorgd, maar sinds 8 oktober 2023 is sprake van dagelijks raketcuursel en droneaanvallen over de Israëlsch-Libanees grens tussen de Israeli Defence Forces (IDF) enerzijds en Hezbollah en andere gewapende groeperingen (al-Quds brigades van de Palestinian Islamic Jihad, al-Qassam Brigades van Hamas en al-Fajr militie van al-Jama'a al-Islamiya (Islamic Group))⁴⁴ anderzijds. 86.874 mensen zijn hierbij ontheemd geraakt volgens de cijfers van de International Organization for Migration (IOM).⁴⁵ Begin februari 2024 meldt het United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA) in totaal 158 doden (waarvan ten minste 25 bevestigde burgerdoden) en 728 gewonden.⁴⁶

Na vier jaar economische en financiële crisis betekent volgens de meest recente *Economic Monitor of Lebanon* van de Wereldbank (eind december 2023) de *spillover* van het aanhoudende conflict in Gaza opnieuw een grote schok voor de Libanese economie.⁴⁷ De Wereldbank beschouwde de financiële en economische crisis sinds 2019 in Libanon reeds als een van de drie ergste crises wereldwijd sinds het midden van de negentiende eeuw en het resultaat van drie decennia bewust roekeloos fiscaal en monetair beleid.⁴⁸ De nationale munt verloor tegen oktober 2023 in totaal reeds meer dan 98 % van haar waarde, wat leidde tot een enorme inflatie en een devaluatie van de lonen. Het bruto binnenlands product (bbp) daalde bijgevolg met ongeveer 40% en de centrale bank verloor twee derde van zijn deviezenreserves.⁴⁹ Een gebrek aan buitenlandse valuta om de invoer te financieren heeft geleid tot tekorten aan medicijnen, water en brandstof en torenhoge energieprijzen.⁵⁰ Het tekort aan medicijnen en medische voorraden, de stroomuitval en de migratie van duizenden artsen en verpleegkundigen uit Libanon leidde tevens tot een ongeziene crisis van de gezondheidssector.⁵¹ De staat kan niet meer dan twee tot drie uur elektriciteit per dag leveren.⁵² De crisis heeft grote gevolgen voor de openbare dienstverlening.⁵³ Scholen kunnen met moeite functioneren door het vertrek en stakingen van leraren, stroom- en internetonderbrekingen en inflatie. Publieke scholen voor honderdduizenden Libanese en Syrische studenten waren de afgelopen jaren grotendeels gesloten.⁵⁴

Een rapport van het United Nations Development Programme (UNDP) / Economic and Social Commission for Western Asia (ESCWA) geeft een eerste analyse van de effecten van de *spillover* van de oorlog in Gaza op de Libanese economie. Het rapport benadrukt dat de belangrijkste economische sectoren die werkgelegenheid en inkomen bieden aan een groot deel van de Libanese

⁴² Mercy Corps, 01/2023, [url](#); UN Security Council, 12/10/2023, [url](#)

⁴³ UN Security Council, 22/04/2022, [url](#)

⁴⁴ The Washington Institute for Near East Policy (Ghaddar H. & Sharawi A.), s.d., [url](#)

⁴⁵ IOM, 16/01/2024, [url](#); OCHA, 29/01/2024, [url](#)

⁴⁶ OCHA, 01/02/2024, [url](#)

⁴⁷ World Bank, 22/12/2023, [url](#)

⁴⁸ IRC, 2022, [url](#); HRW, 12/01/2023, [url](#)

⁴⁹ The New Humanitarian (Ghossn K.), 26/10/2023, [url](#)

⁵⁰ The New Humanitarian (Ghossn K.), 26/10/2023, [url](#); OHCHR, 11/05/2022, [url](#); World Bank, 23/11/2022, [url](#); CRS, 08/11/2021, [url](#); HRW, 13/01/2022, [url](#); UN Security Council, 16/11/2021, [url](#); ACLED, 12/05/2021, [url](#)

⁵¹ ACAPS, 19/10/2023, [url](#); UN Security Council, 16/11/2021, [url](#); ACLED, s.d., [url](#); HRW, 12/01/2023, [url](#)

⁵² HRW, 12/01/2023, [url](#)

⁵³ UN Security Council, 13/07/2023, [url](#)

⁵⁴ HRW, 11/01/2024, [url](#)

bevolking - toerisme, diensten en landbouw - het zwaarst zijn getroffen en dat de kans groot is dat de economie verder zal krimpen.⁵⁵

De VN schat in november 2023 dat nagenoeg 4 miljoen mensen in Libanon humanitaire hulp nodig hebben (op een bevolking van 5 miljoen), waaronder 2,1 miljoen Libanezen, 1,5 miljoen Syrische vluchtelingen, 211.400 Palestijnse vluchtelingen en 81.499 migranten.⁵⁶ Tegen eind 2023 bereikte de voedselinflatie 352 %, de hoogste in de wereld, waardoor miljoenen Libanezen zich essentiële zaken als voedsel en gezondheidszorg niet meer kunnen veroorloven.⁵⁷ Volgens de Lebanon Integrated Food Security Phase Classification (IPC), dd. december 2023, zijn ongeveer 1,05 miljoen Libanezen, Syrische en Palestijnse vluchtelingen geconfronteerd met acute voedselonzekerheid en ingedeeld in IPC-fase 3 of hoger (crisis or erger), wat overeenkomt met 19 procent van de geanalyseerde bevolking. Bevolkingsgroepen die in IPC-fase 3 (crisis) of hoger zijn ingedeeld, hebben dringende humanitaire hulp nodig om acute ondervoeding te voorkomen.⁵⁸ Volgens de Wereldbank behoort Libanon samen met Jemen en Syrië tot de meest voedseltekere landen van het Midden-Oosten en Noord-Afrika.⁵⁹ Het Wereldvoedselprogramma schat dat ongeveer 1,4 miljoen mensen in 2023 te kampen hebben met ernstige voedselonzekerheid, terwijl voor een miljoen kinderen het onderwijs onderbroken is.⁶⁰

Demonstraties, wegbllokades en sporadische stakingen om te protesteren tegen de verslechterde economische omstandigheden gingen door tijdens de verslagperiode, vooral in Beiroet en Noord-Libanon.⁶¹ Wel daalde het door ACLED geregistreerde aantal *protests* verder van 2164 in 2021, 818 in 2022 tot 763 in 2023, een nog relatief hoog aantal door de piek van demonstraties in oktober 2023 in het hele land uit solidariteit met Palestina.⁶² De massale protestbeweging, *al thawra* (de revolutie) genoemd, die sinds het najaar van 2019 om politieke vernieuwing roept, blijft nog steeds zonder resultaat.⁶³ Bij de protesten viel één dode.⁶⁴

In het verlengde van 2022 vonden in 2023 gewapende bankbestormingen en -overvallen plaats ten gevolge van de beperkte toegang tot tegoeden, opgelegd door de financiële instellingen. In februari 2023 was sprake van 27 veiligheidsincidenten in banken.⁶⁵ Demonstranten vernielden op 15 juni 2023 vier banken in de wijk Sin al-Fil in Beiroet. Bij vier gelegenheden tussen 10 en 20 juli 2023 drongen spaarders banken binnen en namen ze hun spaargeld met geweld op.⁶⁶

De moeilijke socio-economische situatie uitte zich de voorbije jaren eveneens in een stijging van de criminaliteit en het aantal moorden.⁶⁷ De meest Global Organized Crime Index van 2023, dat het niveau van georganiseerde misdaad meet, rangschikt Libanon op 15 van de 193 landen wereldwijd voor criminaliteit.⁶⁸ De stijgende misdaadcijfers hebben op hun beurt geleid tot meer burgerwachten, wat wijst op een afbrokkeling van het vertrouwen in de veiligheidsdiensten.⁶⁹

⁵⁵ UNDP, 20/12/2023, [url](#)

⁵⁶ UN Security Council, 16/11/2023, [url](#)

⁵⁷ World Bank, 21/12/2023, [url](#); UN Security Council, 12/10/2023, [url](#); UN Security Council, 13/07/2023, [url](#); AI, 09/02/2023, [url](#)

⁵⁸ IPC, 07/12/2023, [url](#)

⁵⁹ Al-Monitor (Lucente A.), 29/06/2022, [url](#)

⁶⁰ World Vision, 10/01/2024, [url](#)

⁶¹ UN Security Council, 13/07/2023, [url](#)

⁶² ACLED, s.d., [url](#); UN Security Council, 16/11/2023, [url](#)

⁶³ CSKC, 06/2022, [url](#)

⁶⁴ ACLED, via export tool geraadpleegde update: 16/01/2024, [url](#)

⁶⁵ UN Security Council, 13/07/2023, [url](#)

⁶⁶ ICG, s.d., [url](#)

⁶⁷ Arab News (Houssari N.), 12/01/2022, [url](#); COAR, 11/2021, [url](#); OSAC, 21/01/2022, [url](#); TDS, 07/06/2020, [url](#); Al-Arabiya (Issa T.M.), 18/08/2022, [url](#)

⁶⁸ OSAC, 16/08/2023, [url](#)

⁶⁹ Al-Monitor (Raydan R.), 17/12/2022, [url](#); Al-Arabiya, 27/11/2022, [url](#); COAR, 11/2021, [url](#):

Het herstel van de Libanese economie zal volgens waarnemers afhangen van de mate waarin de Libanese leiders tegemoetkomen aan de uitdrukkelijke eis van het Internationaal Monetair Fonds (IMF) en internationale donoren om politieke hervormingen door te voeren. Hier is nog weinig van te merken.⁷⁰ Libanese critici zien een eindeloze herhaling van dezelfde status quo, zonder dat de politieke klasse gehaast is om iets te veranderen.⁷¹ ICG spreekt van een fundamentele paradox aangezien de regeringspartijen tegen hun eigen gevestigde belangen moeten handelen een einde moeten maken aan het diepgewortelde cliëntelisme om corruptie te kunnen bestrijden en institutionele hervormingen te kunnen doorvoeren. De politieke leiders verkiezen volgens ICG de implosie van de staat boven het doorvoeren van hervormingen die hun greep op de macht zouden lossen. Dit leidt tot massale armoede, instabiliteit en toenemend geweld, aldus ICG.⁷²

Libanon vangt van alle buurlanden van Syrië nog steeds het grootste aantal Syrische vluchtelingen op. Het aantal officieel geregistreerde Syrische vluchtelingen in Libanon bedraagt volgens het United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR) 784.884.⁷³ HRW en de Libanese overheid schatten dat er zich in totaal minstens anderhalf miljoen Syrische vluchtelingen in Libanon bevinden.⁷⁴ Hiermee maken de Syrische vluchtelingen nagenoeg een kwart van de bevolking in Libanon uit en is Libanon het land met de hoogste concentratie vluchtelingen per capita wereldwijd.⁷⁵ Zowel in de media als in de politiek is de voorbije jaren sprake van een stijgende antivluchtelingenretoriek. De regering beklemtoont de noodzaak van een graduele terugkeer naar Syrië en voert dit ook uit.⁷⁶ Op 5 april 2023 begon het Libanese leger met veiligheidsoperaties gericht op Syriërs in stedelijke woonwijken en informele tentenkampen in heel Libanon. Het deed volgens de VN-Veiligheidsraad in april en mei 2023 meer dan 100 invallen en arresteerde meer dan 2.200 Syriërs.⁷⁷ Van de 2.200 gearresteerd werden er meer dan 1.800 gedepoorteerd naar Syrië. Na afspraken tussen de Libanese autoriteiten en de VN en partners heeft er sinds 11 mei 2023 geen groeps deportatie meer plaatsgevonden. Wel zijn nog Syriërs gedepoerteerd en teruggedreven na hun arrestatie aan de grens. Er worden nog steeds uitzettingen gemeld, die bovendien sinds juli 2023 significant zijn toegenomen, zo stelt de VN-Veiligheidsraad en HRW.⁷⁸

⁷⁰ UN Security Council, 13/07/2023, [url](#); UN Security Council, 13/07/2023, [url](#)

⁷¹ AI, 09/02/2023, [url](#); ICG, 28/10/2021, [url](#); UMAM & Hayya Bina Project, 10/2020, [url](#)

⁷² ICG, 27/10/2022, [url](#); ICG, 28/10/2021, [url](#)

⁷³ UNHCR Inter-agency Information Sharing Portal, laatste update:11/01/2024, [url](#)

⁷⁴ UN Security Council, 16/11/2023, [url](#); UN Security Council, 12/10/2023, [url](#); UN Security Council, 13/07/2023, [url](#)

⁷⁵ CRS, 29/03/2023, [url](#); UN Security Council, 12/10/2023, [url](#)

⁷⁶ UN Security Council, 13/07/2023, [url](#); UN Security Council, 15/11/2022, [url](#); UN Security Council, 11/10/2022, [url](#); ICG, 28/10/2021, [url](#); Al Arabiya News, 01/07/2019, [url](#); USDOS, 11/03/2020, [url](#); AI, 18/02/2020, [url](#); HRW, 14/01/2020, [url](#); HRW, s.d., [url](#); ACAPS, s.d., [url](#)

⁷⁷ UN Security Council, 12/10/2023, [url](#); UN Security Council, 13/07/2023, [url](#); HRW, 11/01/2024, [url](#)

⁷⁸ UN Security Council, 12/10/2023, [url](#); UN Security Council, 13/07/2023, [url](#); HRW, 11/01/2024, [url](#)

3. Gewapende actoren

3.1. Hezbollah

Hezbollah werd met behulp van Iran in 1982 (tijdens de Libanese burgeroorlog) opgericht als verzetsbeweging tegen Israël, dat toen delen van Zuid-Libanon bezet hield.

Hezbollah wordt actueel beschouwd als een staat binnen een staat vanwege diens uitgebreide veiligheidsapparaat, politieke organisatie en netwerk van sociale diensten. Gezien het onvermogen van de Libanese overhedsinstanties om basisdiensten te verlenen aan hun burgers omschrijft het Brookings Institution Hezbollah als een staat binnen een niet-staat.⁷⁹

Hezbollah is naast een sjiiatische politieke partij in Libanon ook een sterk gewapende militie. Zowel de VS als de EU beschouwen de gewapende tak van Hezbollah als een terreurorganisatie. De militie heeft haar bases in de zuidelijke buitenwijken van Beiroet, de Bekavallei en Zuid-Libanon.⁸⁰ Volgens het Civil-Military Fusion Centre van de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie (NAVO), de VN-Veiligheidsraad alsook Carnegie is de militaire capaciteit van het gewapend apparaat van Hezbollah de grootste in Libanon, groter dan deze van het reguliere Libanese leger.⁸¹ Na de oorlog van 2006 met Israël kende Hezbollah een enorme groei aan mankracht, wapens en uitrusting en ontwikkelde de militie zich tot een regionale strijdmacht. Het heeft een leger van nagenoeg 45.000 strijders, velen onder hen gehard in de oorlog in Syrië, en meer dan 100.000 raketten.⁸² De kwestie van het wapenaarsenaal van Hezbollah vormt één van de belangrijkste breuklijnen tussen de 8 Maart- en 14 Maart-coalities. Er wordt in de praktijk weinig tot geen druk uitgeoefend op Hezbollah om te ontwapenen. Het parlementaire blok onder controle van Hezbollah is groot genoeg om elke poging tot ontwapening tegen te houden.⁸³

Hezbollah behoudt haar gewapend apparaat naar eigen zeggen als verdediging tegen Israël enwendt deze bijgevolg niet aan voor binnelandse doeleinden. Wanneer de groepering echter onder druk komt of haar militaire capaciteit in vraag wordt gesteld, twijfelt ze er niet aan haar belangen met wapens te verdedigen, ook in het binnenland. Dit gebeurde begin mei 2008 toen Hezbollah West-Beiroet gewapenderhand innam. Dit was een reactie op de beslissing van de ministerraad om de Hezbollah-gezinde veiligheidschef op de luchthaven te ontslaan en een onderzoek in te stellen naar de wettelijkheid van Hezbollahs parallelle telecommunicatienetwerk, een belangrijk onderdeel van haar militaire apparaat.⁸⁴ Het was de eerste keer dat het militaire apparaat van Hezbollah openlijk in vraag gesteld werd, wat opgevat werd als een regelrechte oorlogsverklaring. Op 14 mei 2008 trok de regering haar twee beslissingen in om een einde te stellen aan het geweld, een duidelijke overwinning voor Hezbollah.⁸⁵ Sinds 2008 is zo iets niet meer voorgekomen en bezit Hezbollah een de facto vetorecht.⁸⁶ Hezbollah maakt volgens Carnegie deel uit van de staat om beter aan staatscontrole te ontsnappen.⁸⁷

Hezbollah heeft volgens onder meer Carnegie geen belang in het uitlokken van een binnelandse conflict, wat diens positie in Libanon nog zou bemoeilijken in een context waarbij een meerderheid

⁷⁹ IRB, 08/09/2022, [url](#)

⁸⁰ USDOS, 02/06/2016, [url](#); IRB, 08/09/2022, [url](#)

⁸¹ UN Security Council, 12/10/2023, [url](#); UN Security Council, 10/03/2023, [url](#); The Christian Science Monitor (Blanford N.), 24/08/2020, [url](#)

⁸² BBC, 03/11/2023, [url](#); ICG, 10/11/2020, [url](#); IRB, 08/09/2022, [url](#)

⁸³ ICG, 27/10/2022, [url](#)

⁸⁴ ICG, 15/05/2008, [url](#)

⁸⁵ ICG, 15/05/2008, [url](#)

⁸⁶ Chatham House (Khatib L.), 06/2021, [url](#); ICG, 28/10/2021, [url](#); ICG, 10/11/2020, [url](#)

⁸⁷ Carnegie Middle East Center (Young M.), 08/05/2018, [url](#); Al-Monitor (Macaron J.), 09/05/2018, [url](#)

van de Libanezen de agenda van Hezbollah verwerpt en Israël wacht op een militaire verzwakking van de partij.⁸⁸

Hezbollah heeft sinds 8 oktober 2023 weliswaar geleidelijk de aanvallen op Israël opgevoerd, maar deze komen in de verste verte niet in de buurt van waartoe de groep in staat is, wat erop wijst dat de groep bezig is met een soort evenwichtsoefening, zo stelt ICG.⁸⁹ Aan de ene kant lijkt Hezbollah het zich niet te kunnen veroorloven om zich volledig afzijdig te houden, aangezien het verdedigen van Gaza en het steunen van haar bondgenoten in de As van Verzet - een groep van door Teheran gesteunde staten en milities, waaronder Hamas - sleutelelementen zijn van haar ideologie en strategie. Aan de andere kant lijkt Hezbollah, samen met beschermheer en leverancier Iran, de militaire middelen die het heeft verworven te willen houden - een belangrijk element van de Iraanse verdedigingsstrategie tegen mogelijke Israëlische agressie - in plaats van ze te verliezen om Hamas te redden.⁹⁰

3.2. Lebanese Resistance Brigades

Naast haar eigen sjiiatisch gewapend apparaat onderhoudt Hezbollah de Lebanese Resistance Brigades (sarayat al-muqawama al-lubnaniya), een overwegend soennitische, paramilitaire organisatie, opgericht en bewapend door Hezbollah.⁹¹ Zo creëerde Hezbollah in grote soennitische steden en gemeenschappen een privémilitie.⁹² De rekruteringsmechanismen zijn veel losser dan het grondige proces van doorlichting, indoctrinatie en discipline voor toekomstige Hezbollah strijders. Hoofddoel van de militie is om als een extra burgerwacht de veiligheid van Hezbollahs thuisfront te verzekeren.⁹³ De Resistance Brigades worden in het bijzonder ingezet in Saida, Tripoli, de Bekavallei en in delen van de grens met Israël zoals Shebaa.⁹⁴

Volgens verschillende bronnen uit de omgeving van Hezbollah knappen de Lebanese Resistance Brigades het vuile werk van de partij op. De militieleden zijn betrokken in straatgevechten.⁹⁵ De brigades zijn voorts aan de zijde van Hezbollah betrokken bij de aanvallen tegen het Israëlische leger aan de zuidelijke grens.⁹⁶

3.3. Het Israëlische leger

Na beëindiging van het gewapend conflict tussen de staat Israël en Hezbollah in de zomer van 2006, stemden beide partijen toe met de wapenstilstand zoals ingeroepen door Resolutie 1701 van de VN-Veiligheidsraad. Deze voorziet in de terugtrekking van de Israëlische troepen uit Libanon en de terugtrekking van Hezbollah ten noorden van de rivier Litani om de ontplooiing van het Libanese leger en de United Nations Interim Force in Lebanon (UNIFIL) in Zuid-Libanon mogelijk te maken. Op 1 oktober 2006 trokken de Israeli Defence Forces (IDF) zich volledig terug ten zuiden van de Blauwe Linie (bestandslijn tussen Israël en Libanon), met uitzondering van het grensdorpje Ghajar en de smalle aangrenzende regio. Ghajar, gelegen op het grenspunt Libanon/Syrië/Israël, wordt in twee verdeeld door de bestandslijn. De IDF bezetten nog steeds het deel ten noorden van de

⁸⁸ Carnegie Middle East Centre (Young M.), 15/10/2021, [url](#); Carnegie Endowment for International Peace (Young M.), 28/11/2019, [url](#); Salloukh B.F., 03/2017, [url](#)

⁸⁹ ICG, 29/12/2023, [url](#)

⁹⁰ ICG, 29/12/2023, [url](#)

⁹¹ L'Orient-Le Jour (Jaklh J.), 30/10/2023, [url](#); Shia Watch (Schei I., Slim M.), 11/2015, [url](#)

⁹² UNDP, 03/2017, [url](#); Landinfo, 20/05/2016, [url](#)

⁹³ The Jerusalem Post, 13/03/2017, [url](#)

⁹⁴ L'Orient-Le Jour (Jaklh J.), 30/10/2023, [url](#); Landinfo, 20/05/2016, [url](#); UNDP, 03/2017, [url](#); ICG, 20/07/2015, [url](#); UN Security Council, 04/11/2016, [url](#); International Business Times (Massi A.), 04/11/2015, [url](#)

⁹⁵ L'Orient-Le Jour (Jaklh J.), 30/10/2023, [url](#); Asharq al-Awsat, 20/08/2016, [url](#); ICG, 20/07/2015, [url](#); The 961 (Haddad N.), 06/08/2021, [url](#)

⁹⁶ L'Orient-Le Jour (Jaklh J.), 30/10/2023, [url](#)

bestandslijn. UNIFIL stelde een aantal veiligheidsmaatregelen voor die een terugtrekking van de IDF uit dit gebied dient te vergemakkelijken, maar de onderhandelingen hieromtrent liepen vast.⁹⁷ Israël is bovendien nog steeds aanwezig in de Shabaa Farms⁹⁸ en schond de voorbije jaren volgens de VN-Veiligheidsraad het Libanese luchtruim door nagenoeg dagelijks al dan niet bemande vluchten uit te voeren over de bestandslijn.⁹⁹

Het IDF heeft in totaal 3600 aanvallen op Libanon uitgevoerd sinds 8 oktober 2023 volgens de American University of Beirut (AUB).¹⁰⁰ Daarvan zouden volgens de cijfers van de AUB in totaal 161 aanvallen met witte fosfor zijn uitgevoerd.¹⁰¹ Het gebruik van witte fosfor door Israël is in strijd met het internationale humanitaire recht en veroorzaakt ernstige en langdurige verwondingen bij burgers, zo stellen onder meer HRW en AI.¹⁰²

3.4. Palestijnse gewapende groeperingen

In Libanon zijn eveneens een aantal Palestijnse gewapende groeperingen aanwezig zoals het pro-Syrische Popular Front for the Liberation of Palestine-General Command (PFLP-GC), Jund ash-Sham, Palestinian Islamic Jihad, Ustab al-Ansar alsook Hamas. Hun aanwezigheid beperkt zich vooral tot een aantal vluchtelingenkampen waar hun gewapende milities relatief vrij opereren (zie [5.6](#)). De PFLP-GC en Fatah al-Intifadah controleren eveneens delen van de grens met Syrië, wat een effectieve controle van de Libanees-Syrische grens bemoeilijkt.¹⁰³ Op 31 mei 2023 lieten vijf leden van het PFLP-GC het leven bij een explosie in hun basis in de stad Qusaya aan de grens. De oorzaak van de explosie werd niet bevestigd.¹⁰⁴

Binnen de Palestijnse kampen circuleren voornamelijk handwapens en is er slechts in zeer beperkte mate sprake van organisaties met een meer geavanceerd militair apparaat of vermogen dat bijvoorbeeld vergelijkbaar is met dat van Hezbollah. De meeste Palestijnse kampen liggen in de buurt van andere bevolkingsconcentraties, met tamelijk goede controlesmogelijkheden voor de Libanese veiligheidstroepen tot gevolg.¹⁰⁵

Ook Hamas is politiek en sinds kort ook militair aanwezig in Libanon. De betrekkingen tussen Hezbollah en Hamas waren sinds het begin van de oorlog in Syrië in 2011, waarbij Hamas zich aansloot bij de oppositie tegen het regime van Assad, een heel aantal jaren bevroren.¹⁰⁶ De voorbije vijf jaren ontdooiden de relaties en richtten beide organisaties een gezamenlijke operatiekamer op in de zuidelijke buitenwijken van Beiroet. Daar vestigde ook Saleh al-Arouri zich in 2018, strateg en militair bevelhebber van Hamas. Deze wordt verantwoordelijk geacht voor het rakettensaldo dat in april 2023 vanuit Zuid-Libanon op Israël werd afgevuurd.¹⁰⁷ Tot dan toe was de politieke tak van Hamas aanwezig geweest in Libanon maar haar activiteiten beperkten zich tot vertegenwoordiging in de inter-Palestijnse coördinatiecomités ter handhaving van de orde in de kampen, het verbeteren

⁹⁷ UN Security Council, 16/11/2023, [url](#); UN Security Council, 12/10/2023, [url](#); UN Security Council, 13/07/2023, [url](#); UN Security Council, 10/03/2023, [url](#)

⁹⁸ De regio Shabaa Farms duidt op 25 km² aan betwist gebied op het grenspunt Libanon, Syrië en Israël, gelegen tussen het Libanese dorp Shab'aa op de Hermon-berg, het druze dorp Majdal Shams op de Golanoogten en Israëlische steden en vestigingen waarover het uitkijkt. Carnegie Middle East Center for International Peace (Salem P.), 09/2006, [url](#)

⁹⁹ UN Security Council, 16/11/2023, [url](#); UN Security Council, 12/10/2023, [url](#); UN Security Council, 13/07/2023, [url](#); UN Security Council, 10/03/2023, [url](#)

¹⁰⁰ AUB, s.d., [url](#)

¹⁰¹ AUB, s.d., [url](#)

¹⁰² HRW, 12/10/2023, [url](#); AI, 31/10/2023, [url](#)

¹⁰³ UN Security Council, 16/11/2023, [url](#); UN Security Council, 13/07/2023, [url](#); UN Security Council, 10/03/2023, [url](#); UN Security Council, 15/11/2022, [url](#); UN Security Council, 11/10/2022, [url](#)

¹⁰⁴ UN Security Council, 12/10/2023, [url](#); UN Security Council, 13/07/2023, [url](#)

¹⁰⁵ Danish Immigration Service, 10/2014, [url](#); ICG, 19/02/2009, [url](#)

¹⁰⁶ L'Orient-Le Jour (Jalkh J.), 14/04/2023, [url](#)

¹⁰⁷ L'Orient-Le Jour (Jalkh J.), 02/12/2023, [url](#)

van de relaties met de Libanese autoriteiten en het verlenen van sociale en religieuze diensten. De gewapende vleugel van Hamas was een paar jaar geleden nog vrijwel onbestaande in Libanon, in tegenstelling tot andere gewapende Palestijnse facties zoals Fatah.¹⁰⁸ Hamas neemt ook niet actief deel aan de gewapende conflicten tussen politieke facties in de Palestijnse vluchtelingskampen maar heeft er wel invloed.¹⁰⁹ Op 10 oktober 2023 eisten de al-Qassam Brigades, de militaire vleugel van Hamas, de verantwoordelijkheid op voor het eerste rakettensalvo dat vanuit Zuid-Libanon richting Israël werd afgevuurd na Operatie al-Aqsa Storm.¹¹⁰

3.5. IS en Hayat Tahrir al-Sham

Volgens de Libanese veiligheidsdiensten is het directe gevaar van extremistische groeperingen IS en Hayat Tahrir al-Sham (HTS)¹¹¹ in Libanon grotendeels geweken na de succesvolle operatie in de zomer van 2017 en het vertrek van nagenoeg 1.000 strijders, maar blijft het risico op aanslagen door *lone wolves* bestaan.¹¹²

Op 23 februari 2022 verijdelde de Libanese politie drie geplande zelfmoordaanslagen door IS op de zuidelijke buitenwijken van Beiroet, Hezbollah-gebied.¹¹³

Volgens veiligheidsbronnen maakt IS gebruik van de financiële crisis in Libanon om jongemannen uit Noord-Libanon te rekruteren door hen een loon in Amerikaanse dollars te beloven. In de periode augustus 2021 tot april 2022 zouden volgens het verslag van de VN-Veiligheidsraad 50 jongemannen uit Tripoli zich aangesloten hebben.¹¹⁴ In het najaar van 2022 zouden volgens de Libanese krant L'Orient-Le Jour ongeveer 48 Libanezen zich aangesloten hebben bij IS in Irak.¹¹⁵ De aantallen blijven over het algemeen klein in vergelijking met de honderden die zich in 2013/2014 bij IS en andere militante groeperingen aansloten. Maar er is onduidelijkheid over het werkelijke aantal en het doel van IS.¹¹⁶ Het Libanese leger arresteerde tijdens de verslagperiode tientallen vermeende aanhangers van IS en HTS, voornamelijk in Noord-Libanon.¹¹⁷

3.6. Libanese soennitische en salafistische milities

In tegenstelling tot de gecentraliseerde en gedisciplineerde strijdkrachten van Hezbollah, zijn de Libanese soennitische milities versplinterd en vallen deze veel moeilijker centraal te coördineren, mede door het geslonken prestige van de Future Movement.¹¹⁸ Terwijl de vijandigheid jegens Hezbollah nooit zo groot was, bezitten de soennitische groeperingen de eenheid noch de capaciteit om militair te mobiliseren.¹¹⁹ Dit is deels te wijten aan politieke en geografische fragmentatie. Er heeft nooit een dominante soennitische partij bestaan met een sterke vertegenwoordiging in alle delen van het land.¹²⁰ Nadat de Future Movement zich terugtrok uit de verkiezingen van 2022 raakte

¹⁰⁸ L'Orient-Le Jour (Jaklh J.), 02/12/2023, [url](#)

¹⁰⁹ L'Orient-Le Jour (Haddad J.), 05/01/2024, [url](#); L'Orient-Le Jour (Jaklh J.), 02/12/2023, [url](#)

¹¹⁰ L'Orient-Le Jour (Jaklh J.), 02/12/2023, [url](#)

¹¹¹ Soennitische Islamistische gewapende organisatie in de Syrische burgeroorlog

¹¹² UN Security Council, 22/04/2022, [url](#); The Jamestown Foundation (Devereux A.), 10/09/2019, [url](#); Al Masdar News, 09/01/2019, [url](#); CSKC, 02/01/2019, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 05/09/2017, [url](#)

¹¹³ L'Orient-Le Jour, 23/02/2023, [url](#); UN Security Council, 22/04/2022, [url](#)

¹¹⁴ UN Security Council, 22/04/2022, [url](#); Carnegie Middle East Centre (Hage Ali M.), 07/12/2021, [url](#)

¹¹⁵ L'Orient-Le Jour, 23/02/2023, [url](#)

¹¹⁶ Carnegie Middle East Centre (Hage Ali M.), 07/12/2021, [url](#)

¹¹⁷ USDOS, 30/11/2023, [url](#); UN Security Council, 16/11/2023, [url](#); UN Security Council, 13/07/2023, [url](#); UN Security Council, 12/10/2023, [url](#)

¹¹⁸ CRS, 29/03/2023, [url](#); Friedrich Naumann Stiftung (Assi A.), [url](#)

¹¹⁹ Carnegie Middle East Center (Abou Zeid M.), 13/02/2015, [url](#)

¹²⁰ Friedrich Naumann Stiftung (Assi A.), [url](#); Carnegie Endowment for International Peace (Henley A.D.M.), 16/12/2016, [url](#); Shia Watch (Schei I., Slim M.), 11/2015, [url](#)

de 14 Maart-groep verder verdeeld en ontbrak het soennitische kandidaten aan een verenigd politiek leiderschap.¹²¹

Voorts zijn er geen nauwe banden tussen de Future Movement en lokale salafisten.¹²² Er is overigens volgens Libanese experten ook geen éénvormig salafistisch blok in Libanon. Er heerst verdeeldheid volgens ideologische en politieke breuklijnen en tussen zij die banden hebben met Saoedi-Arabië, Koeweit of Turkije.¹²³

Sinds de zomer van 2014 werden vele honderden lokale islamisten gearresteerd (of gedood) in Arsal, Tripoli, Saida en andere regio's, waarbij volgens onder meer ICG, Institute for the Study of War (ISW) en de VN-Veiligheidsraad salafistische groeperingen deels ontmanteld werden.¹²⁴ Ook tijdens de verslagperiode vonden arrestaties plaats en werden aanslagen verijdeld.¹²⁵ De denktank Carnegie waarschuwt voor de keerzijde van een éénzijdig Libanese veiligheidsbenadering. Zolang de achterstelling van soennieten niet wordt aangepakt, tekent het schrikbeeld van radicalisering zich af boven Libanon. De gevangenissen in Libanon zijn overbevolkt met overwegend soennitische gevangenen die bijgevolg extra vatbaar zijn voor radicalisering.¹²⁶

3.7. Het Libanese leger

Sinds medio 2013 treedt het Libanese leger op tegen soennitische extremistische groeperingen. De strenge aanpak van deze groeperingen en van het terrorisme leidde tot de perceptie onder soennieten dat het leger de belangen van Hezbollah behartigt. Het leger onderhoudt een goede relatie met Hezbollah.¹²⁷ Toch blijven politieke leiders de neutraliteit van het leger benadrukken en steunen.¹²⁸ Ondanks de toegenomen sektarische spanningen, behoudt het leger haar eenheid, zo blijkt uit analyses van onder meer ICG en UNDP.¹²⁹

De voorbije jaren werd het leger ingezet bij de havenexplosie, bosbranden, de COVID-19-pandemie, de massaprotesten, het bedwingen van rellen en voorkomen van confrontaties over gesubsidieerde producten, het verdelen van voedsel, de confrontatie met zwaar gewapende drugsdealers en het bedwingen van gewapende confrontaties tussen politieke groepen. Na jaren economische crisis en politieke verlamming zit volgens ICG en het Center for Operational Analysis and Research (COAR) het grootste veiligheidsrisico in Libanon in een implosie van de veiligheidstroepen. Deze zijn overbelast, dienen de alhaar stijgende onrust te bedwingen, maar ontvangen weinig tot geen loon meer.¹³⁰ In termen van militaire capaciteit geldt Libanon als het zwakste land in het Midden-Oosten.¹³¹

¹²¹ CRS, 29/03/2023, [url](#)

¹²² Friedrich Naumann Stiftung (Assi A.), [url](#)

¹²³ Friedrich Naumann Stiftung (Assi A.), [url](#); Al-Monitor (Rizk A.), 16/01/2017, [url](#); Carnegie Middle East Center, 27/03/2018, [url](#)

¹²⁴ UN Security Council, 18/11/2019, [url](#); UN Security Council, 15/10/2019, [url](#); UN Security Council, 15/11/2018 [url](#); UN Security Council, 17/07/2019, [url](#); UN Security Council, 14/03/2019, [url](#); Xinhua Net, 05/02/2020, [url](#); Al Jazeera, 28/09/2017, [url](#); Al-Monitor (Rizk A.), 16/01/2017, [url](#); The Jamestown Foundation (Hoover P.), 30/10/2015, [url](#); ICG, 30/04/2015, [url](#); ISW (Cafarella J.), 05/03/2015, [url](#)

¹²⁵ UN Security Council, 12/10/2023, [url](#); UN Security Council, 13/07/2023, [url](#); UN Security Council, 22/04/2022, [url](#); UN Security Council, 15/11/2022, [url](#); CRS, 08/11/2021, [url](#); UN Security Council, 13/07/2021, [url](#); UN Security Council, 16/11/2021, [url](#); UN Security Council, 22/04/2021, [url](#); UN Security Council, 09/03/2021, [url](#)

¹²⁶ The Jamestown Foundation (Devereux A.), 10/09/2019, [url](#); Carnegie Middle East Center, 27/03/2018, [url](#)

¹²⁷ COAR, 14/01/2022, [url](#); Carnegie Endowment for International Peace (Moussa N.), 03/02/2016, [url](#)

¹²⁸ Reuters, 28/08/2016, [url](#); CRS (Blanchard C.M.), 14/02/2014, [url](#)

¹²⁹ ICG, 28/10/2021, [url](#); UNDP, 01/03/2017, [url](#); CSIS (Nerguzian A.), 04/10/2017, [url](#)

¹³⁰ L'Orient-Le Jour, 23/06/2023, [url](#); ICG, 28/10/2021, [url](#); COAR, 11/2021, [url](#); Al-Monitor (Davis H.), 25/02/2023, [url](#)

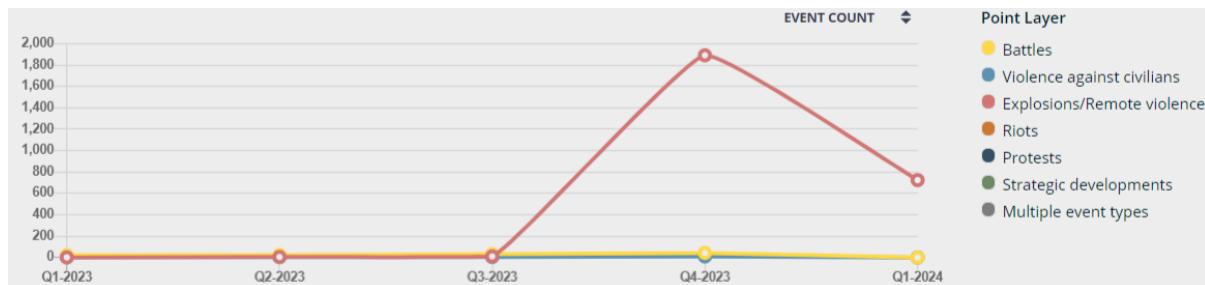
¹³¹ Al-Monitor, 12/01/2023, [url](#)

4. Typologie van het geweld

4.1. Aantal incidenten

Voor 2023 codeert ACLED 2056 incidenten (categorieën *battles* + *remote violence* + *violence against civilians*) in Libanon. Daarvan beschouwt ACLED 1908 incidenten als *explosions/remote violence*, 121 als *battles* en 27 als *violence against civilians*.¹³² Dit is een sterke stijging ten opzichte van 2022. Toen waren er 141 *violent incidents*, waarvan 12 *explosions/remote violence*, 104 *battles*, en 25 *violence against civilians*.¹³³ In januari 2024 was volgens ACLED sprake van 726 *violent incidents*, waarvan 724 *explosions/remote violence*, 1 *battle* en 1 *violence against civilians*.¹³⁴

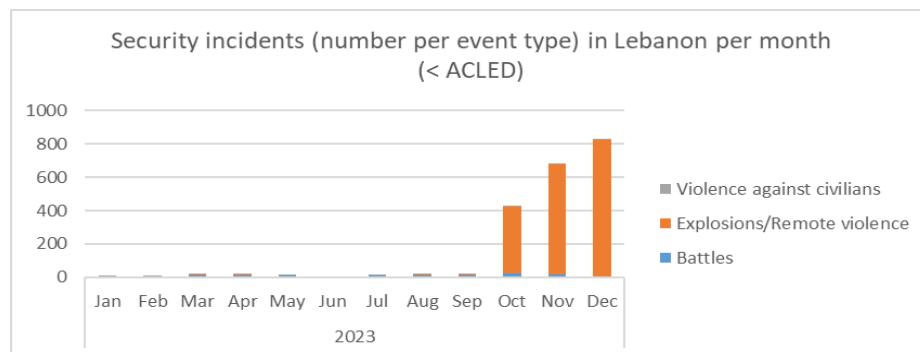
Voor 2023 en januari 2024 geeft ACLED onderstaande infografiek met betrekking tot *explosions/remote violence*, *battles*, *violence against civilians*.

Grafiek 1: Aantal incidenten *violence against civilians*, *explosions/remote violence*, *battles* 01/01/2023-31/01/2024¹³⁵

4.2. Aard van de incidenten

Daar waar het in 2022 en de eerste drie kwartalen van 2023 over het algemeen kleinschalige geïsoleerde incidenten, verspreid over Libanon, betroffen is, sinds 8 oktober 2023 sprake van dagelijkse systematische en toenemende *explosions/remote violence* in de zuidelijke gouvernementen al-Nabatieh en Zuid.¹³⁶

Grafiek 2: Veiligheidsincidenten per maand. Grafiek opgemaakt door Cedoca op basis van ACLED-data 2023¹³⁷

¹³² ACLED, via export tool geraadpleegde update: 16/01/2024, [url](#)

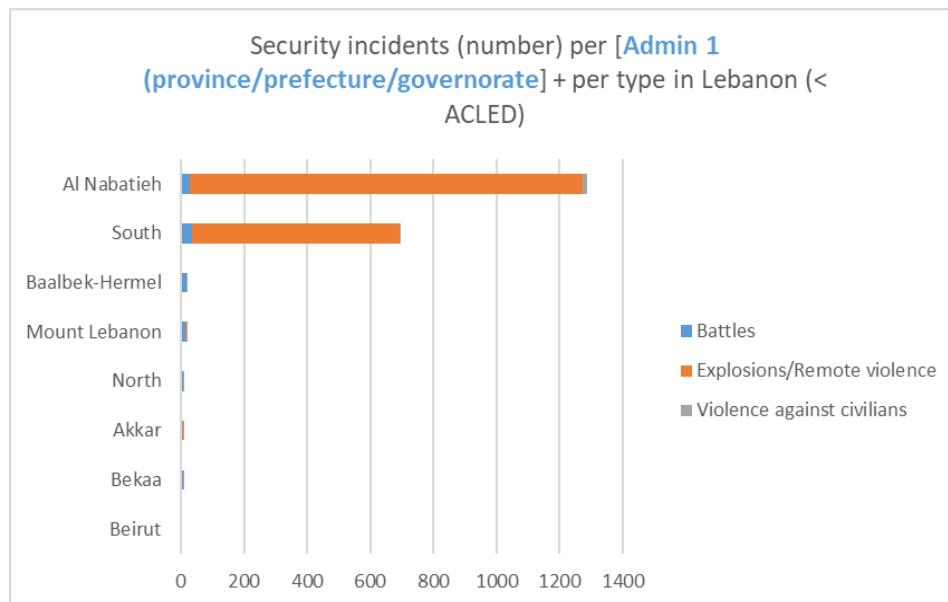
¹³³ ACLED, [geraadpleegd op 20/04/2023], [url](#); ACLED, via export tool geraadpleegde update: 16/01/2024, [url](#)

¹³⁴ ACLED, 06/02/2024, [url](#)

¹³⁵ ACLED, 06/02/2024, [url](#)

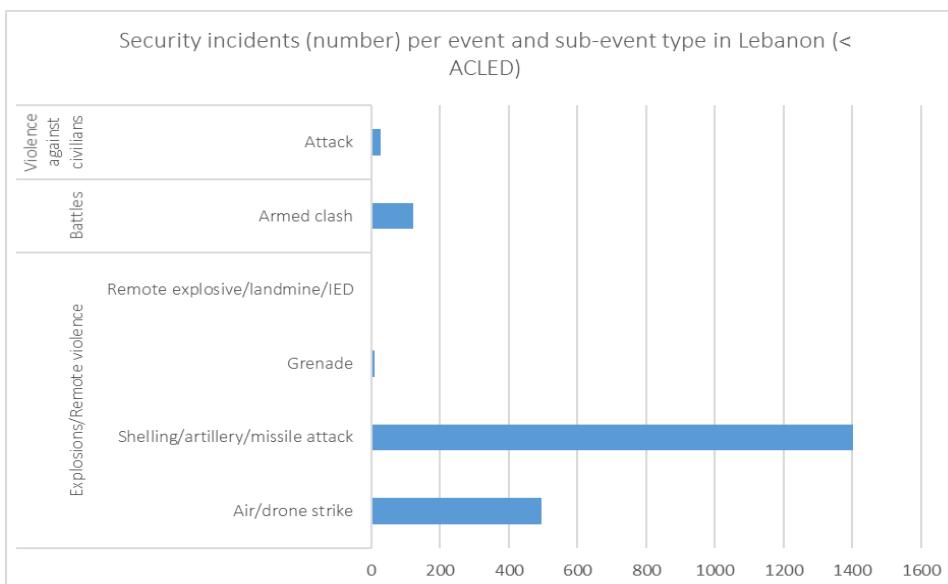
¹³⁶ ACLED, via export tool geraadpleegde update: 16/01/2024, [url](#)

¹³⁷ ACLED, via export tool geraadpleegde update: 16/01/2024, [url](#)

Grafiek 3: Veiligheidsincidenten per gouvernement. Grafiek opgemaakt door Cedoca op basis van ACLED-data 2023¹³⁸

Onderstaande infografiek geeft een verdere typologie van het geweld weer:

Grafiek 4: Veiligheidsincidenten volgens sub-type. Grafiek opgemaakt door Cedoca op basis van ACLED-data 2023¹³⁹

Steden, dorpen en het omliggende land, grotendeels landbouwgrond, zijn meer bepaald onderworpen aan Israëlisch artillerievuur, witte fosforbommen, mitraillleurvuur en raketten van Apachehelikopters en straaljagers volgens het Tahrir Institute for Middle East Policy.¹⁴⁰

¹³⁸ ACLED, via export tool geraadpleegde update: 16/01/2024, [url](#)

¹³⁹ ACLED, via export tool geraadpleegde update: 16/01/2024, [url](#)

¹⁴⁰ The Tahrir Institute for Middle East Policy (Kassem S.), 24/01/2024, [url](#)

5. Geografische verdeling

5.1. Zuid-Libanon

5.1.1. Achtergrond

Met Zuid-Libanon wordt over het algemeen gedoeld op de regio ten zuiden van de rivier Litani tot aan de Israëlische grens.¹⁴¹ Deze overwegend sjiiatische regio, Hezbollah-bastion, waar ook de interim-vredesmacht UNIFIL opereert, is een militaire zone. VN-Resolutie 1701, die een einde stelde aan de oorlog in 2006 tussen Hezbollah en Israël, voorziet in de ontplooiing van een vredesmacht, naast een even groot aantal Libanese troepen. De huidige UNIFIL-troepenmacht bedraagt 10.205 manschappen.¹⁴² UNIFIL heeft in het kader van Resolutie 1701 geen mandaat om geweld te gebruiken bij het uitoefenen van diens opdracht.¹⁴³ Sinds september 2007 voert UNIFIL gezamenlijke patrouilles en operaties uit met het Libanese leger en bemannen ze een aantal gezamenlijke controleposten.¹⁴⁴ Het houdt regelmatige tripartite bijeenkomsten met vertegenwoordigers van het Libanese en Israëlische leger.¹⁴⁵

Na de oorlog in 2006 en tot 8 oktober 2023 (zie [5.5.2.](#)) genoot Zuid-Libanon van de langste periode van kalmte die het gekend heeft sinds een halve eeuw.¹⁴⁶ Het gerapporteerde geweld was er over het algemeen ook lager dan in de zes overige Libanese gouvernementen.¹⁴⁷ Na de nagenoeg volledige terugtrekking van het IDF en de ontplooiing van Libanese manschappen en UNIFIL-troepen langs de Blauwe Linie begin oktober 2006 onthielden beide partijen zich volgens de VN-Veiligheidsraad van grote militaire offensieven, enkele gewapende incidenten buiten beschouwing gelaten.¹⁴⁸ Er werd weinig vooruitgang geboekt in kwesties die vitaal zijn voor het bereiken van een permanente wapenstilstand. Hezbollah schendt het wapenembargo en Israël is nog steeds aanwezig in de Shabaa Farms.¹⁴⁹

Israëlische luchtaanvallen op Hezbollah-doelwitten beperkten zich voor oktober 2023 voornamelijk tot het Syrische grondgebied.¹⁵⁰ Daar viel het Israëlische leger tientallen keren wapenopslagplaatsen en -konvooien aan waarbij het naar eigen zeggen wapentransfers van Iran naar Hezbollah wil verhinderen.¹⁵¹

Op 11 oktober 2022 bereikten Libanon en Israël een historisch akkoord over de afbakening van de betwiste maritieme grens.¹⁵² De door de VS bemiddelde overeenkomst maakt een einde aan dit

¹⁴¹ Zie kaart in bijlage 4

¹⁴² UN Security Council, 16/11/2023, [url](#)

¹⁴³ UN Security Council, 11/8/2006, [url](#)

¹⁴⁴ UN Security Council, 10/03/2023, [url](#); UN Security Council, 14/03/2019, [url](#); UN Security Council, 27/06/2008, [url](#)

¹⁴⁵ UN Security Council, 16/11/2023, [url](#); UN Security Council, 13/07/2023, [url](#); UN Security Council, 10/03/2023, [url](#); UN Security Council, 15/11/2022, [url](#)

¹⁴⁶ UN Security Council, 10/03/2023, [url](#); ICG (Wimmen H.), 09/10/2019, [url](#); The Washington Institute for Near East Policy (Ghaddar H., Levitt M.), 04/10/2018, [url](#); The Christian Science Monitor (Blanford N.), 22/03/2018, [url](#)

¹⁴⁷ OCHA, 10/2018, [url](#)

¹⁴⁸ UN Security Council, 20/10/2020, [url](#); UN Security Council, 14/07/2020, [url](#); UN Security Council, 14/03/2019, [url](#); UN Security Council, 15/11/2018, [url](#); UN Security Council, 08/03/2018, [url](#); UN Security Council, 16/11/2017, [url](#)

¹⁴⁹ UN Security Council, 16/11/2023, [url](#); UN Security Council, 12/10/2023, [url](#); UN Security Council, 13/07/2023, [url](#); UN Security Council, 11/10/2022, [url](#); UN Security Council, 22/04/2022, [url](#)

¹⁵⁰ UN Security Council, 20/10/2020, [url](#); Middle East Institute (Blanford N.), 11/2017, [url](#); Carnegie Endowment for International Peace (Shabb B.), 21/09/2017, [url](#); Al-Monitor (Hashem A.), 12/10/2017, [url](#)

¹⁵¹ Al Monitor, 21/08/2022, [url](#); UN Security Council, 13/07/2022, [url](#); Al-Monitor (Alami M.), 03/03/2018, [url](#)

¹⁵² HRW, 12/01/2023, [url](#); UN Security Council, 15/11/2022, [url](#); Al-Arabiya, 27/10/2022, [url](#)

langdurig grensgeschil en stelt beide landen in staat aardgasvelden in zee te exploreren.¹⁵³ Volgend op het akkoord daalden de spanningen langs de Blauwe Linie even, maar rezen deze snel terug.¹⁵⁴

Israël voerde op 7 april 2023 luchtaanvallen uit op Libanon. Dit nadat daags voordien 34 Katyusha-raketten op Israëlsch grondgebied waren afgevuurd vanuit Libanon, waarbij twee gewonden vielen. Aan Israëlsche zijde wees men naar Hamas achter het rakettenvalvo.¹⁵⁵ Het volgde op een gewelddadig optreden van Israëlsche ordetroepen de twee nachten daarvoor in de al-Aqsa-moskee in Jeruzalem.¹⁵⁶ Het IDF beweert bij de luchtbombardementen drie infrastructuren van Hamas te hebben getroffen in het Libanese gebied Rashidiye, waar zich een Palestijns vluchtelingenkamp bevindt, nabij de stad Tyre.¹⁵⁷ Dit werd ontkend door Hezbollah. Volgens reporters van Associated Press (AP) ter plaatse vielen de Israëlsche raketten op braakliggend terrein in het Zuid-Libanese dorp Qlayaa in de buurt van het vluchtelingenkamp Rashidiye. Andere troffen een brug en een stroomtransformator in de nabijgelegen stad Maaliya en een boerderij aan de rand van Rashidiye. Er werden geen slachtoffers gemeld.¹⁵⁸ Wel betrof het de grootste geweldescalatie sinds de oorlog van 2006 in het Israëlsch-Libanese grensgebied. Het was tevens de eerste keer sinds april 2022 dat Israël bevestigde dat het Libanese grondgebied heeft angevallen.¹⁵⁹

Met de lancering van de raketten richting Israël en het medeplichtige stilzwijgen van Hezbollah (zonder wiens groen licht de raketten niet zouden kunnen zijn afgevuurd volgens analisten)¹⁶⁰ bleek de relatie tussen het islamistische Hamas en Hezbollah opnieuw geconsolideerd in een herenigd front.¹⁶¹

Volgens Libanese veiligheidsbronnen gooiden de Israëlsche troepen op 12 juli 2023 drie granaten over de grens, waarbij drie Hezbollah-agenten gewond raakten.¹⁶²

In Zuid-Libanon (alsook de zuidelijke buitenwijken van Beiroet en de Bekavallei) vallen soms nog slachtoffers ten gevolge van mijnen en andere niet-geëxplodeerde materialen.¹⁶³ In 2022 vielen er in totaal 19 slachtoffers, zo stelt Landmine and Cluster Monitor. Twaalf werden veroorzaakt door antipersoonsmijnen, vijf door restanten van clusterbommen, één door *explosive remnants of war* (ERW) en één door een antitankmijn. De meeste slachtoffers (14) vielen bij het verzamelen van hout, landbouwwerkzaamheden, het weiden van dieren maar ook bij het spelen van kinderen (5).¹⁶⁴ Voor 2023 zijn de cijfers nog niet beschikbaar.¹⁶⁵

5.1.2. Grensgeweld naar aanleiding van de oorlog tussen Israël en Hamas

Hezbollah viel 24 uur na de aanval van Hamas op Israël op 7 oktober 2023 een Israëlsche stelling in de Shabaa Farms aan. In de eerste paar weken breidden de gevechten zich uit van de Shabaa Farms naar een bredere - maar nog steeds beperkte - strook land van ongeveer 5 km diep langs beide zijden van de grens. Hoewel de gevechten grotendeels beperkt bleven tot het grensgebied en voornamelijk militaire doelwitten aan beide zijden troffen, escaleerden de vijandelijkheden

¹⁵³ Al Jazeera, 27/10/2022, [url](#)

¹⁵⁴ UN Security Council, 10/03/2023, [url](#)

¹⁵⁵ L'Orient Le Jour, 14/04/2023, [url](#)

¹⁵⁶ L'Orient Le Jour, 14/04/2023, [url](#)

¹⁵⁷ UN Security Council, 13/07/2023, [url](#)

¹⁵⁸ Naharnet, 15/04/2023, [url](#)

¹⁵⁹ Trends The International Media on Arab Affairs, 07/04/2023, [url](#); UN Security Council, 13/07/2023, [url](#)

¹⁶⁰ L'Orient Le Jour, 14/04/2023, [url](#)

¹⁶¹ L'Orient Le Jour (Jalkh J.), 14/04/2023, [url](#)

¹⁶² ICG, s.d., [url](#); UN Security Council, 16/11/2023, [url](#)

¹⁶³ Naharnet, 08/05/2017, [url](#); UN Security Council, 11/07/2017, [url](#); UN Security Council, 16/11/2017, [url](#); UN Security Council, 08/03/2018, [url](#); Landmine and Cluster Monitor, [laatste update 15/11/2021] [url](#); UN Security Council, 13/07/2021, [url](#)

¹⁶⁴ Landmine and Cluster Monitor, [laatste update 15/09/2023], [url](#)

¹⁶⁵ Landmine and Cluster Monitor, [laatste update 15/09/2023], [url](#)

geleidelijk in de loop van november en december 2023. Zowel de territoriale reikwijdte als de intensiteit van de vijandelijkheden namen toe.¹⁶⁶ Als gevolg van de vijandelijkheden zijn burgers in Zuid-Libanon gedood en gewond geraakt en dit in toenemende mate:

Op 13 oktober 2023 doodden Israëlische artilleriegranaten een Reuters-journalist. Een fotografe van Agence France-Presse (AFP) raakte samen met vijf andere journalisten ernstig gewond op iets meer dan een kilometer van de Israëlische grens bij het dorp Alma al-Shaab (district Tyre).¹⁶⁷ Op 19 oktober 2023 werd een burger die vergezeld was van een team journalisten gedood in het dorp Houla (district Bint Jbeil).¹⁶⁸

Op 5 november 2023 raakte een Israëlische droneaanval een burgerauto op de weg tussen Aïtaroun en Aïn Ebel (district Bint Jbeil), waarbij 3 meisjes en hun grootmoeder om het leven kwamen.¹⁶⁹ Op 10 november 2023 beschadigde een Israëlische aanval een ziekenhuis in Meiss al-Jabal (district Marjayoun). Hierbij raakte een gezondheidswerker gewond.¹⁷⁰ De derde week van november 2023 escaleerden de vijandelijkheden langs de zuidelijke grens.¹⁷¹ Op 21 november kwamen twee journalisten van de pro-Hezbollah zender al-Mayadeen, en een burger die hen vergezelde, om bij een Israëlisch bombardement op het dorp Tayr Harfa (district Tyre). Dezelfde dag liet een vrouw het leven bij een Israëlische aanval in het dorp Kfar Kila (district Marjayoun). Op 22 november 2023 werden vijf hooggeplaatste Hezbollah-militanten gedood in Beit Yahoun (district Bint Jbeil), waaronder de zoon van het hoofd van de parlementaire fractie.¹⁷² Na de afkondiging van een humanitaire pauze in Gaza op 24 november 2023, was er een significante afname van het geweld aan de Libanees-Israëlische grens. Hoewel gewapende groepen in Libanon officieel geen deel uitmaakten van deze pauze, heeft dit de laatste week van november geleid tot een tijdelijke stopzetting van het dagelijkse grensgeweld.¹⁷³

Na de beëindiging van de humanitaire pauze op 1 december 2023 hervatten Hezbollah en Israël de aanvallen. Sindsdien was sprake van een toenemend gebruik van geavanceerde wapens langs de Libanees-Israëlische grens en waren woonwijken in Zuid-Libanon in toenemende mate het doelwit met aldus een steeds grotere impact op burgers.¹⁷⁴ Op 1 december 2023 kwamen een moeder en haar zoon, een lid van Hezbollah, om bij een Israëlische aanval op hun huis in het dorp Houla. Een andere persoon werd gedood en drie anderen gewond bij een Israëlische luchtaanval op een huis in de gemeente Jibbain (district Tyre).¹⁷⁵ Op 5 december 2023 doodde het IDF een lid van de Lebanese Armed Forces (LAF) en verwondde drie anderen in het dorp Odaisseh (district Marjayoun).¹⁷⁶ Op 10 en 12 december 2023 leidden Israëlische luchtaanvallen tot de vernietiging van huizen in Aitaroun (district Bint Jbeil) en Kfar Kila. Op 11 december 2023 doodde een Israëlische luchtaanval in het dorp Taybeh (district Marjayoun) een plaatselijke functionaris en verwondde drie anderen.¹⁷⁷ Op 19 december 2023 doodde een Israëlische droneaanval een Libanese burger toen hij op zijn motorfiets reed tussen de dorpen Rab Tlateen en Taybeh. Op 20 december 2023 doodden Israëlische beschietingen in het dorp Markaba (district Marjayoun) een 70-jarige man en verwonden anderen. Daarnaast doodde Israëlisch vuur een burger op een weg bij Wazzani, Khiam en Kfar Kila in het

¹⁶⁶ ICG, 29/12/2023, [url](#)

¹⁶⁷ L'Orient-Le Jour (Haddad J.), 15/01/2024, [url](#); UN Security Council, 16/11/2023, [url](#); OCHA, 09/12/2023, [url](#); OCHA, 18/11/2023, [url](#)

¹⁶⁸ L'Orient-Le Jour (Haddad J.), 15/01/2024, [url](#)

¹⁶⁹ ICG, s.d., [url](#); OCHA, 18/11/2023, [url](#); L'Orient-Le Jour (Haddad J.), 15/01/2024, [url](#)

¹⁷⁰ OCHA, 18/11/2023, [url](#)

¹⁷¹ OCHA, 26/11/2023, [url](#)

¹⁷² L'Orient-Le Jour (Haddad J.), 15/01/2024, [url](#)

¹⁷³ OCHA, 02/12/2023, [url](#)

¹⁷⁴ OCHA, 21/12/2023, [url](#); OCHA, 13/12/2023, [url](#)

¹⁷⁵ L'Orient-Le Jour (Haddad J.), 15/01/2024, [url](#)

¹⁷⁶ OCHA, 09/12/2023, [url](#)

¹⁷⁷ ICG, s.d., [url](#); OCHA, 21/12/2023, [url](#)

district Marjayoun.¹⁷⁸ Op 21 december 2023 leidde een Israëlische aanval op een woonhuis tot de dood van een oudere vrouw en verwondingen van haar man en een andere persoon in het dorp Maroun al-Ras (district Bint Jbeil).¹⁷⁹ Op 23 december 2023 raakte ten minste één journalist gewond bij een Israëlische luchtaanval in de buurt van de rivier al-Khardali in Zuid-Libanon. Op 26 december 2023 werd een Israëlische droneaanval gericht op een woongebouw in Bint Jbeil, waarbij twee burgers omkwamen.¹⁸⁰

In januari 2024 escaleerde het geweld verder met gerichte aanvallen op gewapende groepen buiten de gebruikelijke zones.¹⁸¹ Op 3 januari 2024 werd een woonwijk in de stad Naqoura (district Tyre) getroffen door een Israëlische aanval, waarbij een huis van drie verdiepingen werd verwoest en aanzienlijke schade werd toegebracht aan meerdere woonhuizen, waarbij naar verluidt negen burgers gewond raakten.¹⁸² Op 8 januari 2024 werd de commandant Wissam Tawil van Hezbollahs elite-eenheid, de zogenaamde Radwan strijdkrachten, gedood bij een Israëlische aanval in Majdal Selm (district Bint Jbeil). Deze speelde een belangrijke rol bij de militaire operaties in Zuid-Libanon en was de hoogste Hezbollahstrijder die werd gedood sinds 8 oktober 2023.¹⁸³ Op 10 januari 2024 werd een burger gedood door Israëlische beschietingen op Kfar Kila.¹⁸⁴ Op 11 januari 2024 trof een Israëlische luchtaanval een ambulancedienst in de stad Hanine (district Bint Jbeil), waarbij twee medici omkwamen.¹⁸⁵ Op 21 januari 2024 kwam bij een Israëlische droneaanval in de buurt van een wegversperring van het Libanese leger in het dorp Kafra (district Bin Jbeil) ten minste twee mensen om het leven en raakten ten minste zeven anderen gewond. Op dezelfde dag werd een civiele verdedigingspost beschadigd door een Israëlische luchtaanval in Kfar Kila waarbij twee medici gewond raakten.¹⁸⁶

Op 1 februari 2024 meldt OCHA in totaal 158 doden (waarvan ten minste 25 bevestigde burgerdoden) en 728 gewonden sinds de aanvang van het geweld.¹⁸⁷ Meer dan 135 Hezbollah-strijders zijn gedood in de gevechten sinds het begin van de Gaza-oorlog. Israël heeft het LAF sinds 7 oktober 2023 meer dan 34 keer aangevallen met één dode militair tot gevolg.¹⁸⁸ UNIFIL zette zijn operaties voort. In nauwe samenwerking met het LAF voerde UNIFIL de controleposten en de patrouilles langs de Blauwe Linie op. De UNIFIL-operaties werden vaak onderbroken omdat het personeel beschutting zocht tegen de vuurgevechten.¹⁸⁹

Ahmad Sharawi, onderzoeker voor The Washington Institute for Near East Policy verschaft een actueel [overzicht van de locatie van de Israëlische aanvallen op Libanon sinds het begin van de oorlog](#).¹⁹⁰ Deze interactieve kaart wordt dagelijks bijgewerkt. De AUB verschaft eveneens een actueel [interactief dashboard](#), met een overzicht van de exacte locatie en afstand van de grens van de aanvallen.¹⁹¹ Hierbij is duidelijk is dat de meest getroffen districten Bint Jbeil, Marjayoun en Hasbaya in het gouvernement Nabatieh en Sour in het gouvernement Zuid zijn. Nu en dan worden ook regio's dieper landinwaarts getroffen voorbij de gebruikelijke 10 à 15 km afstand van de grens. Hierbij enkele snapshots:

¹⁷⁸ L'Orient-Le Jour (Haddad J.), 15/01/2024, [url](#)

¹⁷⁹ L'Orient-Le Jour (Haddad J.), 15/01/2024, [url](#); OCHA, 21/12/2023, [url](#)

¹⁸⁰ OCHA, 27/12/2023, [url](#)

¹⁸¹ OCHA, 15/01/2024, [url](#)

¹⁸² OCHA, 03/01/2024, [url](#)

¹⁸³ Al-Monitor (Lucente A.), [url](#); L'Orient-Le Jour, 08/01/2024, [url](#)

¹⁸⁴ OCHA, 15/01/2024, [url](#)

¹⁸⁵ L'Orient-Le Jour (Haddad J.), 15/01/2024, [url](#); OCHA, 15/01/2024, [url](#)

¹⁸⁶ OCHA, 29/01/2024, [url](#)

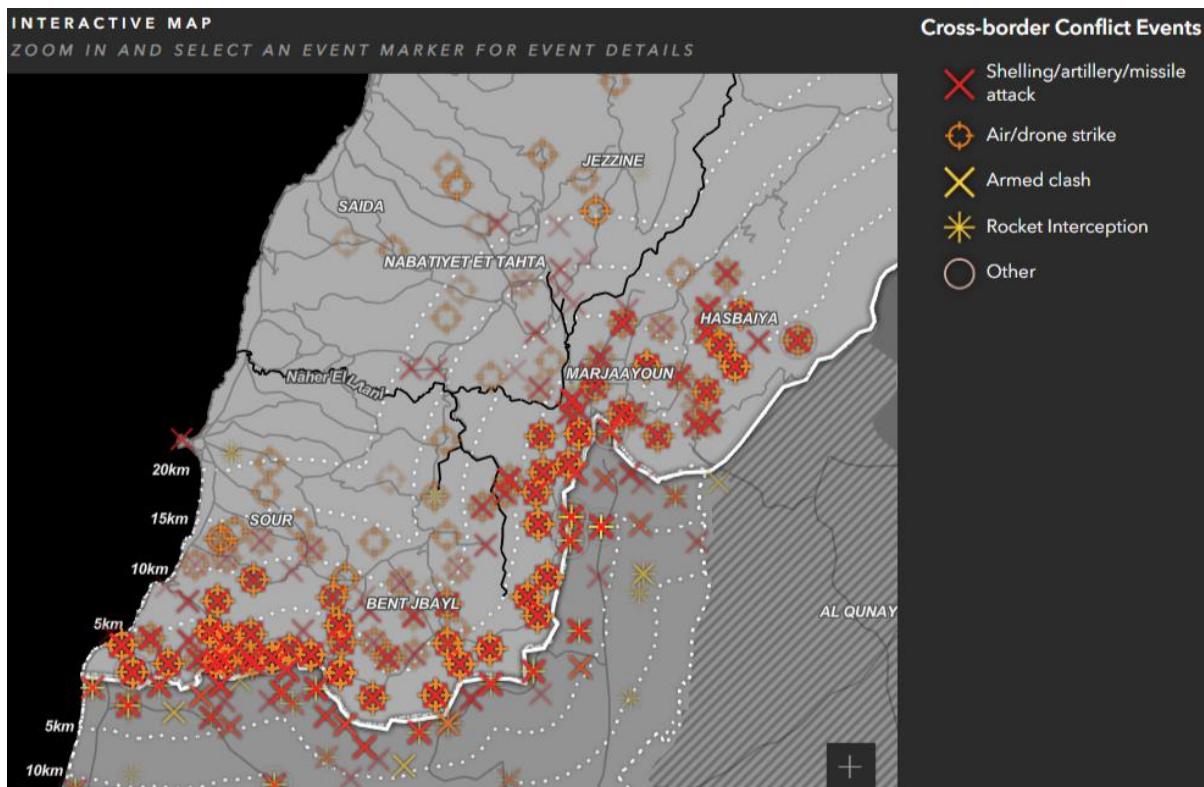
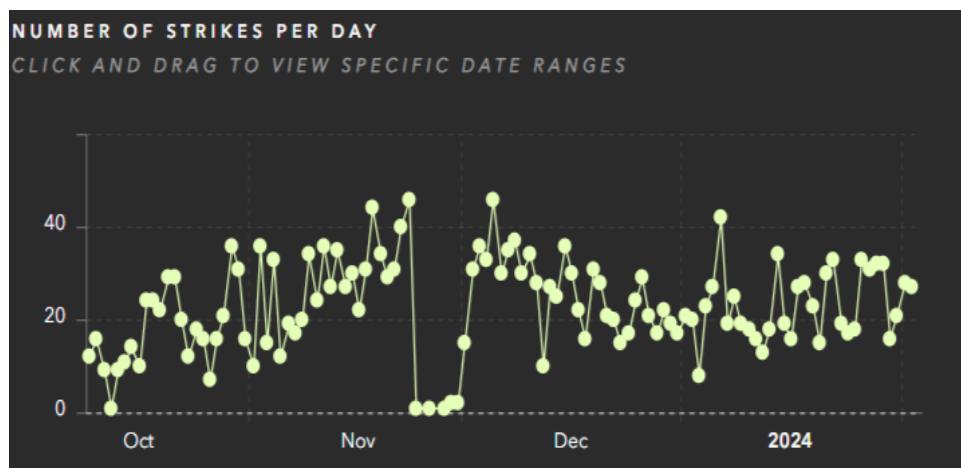
¹⁸⁷ OCHA, 01/02/2024, [url](#)

¹⁸⁸ The Tahrir Institute for Middle East Policy (Kassem S.), 24/01/2024, [url](#)

¹⁸⁹ UN Security Council, 16/11/2023, [url](#)

¹⁹⁰ Sharawi A., s.d., [url](#); The Washington Institute for Near East Policy (Ghaddar H. & Sharawi A.), s.d., [url](#)

¹⁹¹ AUB, [laatste update: 02/02/2024], [url](#)

 Kaart 1: Incidenten grensgeweld 07/10/2023 – 02/02/2024¹⁹²

 Grafiek 5: Aantal aanvallen per dag 07/10/2023 – 02/02/2024¹⁹³

Tenslotte biedt ook de Live Universal Awareness Map (Liveuamap) actuele overzichtskaarten van de aard en locatie van het geweld per gewenste tijdsperiode. Het doet dit met focus op [Hezbollah](#) enerzijds en [Israël-Palestina](#) anderzijds.¹⁹⁴

Hoewel Hezbollah en Israël tot nu toe een grootschalige escalatie hebben vermeden, komt de Israëlische regering onder steeds grotere binnenlandse druk om de aanwezigheid van Hezbollah aan de grens aan te pakken. Sinds oktober 2023 zijn 100.000 à 120.000 Israëliërs hun huizen aan de

¹⁹² AUB, [laatste update: 02/02/2024], [url](#)

¹⁹³ AUB, [laatste update: 02/02/2024], [url](#)

¹⁹⁴ Liveuamap, Hezbollah, s.d. [url](#); Liveuamap, Israel-Palestine, s.d., [url](#)

grens ontvlucht en Netanyahu's kabinet heeft hen beloofd Hezbollah uit het Libanese grensgebied te verdrijven.¹⁹⁵ De spelregels die het Israëlische leger en Hezbollah hanteren zijn dan ook gewijzigd. Vooral Israël veranderde van tactiek met de precisieaanvallen op een hoge Hezbollah-commandant en een hoge Hamas-leider (zie [5.4.2.](#)).¹⁹⁶

Na meer dan 125 dagen is de situatie niet onder controle, met Israël en Hezbollah die beide hun aanvallen opvoerden sinds de moord op de hoge Hamas-functionaris Saleh al-Arouri in het hart van Beiroet op 2 januari 2024 (zie [5.3.2.](#)). Israël is escalerende partij en dwingt Hezbollah in een positie waarin het zich verplicht zou kunnen voelen om verder te gaan dan haar gebruikelijke voorzichtige tactieken, zo stelt een correspondent in Beiroet voor al-Monitor.¹⁹⁷ Hoewel beide partijen een echte oorlog lijken te willen vermijden is het risico op misrekening groot, zo stellen analisten alsook de VN.¹⁹⁸ Ondertussen leidt de Amerikaanse administratie diplomatiek overleg met het oog op een de-escalatie van het geweld. President Biden probeert voort te bouwen op het precedent van het door de VS bemiddelde akkoord over de maritieme grens tussen Israël en Libanon van oktober 2022 (zie [5.5.1.](#)). Bij dit schrijven was er nog geen akkoord.

5.2. Bekavallei en Akkar

5.2.1. Grensgeweld in de Bekavallei en Akkar

De Bekavallei bestaat uit de gouvernementen Baalbek-Hermel en Beka. Baalbek-Hermel is overwegend sjiiatisch en een Hezbollah bolwerk. In de verschillende regio's van de Bekavallei wonen diverse gemeenschappen.¹⁹⁹

Na de militaire operatie *Dawn of the outskirts (Dawn of the Jurds, Fajr al-Jurud)* op 19 augustus 2017 ter verdrijving van IS en HTS in de omtrek van Ras Baalbek en Qaa bemannen het leger en Hezbollah controleposten langs nagenoeg de volledige Syrisch-Libanees grens.²⁰⁰ Het Syrische leger controleert de grensregio in Syrië.²⁰¹ De voorbije jaren vonden volgens de VN-Veiligheidsraad nagenoeg geen geweldincidenten over de noordelijke en oostelijke grens meer plaats. Er werd door de VN-Veiligheidsraad geen luchtaanval, bombardement, raketaanval of inval gerapporteerd.²⁰²

Het geweld aan de grens met Syrië heeft bijna louter betrekking op smokkel (van onder andere wapens, drugs en strijders).²⁰³ De grensregio's in de Bekavallei en Akkar blijven economisch gemarginaliseerd, wat de regio afhankelijk maakt van onder andere smokkel.²⁰⁴ Sinds 2019 voerde het Libanese leger verschillende antismokkeloperaties uit aan de noordelijke en oostelijke grens. De voorbije jaren sloten veiligheidstroepen kleine illegale grensovergangen, richtten ze controleposten op en arresteerden ze verschillende smokkelaars.²⁰⁵

¹⁹⁵ ICG, s.d., [url](#)

¹⁹⁶ ICG, 29/12/2023, [url](#)

¹⁹⁷ Al-Monitor, 10/01/2024, [url](#)

¹⁹⁸ Brookings (Feltman J & Huggard K.), 17/11/2023, [url](#); UN Security Council, 16/11/2023, [url](#); Al-Monitor, 10/01/2024, [url](#)

¹⁹⁹ OCHA, 09/2018, [url](#)

²⁰⁰ IRB, 08/09/2022, [url](#); CSIS (Nerguzian A.), 04/10/2017, [url](#); UN Security Council, 08/03/2018, [url](#); UN Security Council, 18/11/2019, [url](#); UN Security Council, 17/07/2019, [url](#); UN Security Council, 14/03/2019, [url](#)

²⁰¹ Asharq al-Awsat, 30/08/2017, [url](#); European University Institute (Mouawad J.), 03/2018, [url](#)

²⁰² UN Security Council, 10/03/2023, [url](#); UN Security Council, 18/11/2019, [url](#); UN Security Council, 15/10/2019, [url](#); UN Security Council, 17/07/2019, [url](#)

²⁰³ The Daily Star, 23/06/2018, [url](#); UN Security Council, 15/10/2018, [url](#); UN Security Council, 15/11/2018 [url](#)

²⁰⁴ UN Security Council, 10/03/2023, [url](#); European University Institute (Mouawad J.), 03/2018, [url](#)

²⁰⁵ UN Security Council, 12/10/2023, [url](#); UN Security Council, 13/07/2023, [url](#); UN Security Council, 16/11/2021, [url](#); UN Security Council, 13/07/2021, [url](#); UN Security Council, 22/04/2021, [url](#); UN Security Council, 20/10/2020, [url](#); UN Security Council, 14/07/2020, [url](#)

5.2.2. Sektarisch en crimineel geweld in de regio Baalbek-Hermel en Akkar

In regio's als Baalbek-Hermel en Akkar, die systematisch door de overheid zijn gemarginaliseerd en verwaarloosd, is het veiligheidsvacuum groot, zo stelt onder meer het COAR.²⁰⁶

Gewapende clanmilities die betrokken zijn bij drugshandel en valsemunterij beheersen van oudsher de economisch achtergestelde gebieden in Libanon. De toegenomen smokkelactiviteiten hebben oude lokale geschillen, zoals de toegang tot land, nieuw leven ingeblazen.²⁰⁷ Ten gevolge van het zwakke staatsgezag, illegaal wapenbezit, de militiecultuur en het uitblijven van ontwikkelingsprojecten in de Bekavallei is het crimineel geweld er hoog.²⁰⁸ Vooral de regio Baalbek-Hermel wordt beschouwd als een machtsbasis voor criminelen en voortvluchtigen die er beschermd worden door een milie of dominante clan of familie.²⁰⁹ Het is een Hezbollah-zone die grotendeels aan het staatsgezag ontsnapt.²¹⁰ Er opereren verschillende families, clans en bendes met criminele inslag.²¹¹

Sinds midden 2020 botsen gewapende leden van rivaliserende sjiiatische clans met elkaar voor de controle over de productie en de smokkel van drugs en/of uit wrekkend. Hezbollah en Amal, die de regio controleren, trachten over het algemeen niet betrokken te geraken in deze conflicten om niet in aanvaring te komen met hun aanhangers.²¹² Tijdens de tweede helft van 2022 vielen bij schietgevechten 40 doden en 161 gewonden, het merendeel hiervan behorende tot de strijdende clans.²¹³ Op 26 februari 2023 doodde een niet-geïdentificeerde clanmilitie een Syriër in Nabi Rachad (Baalbek) uit bloedwraak.²¹⁴

In de loop van de voorbije jaren vielen eveneens verschillende doden tijdens militaire raids in de regio Baalbek-Hermel.²¹⁵ Onder de slachtoffers bevinden zich soldaten alsook geviseerde criminelen, zo ook in 2023. Op 22 januari 2023 braken tijdens een inval in Knaisseh (Baalbek) gewapende gevechten uit tussen het leger en gezochte personen, vermoedelijk behorend tot een clanmilitie. Drie gezochte personen werden gedood, waaronder een Syriër, en een andere gezochte persoon raakte gewond. Het leger nam grote hoeveelheden wapens en munitie in beslag, waaronder raketen, drugs en militaire uitrusting.²¹⁶ Op 16 februari 2023 lieten drie Libanese soldaten en drie verdachten van drugshandel het leven in een vuurgevecht tijdens een inval in het dorp Haour Taala.²¹⁷ Op 14 juni 2023 braken in Hortaala (Baalbek) gewapende confrontaties uit tussen de inlichtingendiensten van het leger en de clanmilitie al-Masri. De gewapende gevechten, die voor het eerst uitbraken in de stad, resulteerden in de dood van een gezochte clanlid van al-Masri, die aan het hoofd stond van de bende en betrokken was bij de gevechten op 16 februari 2023. Er braken gewapende botsingen uit tussen het leger en andere clanleden van al-Masri nadat deze het lichaam naar een ziekenhuis hadden gebracht, waar ze probeerden burgers te gijzelen en een schietgevecht

²⁰⁶ COAR, 14/01/2022, [url](#); ACLED, 29/07/2022, [url](#)

²⁰⁷ ACLED, s.d., [url](#)

²⁰⁸ Asharq Al-Awsat, 22/09/2019, [url](#); The Washington Institute for Near East Policy, 06/03/2017, [url](#); Salloukh B.F., 03/2017, [url](#); UNDP, 03/2017, [url](#); The Daily Star, 09/02/2017, [url](#); The Daily Star, 08/09/2014, [url](#)

²⁰⁹ Asharq Al-Awsat, 03/10/2018, [url](#); CSKC, 02/2019, [url](#)

²¹⁰ Asharq Al-Awsat, 22/09/2019, [url](#); Asharq Al-Awsat, 29/09/2018, [url](#); CSKC, 02/2019, [url](#)

²¹¹ OSAC, 16/08/2023, [url](#); ACLED, s.d., [url](#)

²¹² ICG, 28/10/2021, [url](#)

²¹³ UN Security Council, 15/11/2022, [url](#)

²¹⁴ ACLED, via export tool geraadpleegde update: 16/01/2024, [url](#)

²¹⁵ ACLED, 03/06/2022, [url](#); UN Security Council, 14/07/2020, [url](#); UN Security Council, 17/07/2019, [url](#); UN Security Council, 14/03/2019, [url](#); ACLED, via export tool geraadpleegde update: 11/03/2020, [url](#); ACLED, s.d., [url](#); UN Security Council, 20/10/2020, [url](#); ACLED, s.d. [url](#); CSKC, 30/11/2018, [url](#); CSKC, 02/2019, [url](#); UN Security Council, 14/03/2019, [url](#); UN Security Council, 14/03/2019, [url](#); Arab News, 28/09/2020, [url](#); ACLED, via export tool geraadpleegde update: 06/01/2021, [url](#); Xinhua Net, 27/09/2020, [url](#); ACLED, 26/09/2020, [url](#)

²¹⁶ ACLED, via export tool geraadpleegde update: 16/01/2024, [url](#)

²¹⁷ Al-Arabiya, 16/02/2023, [url](#); Al-Monitor, 17/02/2023,

[url](#); UN Security Council, 10/03/2023, [url](#)

voerden met het leger. De LAF arresteerde een aantal personen uit de bende en nam wapens en munitie in beslag.²¹⁸

Sinds het begin van de Syrische burgeroorlog zijn er ontvoeringen in de Bekavallei, meestal van criminale maar soms ook van sektarische inslag.²¹⁹ Met bijna honderd geregistreerde gevallen is het aantal ontvoeringen in 2023 bijna verdubbeld ten opzichte van 2022.²²⁰ In de eerste plaats kwetsbare Syrische vluchtelingen maar ook Libanezen en andere buitenlanders zijn hier het slachtoffer van.²²¹

Ook in Akkar, een relatief nieuw gouvernement waarvan de overheidsinstellingen en ordediensten nog niet ten volle zijn uitgebouwd, is het niveau van crimineel geweld hoog.²²² Het gouvernement Akkar vormt een van de meest achtergestelde plattelandsregio's in Libanon. Het is overwegend soennitisch gebied met ook christelijke, alawitische en sjiiatische gemeenschappen.²²³ Op 16 april 2023 mondden schermutselingen uit in gewapende confrontaties tussen milities van de clan Daher aan de ene kant en de clans al-Hassan en al-Akkari in het dorp Bzal aan de andere kant. Het leger rukte snel uit om de situatie onder controle te krijgen. Een omstander liet het leven tijdens de gevechten. Een lid van de clan Daher (gezocht voor wapensmokkel) werd later gearresteerd door het leger.²²⁴ Op 28 september 2023 was sprake van een vuurgevecht tussen een legerpatrouille en een mensensmokkelaar in de regio Wadi Khaled (Akkar), die hierbij omkwam.²²⁵

5.3. Tripoli

5.3.1. Sociale onrust

Tripoli is de hoofdstad van het gouvernement Noord en de op één na grootste stad van het land. De stad gaat gebukt onder verwaarlozing door de overheid. De soennitische meerderheid voelt er zich achtergesteld.²²⁶ Naarmate de inwoners in toenemende armoede verzeilden, gingen de demonstraties in Tripoli sinds 2020 steeds meer gepaard met geweld.²²⁷ De Libanese ordediensten reageerden in 2020 en 2021 met geweld tegen betogers, waarbij gewonden en een vijftal doden vielen.²²⁸

²¹⁸ ACLED, via export tool geraadpleegde update: 16/01/2024, [url](#)

²¹⁹ OSAC, 16/08/2023, [url](#); OSAC, 21/01/2022, [url](#); Ashraq Al-Awsat, 22/09/2019, [url](#); Enab Baladi, 17/09/2019, [url](#); Ashraq Al-Awsat, 29/09/2018, [url](#); CSKC, 31/01/2018, [url](#); CSKC, s.d., [url](#); OSAC, 27/03/2018, [url](#); HRW, 02/05/2013, [url](#); ICG, 22/11/2012, [url](#); UNDP, 03/2017, [url](#); The Daily Star, 23/01/2017, [url](#); Naharnet, 20/01/2017, [url](#); The Daily Star, 08/09/2014, [url](#); The Daily Star (Al-Fakih R.), 03/08/2013, [url](#); UN Security Council, 28/04/2017, [url](#); CSKC, 01/01/2018, [url](#); The Daily Star, 14/06/2018, [url](#); The Syrian Observer, 23/02/2018, [url](#); ACLED, via export tool geraadpleegde update: 06/01/2021, [url](#); Naharnet, 19/08/2020, [url](#); The 961 (Yassine H.), 15/06/2020, [url](#); Lebanese army, 14/06/2020, [url](#)

²²⁰ The New Arab (Pernot P.), 12/09/2023, [url](#)

²²¹ The New Arab (Pernot P.), 12/09/2023, [url](#)

²²² The Daily Star, 09/02/2017, [url](#)

²²³ OCHA, 10/2018, [url](#)

²²⁴ ACLED, via export tool geraadpleegde update: 16/01/2024, [url](#)

²²⁵ ACLED, via export tool geraadpleegde update: 16/01/2024, [url](#)

²²⁶ Carnegie Middle East Center, 27/03/2018, [url](#); COAR, 14/01/2022, [url](#)

²²⁷ COAR, 11/2021, [url](#)

²²⁸ HRW, 13/01/2022, [url](#); HRW, 30/03/2021, [url](#)

²²⁹ UN Security Council, 16/11/2021, [url](#)

²²⁸ Explosive Weapons Monitor, 07/2021, [url](#); Xinhua, 17/07/2021, [url](#); ACLED, 27/10/2020, [url](#); Al Jazeera (Azhari T.), 26/10/2019, [url](#); Middle East Eye, 15/12/2019, [url](#); HRW, 20/12/2019, [url](#); Middle East Eye, 18/02/2020, [url](#); UN Security Council, 20/12/2020, [url](#); HRW, 29/04/2020, [url](#); AP News (Hatoum B.), 28/04/2020, [url](#); UN Security Council, 14/07/2020, [url](#); HRW, 29/04/2020, [url](#)

5.3.2. Sektarisch en crimineel geweld in de stad

In maart 2014 bracht het leger een militair veiligheidsplan voor Tripoli in uitvoering. Het leger ontplooidde er massaal om een einde te stellen aan de periodieke confrontaties tussen soennitische milities uit de stadswijk Bab al-Tabbaneh, gesteund door Saoedi-Arabië, en alawitische strijdsters uit de aangrenzende stadswijk Jabal Mohsen, die banden hebben met Hezbollah en de regerende klasse in Syrië. Aangezien de gevechten plaatsvonden in woonwijken, bevonden zich onder de slachtoffers relatief veel burgers.²²⁹ In de stad zelf werden controleposten en *blast walls* (scherfmuren) opgezet.²³⁰ Er vonden sindsdien geen grote confrontaties meer plaats en ook tijdens de verslagperiode hield het staakt-het-vuren stand.

5.4. Beiroet

5.4.1. Sociale onrust

Demonstraties in Beiroet leidden sinds eind 2019 tot confrontaties met de veiligheidsdiensten.²³¹ Hierbij vielen honderden gewonden.²³² Ook is er sprake van toenemende sociale onrust en sektarisch geweld in Beiroet.²³³ Bij de explosie op 4 augustus 2020 raakte 40 % van Beiroet zwaar beschadigd.²³⁴ Meer dan 40.000 gebouwen (200.000 wooneenheden) liepen schade op of zijn vernield.²³⁵ Ongeveer 300.000 personen raakten ontheemd.²³⁶ Er heerst wijdverspreide woede onder de vele christelijke families van de slachtoffers van de havenontploffing over de tegenwerking door Hezbollah van het gerechtelijk onderzoek en diens eis voor ontslag van de onderzoeksrechter.²³⁷ Op 14 oktober 2021 werden Hezbollah- en Amal-aanhangers die een protestmars hielden naar het justitiepaleis beschoten in de christelijke wijk Tayounah. De demonstranten eisten het ontslag van de onderzoeksrechter met betrekking tot de havenexplosie.²³⁸ Dit leidde tot een urenlang vuurgevecht met automatische vuurwapens en raketgranaat waarbij zeven doden, allen sjiieten, en meer dan 30 gewonden vielen.²³⁹ Het Libanese leger greep in en raakte slaags met beide partijen, waarbij negentien personen werden gearresteerd, onder wie twee Syriërs.²⁴⁰ Dit betrof volgens onder meer het International Rescue Committee (IRC) het zwaarste sektarische geweld in Beiroet sinds 2008.²⁴¹

Tijdens de verslagperiode was sprake van geïsoleerde incidenten van geweld:

²²⁹ Al-Monitor Lebanon Pulse (Chararah N.), 12/12/2013, [url](#)

²³⁰ The Wall Street Journal (Trofimov Y.), 22/10/2014, [url](#); Wood J., 06/04/2015, [url](#)

²³¹ ICG (Wimmen H.), 22/01/2020, [url](#); ACLED, 05/01/2020, [url](#); AP, 19/01/2020, [url](#); HRW, 17/01/2020, [url](#)

²³² IRC, 2022, [url](#); UN Security Council, 20/12/2020, [url](#); AI, 11/08/2020, [url](#); ACAPS, 25/08/2020, [url](#); HRW, 26/08/2020, [url](#); ICG (Wimmen H.), 22/01/2020, [url](#); AP, 19/01/2020, [url](#); ICG (Wimmen H.), 22/01/2020, [url](#); Reuters, 19/01/2020, [url](#); OHCHR, 21/01/2020, [url](#); AI, 23/01/2020, [url](#); AI, 23/01/2020, [url](#); OHCHR, 21/01/2020, [url](#); UN Security Council, 28/02/2020, [url](#)

²³³ ACLED, 13/06/2020, [url](#); UN Security Council, 20/12/2020, [url](#)

²³⁴ Al Arabiya, 22/08/2020, [url](#)

²³⁵ ACAPS, 22/09/2020, [url](#); OCHA, 25/08/2020, [url](#)

²³⁶ OCHA, 28/08/2020, [url](#); ACAPS, 25/08/2020, [url](#); UNDP, 16/09/2020, [url](#); Center for Disaster Philanthropy, 10/09/2020, [url](#)

²³⁷ Insecurity Insight, 15/01/2021, [url](#)

²³⁸ CRS, 08/11/2021, [url](#)

²³⁹ Konrad Adenauer Stiftung (Bauer M.), 18/10/2021, [url](#); Carnegie Middle East Centre (Young M.), 15/10/2021, [url](#); Insecurity Insight, 15/01/2021, [url](#); CRS, 08/11/2021, [url](#); ICG, 28/10/2021, [url](#); UN Security Council, 16/11/2021, [url](#)

²⁴⁰ Al Monitor, 26/10/2021, [url](#); ACLED, 15/10/2021, [url](#)

²⁴¹ IRC, 2022, [url](#); CRS, 08/11/2021, [url](#)

Op 9 augustus 2023 kantelde een voertuig met naar verluidt munitie van Hezbollah in Kahaleh, een dorp met een maronitische christelijke meerderheid buiten de hoofdstad Beiroet. Dit leidde tot een vuurgevecht waarbij een inwoner en een Hezbollah-lid omkwamen.²⁴²

Tijdens een vrijheidsmars op 30 september 2023 in het centrum van Beiroet, georganiseerd door meer dan 24 maatschappelijke organisaties om te protesteren tegen mensenrechtenschendingen, grepen volgens AI de veiligheidstroepen ter plaatse niet in om tientallen aanvallers op motoren tegen te houden die stenen gooiden naar demonstranten, homofoobe beledigingen naar hen riepen en hen fysiek mishandelden tijdens schermutselingen die bijna een uur duurden. Minstens twee demonstranten werden in het ziekenhuis opgenomen met verwondingen aan gezicht en ogen.²⁴³

Op 5 oktober 2023 brak een grote vechtpartij uit tussen Libanezen en Syriërs in Beiroet.²⁴⁴

Na een oproep van Hezbollah voor een zogenoemde ongekende dag van woede volgend op de Israëlische aanvallen op Gaza botsten op 18 oktober 2023 demonstranten met veiligheidstroepen voor de ambassades van Frankrijk en de Verenigde Staten. Enkele VN-gebouwen werden vernield.²⁴⁵

5.4.2. De zuidelijke buitenwijken (Dahiyya)

Dahiyya is een regio van 28 km² met een half miljoen inwoners. Ze omvat de wijken Bir al-Abed, Ghobeiry, Chuya, Haret Hraik, Burj al-Barajneh, Marije, Ar-Ruwais en Laylake. Sinds de oorlog van juli 2006 heeft Hezbollah er haar controle en macht op een ongeziene manier weten uit te breiden, zonder enige interventie of tegenkracht vanwege de officiële Libanese autoriteiten. De door Hezbollah bestuurde politie en veiligheidsorganisatie ontsnappen er volledig aan het Libanese staatsgezag, zo stelt onder meer experte E.C. Calabrese.²⁴⁶ Als gevolg van de aanslagen in 2014 nam Hezbollah extra veiligheidsmaatregelen en werd Dahiyya, dat reeds beschouwd werd als een staat-in-de-staat, een sterk bewaakte Hezbollah-vesting. Gewapende patrouilles maken deel uit van het dagelijks leven, zeker tijdens politieke en religieuze evenementen.²⁴⁷

Na een zware aanslag in november 2015 in Dahiyya vonden geen terroristische aanslagen meer plaats in Beiroet. Hezbollah verstrengde na deze aanslag zichtbaar de veiligheidsmaatregelen in Dahiyya, bemande er controleposten en sloot een aantal toegangswegen met muren af.²⁴⁸ Hezbollah controleert de toegang tot deze buurten nog steeds.²⁴⁹ De voorbije jaren was het crimineel- en bendegeweld, ten gevolge van de afwezigheid van de staat, het bestaan van een militiecultuur en het uitblijven van ontwikkelingsprojecten, ook in de zuidelijke buitenwijken hoog.²⁵⁰ Op 12 januari 2023 escaleerde een drugsinval in de buurt van Burj al-Barajneh in een schietpartij, met als gevolg een dode en verscheidene gewonden, waaronder zeven soldaten van het LAF. Zeven personen werden gearresteerd op beschuldiging van drugshandel en moord.²⁵¹

Een van de bewakers in het filiaal in Burj al-Barajneh van de Société Générale de Banque au Liban (SGBL) verwondde begin maart 2023 een spaarder die diensten eiste.²⁵²

Op 2 januari 2024 doodde een Israëlische droneaanval de nummer twee van de politieke vleugel van Hamas, Saleh al-Arouri (zie [3.4.](#)), in Dahiyya, samen met zes andere kopstukken van Hamas

²⁴² ICG, s.d., [url](#); UN Security Council, 16/11/2023, [url](#)

²⁴³ AI, 03/10/2023, [url](#)

²⁴⁴ ICG, s.d., [url](#)

²⁴⁵ UN Security Council, 16/11/2023, [url](#)

²⁴⁶ IRB, 06/11/2018, [url](#); Calabrese E. C., 2016; USDOS, 20/04/2018, [url](#)

²⁴⁷ IRB, 06/11/2018, [url](#); Al-Monitor, 26/08/2013 [url](#); Naharnet, 21/08/2013, [url](#)

²⁴⁸ Salloukh B.F., 03/2017, [url](#); Now Media (Blanford N.), 07/07/2016, [url](#)

²⁴⁹ USDOS, 12/05/2021, [url](#)

²⁵⁰ The Daily Star, 31/03/2015, [url](#); The Washington Institute for Near East Policy, 06/03/2017, [url](#)

²⁵¹ UN Security Council, 10/03/2023, [url](#)

²⁵² L'Orientation Le Jour, 04/03/2023, [url](#)

en Jamaa Islamiya.²⁵³ De moord op Saleh al-Arouri weerlegt het overmoedige vertrouwen van Hezbollah dat Israël niet zou toeslaan in de Dahiyeh; het toont aan dat Hezbollah en Hamas er hebben verzuimd hogere veiligheidsmaatregelen te nemen, zo stellen Libanese analisten.²⁵⁴

5.5. Saida

De voorbije jaren en in de verslagperiode bleef het kalm in het overwegend soennitische Saida (Sidon), de op twee na grootste stad van Libanon. In de zomer van 2023 had de stad te kampen met verdwaalde kogels uit het Palestijnse vluchtelingenkamp Ayn al-Helwe alsook een vluchtelingenstroom uit het kamp (zie [5.6.2.2.](#)).

5.6. Palestijnse vluchtelingenkampen

5.6.1. Algemeen

De twaalf Palestijnse vluchtelingenkampen en hun omgeving zijn zones die aan het centrale gezag van de Libanese autoriteiten ontsnappen. De Libanese ordediensten staan enkel in voor de externe veiligheid van de kampen maar moeien zich niet met de interne veiligheid.²⁵⁵ In de praktijk laten zij de ordehandhaving in de kampen over aan de Palestijnse instanties. In elk kamp zijn de Palestinian National Security Forces (PNSF, al-amn al-watani) aanwezig. Dit is de verenigde gewapende structuur van de Palestine Liberation Organization (PLO), met hoofdkwartier in Ayn al-Helwe.²⁵⁶ Het zijn veiligheidstroepen geleid door Fatah (de belangrijkste fractie van de PLO).²⁵⁷ Veiligheid is enkel gegarandeerd indien er tussen de verschillende politieke fracties binnen een kamp een consensus bestaat. Indien deze consensus verbroken wordt, kunnen er gevechten ontstaan tussen verschillende fracties.²⁵⁸

De voorbije vijf jaren was de veiligheidssituatie in de meeste kampen over het algemeen relatief kalm, met sporadisch gewapende incidenten. Dit is voor een stuk te danken aan de samenwerking tussen de Palestijnse groeperingen en de Libanese veiligheidsdiensten.²⁵⁹ Het geweld in de kampen betreft periodieke geweldsincidenten, zo blijkt uit analyse van de geraadpleegde bronnen, waaronder UNRWA.²⁶⁰

In 2022 bleef de toestand in de meeste Palestijnse vluchtelingenkampen over het algemeen stabiel en was er slechts sprake van geïsoleerde incidenten van geweld. Het UN Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East (UNRWA) registreerde in 2022 45 ernstige gewelddadige

²⁵³ OCHA, 03/01/2024, [url](#); L'Orient-Le Jour (Haddad J.), 15/01/2024, [url](#)

²⁵⁴ L'Orient-Le Jour (Haddad J.), 05/01/2024, [url](#)

²⁵⁵ CRS (Humud C.E.), 19/06/2018, [url](#); UNRWA, 10/2017, [url](#); The Daily Star, 06/03/2018, [url](#); USDOS, 20/04/2018, [url](#); Danish Immigration Service, 10/2014, [url](#)

²⁵⁶ Geneva Call, 28/10/2014, [url](#)

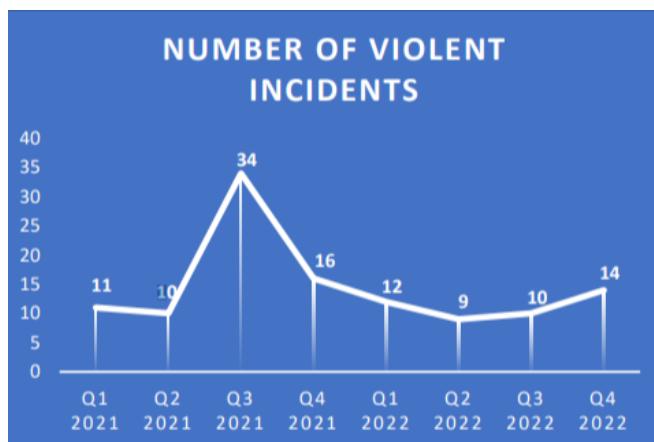
²⁵⁷ Sogge E.L., 17/06/2021

²⁵⁸ UNRWA, 10/2017, [url](#); Danish Immigration Service, 10/2014, [url](#)

²⁵⁹ UN Security Council, 21/05/2018, [url](#); UN Security Council, 08/03/2018, [url](#); UN Security Council, 18/11/2019, [url](#); CSKC, 04/03/2018, [url](#); Al-Bawaba, 25/03/2018, [url](#); Al Masdar News (Aboufadel L.), 08/03/2018, [url](#); CSKC, 17/03/2018, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 14/10/2017, [url](#); UN Security Council, 08/03/2018, [url](#); CSKC, s.d., [url](#); Security Council, 16/11/2017, [url](#); UN Security Council, 16/10/2017, [url](#); Naharnet, 30/04/2017, [url](#); Naharnet, 08/05/2017, [url](#); UN Security Council, 28/04/2017, [url](#); UK Home Office, 06/2018, [url](#); UN Security Council, 21/05/2018, [url](#)

²⁶⁰ UNRWA, 02/2023, [url](#)

incidenten in Palestijnse kampen en *gatherings*^{261,262}. In heel 2022 registreerde UNRWA 38 incidenten waarbij vuurwapens of explosieven werden gebruikt. De meeste hielden verband met persoonlijke geschillen, maar sommige kwamen voort uit rivaliteit tussen de facties en geschillen tussen criminale bendes. Bij deze incidenten vielen zeven doden en 30 gewonden. Het geweld was geconcentreerd in een handvol kampen: 13 incidenten deden zich voor in het kamp Ayn al-Helwe (zie [5.6.2.](#)) en 11 in kamp Beddawi in Tripoli; vijf incidenten deden zich voor in kamp Rashidiye in Tyre; vier in het kamp Burj el-Barajneh in Beiroet; en twee in zowel kamp Burj Shemali in Tyrus als kamp Shatila in Beiroet. In andere kampen werden in 2022 geen incidenten met vuurwapens of explosieven geregistreerd.²⁶³ Onderstaande grafiek van UNRWA geeft het aantal gewelddadige incidenten in 2021-2022 per kwartaal weer.

Grafiek 6: Aantal geweldsincidenten²⁶⁴

In 2023 laaide geweld op in Ayn al-Helwe (zie [5.6.2.2.](#)) maar in de overige vluchtelingenkampen bleef de veiligheidssituatie stabiel: Op 27 januari 2023 viel één gewonde bij gewapende schermutselingen in het Palestijnse vluchtelingenkamp Beddawi.²⁶⁵ Op 6 mei 2023 ontstonden in hetzelfde kamp vuurgevechten met zware wapens tussen groepen verbonden aan Fatah en groepen verbonden aan facties van het Arab Liberation Front (eveneens behorend tot de PLO). Hierbij vielen twee gewonden.²⁶⁶ Op 29 maart 2023 resulteerde een persoonlijk conflict in het kamp Mieh Mieh in een schietgevecht tussen twee personen respectievelijk verbonden aan Fatah en Hamas, waarbij een gewonde viel.²⁶⁷

Naast sporadische gewelddadige incidenten hebben de Palestijnse vluchtelingenkampen te maken met een verhoogd niveau van kleine criminaliteit, deels als gevolg van de verslechterende economische omstandigheden.²⁶⁸ De economische crisis treft Palestijnse vluchtelingen als kwetsbare groep extra hard, zo stellen onder meer HRW en UNRWA.²⁶⁹ 93 % leeft in armoede.²⁷⁰ Roofovervallen

²⁶¹ Palestinian *Gatherings* zijn informele gebieden buiten de formele Palestijnse vluchtelingenkampen die relatief homogene vluchtelingsgemeenschappen (al dan niet geregistreerd bij UNRWA en / of de Libanese autoriteiten) huisvesten van ten minste 25 huishoudens die humanitaire behoeften hebben. Deze territoria vallen niet onder de bevoegdheid van UNRWA of een andere wettelijke bevoegde autoriteit.

UNDP, 03/12/2018, [url](#)

²⁶² UNRWA, 02/2023, [url](#)

²⁶³ UN Security Council, 10/03/2023, [url](#); UNRWA, 02/2023, [url](#)

²⁶⁴ UNRWA, 02/2023, [url](#)

²⁶⁵ UN Security Council, 10/03/2023, [url](#)

²⁶⁶ UN Security Council, 12/10/2023, [url](#); UN Security Council, 13/07/2023, [url](#)

²⁶⁷ UN Security Council, 12/10/2023, [url](#); UN Security Council, 13/07/2023, [url](#)

²⁶⁸ UNRWA, 02/2023, [url](#)

²⁶⁹ UNRWA, 19/01/2023, [url](#); UNRWA, 21/10/2022, [url](#); HRW, 12/01/2023, [url](#); L'Orient Le Jour, 26/10/2022, [url](#)

²⁷⁰ UN Security Council, 10/03/2023, [url](#); UNRWA, 19/01/2023, [url](#); UNRWA, 21/10/2022, [url](#)

op straat en aanhoudende diefstal van voorwerpen zoals elektriciteitskabels, gasflessen, wifirouters en voertuigen hebben geleid tot een wijdverbreid gevoel van onveiligheid onder de Palestijnse vluchtelingen. Voorts dragen ook de verkoop en het gebruik van drugs bij tot gevoelens van onveiligheid in de kampen.²⁷¹

5.6.2. Ayn al-Helwe

5.6.2.1. Context

Ayn al-Helwe is het grootste en dichtstbevolkte vluchtingenkamp van Libanon. Het totale bevolkingsaantal in het kamp wordt op ongeveer 80.000 geschat.²⁷² De oppervlakte van het kamp bedraagt slechts anderhalve vierkante kilometer.²⁷³ Ayn al-Helwe kampt bijgevolg volgens onder meer UNRWA en de Palestijnse ngo Anera met ernstige overbevolking. Dit zet de infrastructuur onder druk en verhoogt de sociale spanningen.²⁷⁴

Ayn al-Helwe wordt algemeen beschouwd als het kamp waar het meeste geweld voorkomt. Het wordt in tegenstelling tot andere kampen volledig omringd door controleposten van het leger. Het is het enige kamp dat een breed spectrum aan jihadistische groeperingen bevat en het is het meest geopolitiseerde en gemilitariseerde kamp in het land.²⁷⁵ Daarnaast staat Ayn al-Helwe al jaren bekend als een veilige haven voor gezochte personen en terreurverdachten en een no-gozone voor het Libanese leger en de veiligheidsdiensten.²⁷⁶ Wapens zijn er wijdverspreid.²⁷⁷ Waarnemers getuigen van een onoverzichtelijk machtsevenwicht.²⁷⁸ Zowel de PLO, Tahaluf (Alliance of Palestinian Forces (pro-Syrisch)) als jihadistische fracties zijn vertegenwoordigd en strijden om de macht, wat regelmatig in gevechten ontaardt.²⁷⁹

Daar waar islamistische bewegingen aanvankelijk vooral gehuisvest waren in de rand van het kamp (al-Tawari of de wijk Taamir), verspreidden deze groepen zich over andere delen van het kamp.²⁸⁰ Het toenemende armoedeniveau (mede door toename van de Palestijnse vluchtelingen uit Syrië), het hoge werkloosheidspercentage en de uitzichtloosheid dreven jongeren naar het jihadisme.²⁸¹ Sinds de jihadisering van de opstand in Syrië stelt men in Ayn al-Helwe hevigere gewapende gevechten vast tussen jihadgroepen en Fatah.²⁸² Eén van de extremistische groepen die zich tijdens de oorlog in Syrië in het kamp ontplooide is Shabab al-Muslim, bestaande uit jihadisten uit verschillende strekkingen zoals Jund ash-Sham en Fatah al-Islam, waarvan enkele leden verdacht worden van aanslagen in Libanon.²⁸³ In totaal vielen van november 2016 tot november 2017 bij gevechten tussen Fatah en extremistische groeperingen minstens vijftig doden bij geweld in het

²⁷¹ UNRWA, 02/2023, [url](#)

²⁷² OCHA, 07/12/2017, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 08/04/2017, [url](#); Ashraq al-Awsat (Astih P.), 06/03/2017, [url](#)

²⁷³ Carnegie Endowment for International Peace (Sogge E.), 25/05/2016, [url](#); OCHA, 07/12/2017, [url](#); Middle East Eye Net, 01/03/2016, [url](#); Arab News (Moukalled D.), 04/03/2017, [url](#)

²⁷⁴ UNRWA, 27/11/2018, [url](#); ANERA, s.d., [url](#)

²⁷⁵ The Daily Star, 06/03/2018, [url](#); Middle East Eye Net, 01/03/2016, [url](#); Now Media (Blanford N.), 07/07/2016, [url](#); CSKC, 10/2015, [url](#); CSKC, 02/2018, [url](#)

²⁷⁶ The Daily Star (Zaatari M.), 31/12/2018, [url](#)

²⁷⁷ CSKC, 02/2018, [url](#); Al-Monitor Lebanon Pulse (Abu Amer A.), 04/11/2015, [url](#)

²⁷⁸ Ashraq al-Awsat (Astih P.), 06/03/2017, [url](#); AFP (Abou Rahal L.), 07/04/2015, [url](#)

²⁷⁹ OCHA, 07/12/2017, [url](#); AFP (Abou Rahal L.), 07/04/2015, [url](#); ICG, 19/02/2009, [url](#)

²⁸⁰ The Wall Street Journal (Abi-Habib M.), 20/11/2013, [url](#)

²⁸¹ Ashraq al-Awsat (Astih P.), 06/03/2017, [url](#); CSKC, 10/2015, [url](#); Al Monitor Lebanon Pulse (Chararah N.), 20/11/2013, [url](#)

²⁸² Carnegie Endowment for International Peace (Sogge E.), 25/05/2016, [url](#)

²⁸³ The Jamestown Foundation (Sehmer A.), 15/01/2018, [url](#); Ashraq al-Awsat (Astih P.), 06/03/2017, [url](#); AFP (Abou Rahal L.), 07/04/2015, [url](#)

kamp (1,5 km²). Aangezien de gewapende confrontaties plaatsvonden in drukbevolkte wijken bevonden zich onder de slachtoffers verscheidene burgers.²⁸⁴

Naast deze extremistische groeperingen bevinden zich binnen het politieke spectrum in het kamp ook de oude gevestigde salafistische bewegingen die een bemiddelingsrol hebben opgenomen tussen de bovengenoemde groepen en Fatah, zo stelt onder meer het CSKC.²⁸⁵ Volgens Mohamed Zaatar, expert voor het voormalige *The Daily Star*, verwerpen Ustab al-Ansar en de beweging Islamic Jihad in het kamp de *takfiri*- ideologie²⁸⁶ van groeperingen als IS en Shabab al-Muslim.²⁸⁷ De voorbije jaren ontstond in deze context een betere samenwerking tussen de gevestigde islamistische groeperingen (zoals Ustab al-Ansar, Hamas en Ansar Allah) en het leger. De drie grote politieke machtsblokken in het kamp (Fatah, het pro-Syrische en het islamistische blok) leveren inspanningen om de vrede en stabiliteit te bewaren, zo stelt onder meer het CSKC.²⁸⁸ Er wordt in dit kader gewerkt aan het sluiten van de rangen en het oplossen van interne conflicten tussen en binnen groeperingen. Hier toe werkt men, zo stelt ook de VN-Veiligheidsraad vast, samen met de Libanese autoriteiten om de stabiliteit in het kamp te bevorderen.²⁸⁹

In het najaar van 2018 werden een aantal van de meest gezochte terreurverdachten en criminelen opgepakt. Hierbij ging het Libanese leger uitzonderlijk en kortstondig het kamp binnen in een snelle operatie, geholpen door inwoners van het kamp of door de Gezamenlijke Veiligheidsmacht (Palestinian Joint Security Force (PJSF), al-Quwa al-amniya al-filistiniya al-mushtaraka) samengesteld uit de belangrijkste erkende facties in het kamp (waaronder Hamas, Ustab al-Ansar en al-Haraka al-Islamiyya al-Mujahida) en onder leiding van Fatah.²⁹⁰ Een aantal anderen gaven zichzelf in de loop van 2018 over middels een akkoord tussen de Libanese en Palestijnse autoriteiten dat wie dit doet een milde straf krijgt.²⁹¹

In 2022 documenteerde UNRWA dertien gewelddadige incidenten in Ayn al-Helwe - de meeste van alle Palestijnse vluchtelingskampen.²⁹² Op 3 april 2022 werd een lid van de PNSF doodgeschoten door niet-geïdentificeerde daders op de groentemarkt.²⁹³ Op 4 juli 2022 braken in de wijk Tawari in het zuiden van het kamp gewapende confrontaties uit tussen de islamistische groepering Ustab al-Ansar en de salafistische groepering Jund ash-Sham, waarbij ten minste vier mensen gewond raakten.²⁹⁴ Op 8 juli 2022 vonden gewapende confrontaties plaats tussen leden van de familie Bahti, aanhangers van de groep Ansar Allah, en de familie Qiblaoui, die dicht bij de Fatah-beweging staan.

²⁸⁴ UN Security Council, 11/07/2017, [url](#); UN Security Council, 16/11/2017, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 20/11/2017, [url](#); ICG, 04/2017, [url](#); Counter Punch (Lamb F.), 14/04/2017, [url](#); UN Security Council, 28/04/2017, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 08/05/2017, [url](#); UN Security Council, 08/03/2017, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 25/03/2017, [url](#); Arab News (Moukalled D.), 04/03/2017, [url](#); Ashraq al-Awsat (Astih P.), 06/03/2017, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 25/03/2017, [url](#)

²⁸⁵ Al-Monitor (Alami M.), 13/04/2017, [url](#); CSKC, 10/2015, [url](#)

²⁸⁶ Ideologie waarin moslims andere moslims beschuldigen van apostasie. Zie CRS (Blanchard C.), 28/01/2009, [url](#)

²⁸⁷ The Daily Star (Zaatari M.), 19/03/2014, [url](#)

²⁸⁸ The Daily Star (Zaatari M.), 29/08/2017, [url](#); Carnegie Endowment for International Peace (Sogge E.), 25/05/2016, [url](#); CSKC, 10/2015, [url](#); Now Media (Blanford N.), 07/07/2016, [url](#)

²⁸⁹ TDS (Zaatari M.), 01/05/2019, [url](#); Al Bawaba, 11/10/2018, [url](#); TDS (Zaatari M.), 31/12/2018, [url](#); The National, 20/09/2018, [url](#); Naharnet, 18/09/2018, [url](#); UN Security Council, 15/10/2018, [url](#); TDS, 11/10/2018, [url](#); The Daily Star, 15/09/2018, [url](#); TDS, 15/03/2019, [url](#); UN Security Council, 08/03/2017, [url](#); UN Security Council, 15/10/2018, [url](#); UN Security Council, 15/11/2018, [url](#); UN Security Council, 24/06/2016, [url](#)

²⁹⁰ Al Bawaba, 11/10/2018, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 31/12/2018, [url](#); The National, 20/09/2018, [url](#); Naharnet, 18/09/2018, [url](#); UN Security Council, 15/10/2018, [url](#); The Daily Star, 11/10/2018, [url](#); The Daily Star, 15/09/2018, [url](#); The Jamestown Foundation (Sehmer A.), 15/01/2018, [url](#)

²⁹¹ The Daily Star, 31/07/2018, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 31/12/2018, [url](#); The Daily Star, 06/09/2018, [url](#); The Daily Star, 21/07/2018, [url](#); The Jamestown Foundation (Sehmer A.), 15/01/2018, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 28/03/2018, [url](#); The Daily Star (Zaatari M.), 03/01/2018, [url](#)

²⁹² UNRWA, 02/2023, [url](#); Al-Monitor (Lucente A.), 02/03/2023, [url](#)

²⁹³ Insecurity Insight, 04/2022, [url](#); The New Arab, 04/04/2022, [url](#); L'Orient Le Jour, 04/04/2022, [url](#):

²⁹⁴ L'Orient Le Jour, 05/07/2022, [url](#); UN Security Council, 15/11/2022, [url](#); UN Security Council, 22/04/2022, [url](#); UN Security Council, 11/10/2022, [url](#)

²⁹⁵ Op 8 augustus 2022 werd een verantwoordelijke van Fatah en lid van de PNSF, bevoegd voor de banden met de Libanese veiligheidstroepen, doodgeschoten door een onbekende.²⁹⁶ Op 10 september 2022 braken opnieuw gewapende schermutselingen uit tussen leden van de familie Bahti (Ansar Allah) en de familie Qiblaoui (Fatah) na een persoonlijk geschil. Ten minste zeven personen raakten gewond. Bij de gevechten werden automatische wapens, granaten en raketten gebruikt. De gevechten hielden minsten drie uur aan tot de Palestijnse ambassadeur in Libanon tussenbeide kwam en een staakt-het-vuren tussen de twee families wist te bewerkstelligen.²⁹⁷ Op 12 november 2022 raakten twee personen gewond bij een schietpartij tussen militieleden van Fatah uit de wijk Barakat en islamisten behorende tot Jund ash-Sham uit de wijk Safsaf, aan de noordelijke ingang van het kamp.²⁹⁸ Een lid van Fatah liet uiteindelijk het leven.²⁹⁹ De in 2022 genoteerde doden ten gevolge van gewapende gevechten bleken nagenoeg allemaal leden van Fatah en/ of de PNSF.

5.6.2.2. Actuele situatie

In het eerste trimester van 2023 vonden acht ernstige gewapende incidenten plaats in Ayn al-Helwe.³⁰⁰ Een aantal hiervan begin maart 2023 vormden de voorbode van de twee golven van geweld in respectievelijk augustus en september 2023 (zie verder).

Nadat een persoonlijk geschil escaleerde, vielen op 1 maart 2023 bij gewapende gevechten tussen Fatah en islamistische groepen in het kamp één dode en zeven gewonden.³⁰¹ Het dodelijke slachtoffer was een lid van Fatah, die een zone gecontroleerd door de islamistische groepering Ustab al-Ansar was binnengedrongen.³⁰² De dagen nadien werd nog heen en weer geschoten met machinegeweren en op 8 maart 2023 ontplfte een granaat, waarbij een gewonde viel in de wijk Safsaf ([bijlage 3](#) toont een kaart met de wijken van Ayn al-Helwe).³⁰³ Hierop sloten de scholen en ziekenhuizen van UNRWA tot 12 maart 2023.³⁰⁴

Op 9 maart 2023 raakte een Palestijn licht gewond bij beschietingen door Fatah, dat strijdsters uit andere kampen had laten overkomen, op de wijk Safsaf. Daar hield de verdachte van de moord op het Fatah-lid op 1 maart 2023 zich op.³⁰⁵ Op 18 maart 2023 hield de PNSF de verdachte uiteindelijk aan en leverde hem uit aan het Libanese leger.³⁰⁶

Op 29 juli 2023 brak geweld uit in het kamp nadat een lid van Fatah een islamistische strijder³⁰⁷, lid van al-Shabab al-Muslim (onder leiding van Haitham al-Shaabi)³⁰⁸ en gezocht door de Libanese autoriteiten, had geschoten om de dood van zijn broer op 1 maart 2023 te wreken. Deze raakte gewond maar overleefde de aanval. Een van zijn metgezellen liet wel het leven en drie anderen raakten gewond.³⁰⁹ Ter vergelding vielen gewapende strijdsters het hoofdkwartier van Fatah in het kamp aan en stichtten er brand.³¹⁰

Op 30 juli 2023 vochten islamistische facties, gestationeerd in de wijken Safsaf en Tawari, tegen leden van Fatah, gestationeerd in de wijk Baraksat in het noorden van het kamp.³¹¹ Die dag werden

²⁹⁵ UN Security Council, 15/11/2022, [url](#); UN Security Council, 11/10/2022, [url](#)

²⁹⁶ L'Orient Le Jour, 08/08/2022, [url](#); UN Security Council, 15/11/2022, [url](#); UN Security Council, 11/10/2022, [url](#); Al-Monitor (Lucente A.), 02/03/2023, [url](#)

²⁹⁷ L'Orient Le Jour, 11/09/2022, [url](#); UN Security Council, 11/10/2022, [url](#)

²⁹⁸ L'Orient Le Jour, 14/11/2022, [url](#)

²⁹⁹ UN Security Council, 10/03/2023, [url](#); L'Orient Le Jour, 15/11/2022, [url](#)

³⁰⁰ UNRWA, 08/2023, [url](#)

³⁰¹ UN Security Council, 13/07/2023, [url](#)

³⁰² Al-Monitor (Lucente A.), 02/03/2023, [url](#); L'Orient-Le Jour, 03/03/2023, [url](#); L'Orient-Le Jour, 02/03/2023, [url](#)

³⁰³ L'Orient-Le Jour, 18/03/2023, [url](#)

³⁰⁴ L'Orient-Le Jour, 09/03/2023, [url](#)

³⁰⁵ L'Orient-Le-Jour, 09/03/2023, [url](#)

³⁰⁶ L'Orient-Le Jour, 18/03/2023, [url](#)

³⁰⁷ The New Arab (Sabaghi D.), 08/08/2023, [url](#)

³⁰⁸ The New Arab, 30/09/2023, [url](#)

³⁰⁹ Al-Monitor (Farhat B.), 31/07/2023, [url](#); The New Arab (Sabaghi D.), 08/08/2023, [url](#)

³¹⁰ Al-Monitor (Farhat B.), 31/07/2023, [url](#)

³¹¹ L'Orient-Le Jour, 30/07/2023, [url](#)

Abu Ashraf Al-Armushi, hoofd van de PNSF in de regio Saida, en vier van zijn lijfwachten gedood in een hinderlaag, vermoedelijk van strijdsters behorend tot al-Shabab al-Muslim.³¹² De dood van al-Armushi leidde diezelfde dag nog tot een escalatie van geweld in het kamp.³¹³ Beide partijen beschoten elkaar met zware wapens, raketgranaten en handgranaten in de smalle straatjes.³¹⁴ In totaal vielen volgens een medische bron die dag een honderdtal gewonden.³¹⁵ UNRWA stelde dat twee van haar scholen in het kamp beschadigd raakten tijdens de gevechten.³¹⁶ Op 31 juli 2023 vielen er opnieuw raketgranaten buiten het kamp, waardoor winkels en scholen in Saida moesten sluiten.³¹⁷ De meeste bewoners van de wijk Taamir, vlakbij de ingang van het kamp, voornamelijk Libanezen, ontvluchten hun wijk.³¹⁸ Bij nieuwe gevechten op 1 augustus 2023 verwondde een verdwaalde kogel een zwangere vrouw in de buurt van het kamp.³¹⁹ Ook op 2 augustus 2023 braken zware gevechten uit met raketgranaten en zware wapens.³²⁰ Hierbij viel minstens één dode.³²¹

Na bemiddeling door de Libanese regering raakten de strijdende partijen het op 3 augustus 2023 eens over een bestand.³²² Dit werd eenmaal doorbroken. Aan het begin van de avond schoot een scherpschutter een lid van een van de radicale islamistische groepen dood.³²³ Er kwam een einde aan de gevechten maar de spanningen bleven hoog, vooral in de wijken waar de gevechten zich geconcentreerd hadden, meer bepaald in het meest noordelijke en meest zuidelijke deel van het kamp.³²⁴ Naast de scholen raakten ook andere instellingen van UNRWA beschadigd, zoals een gezondheidscentrum, de Camp Community Service Office en de Relief and Social Service Office. Daarnaast kenden water- en elektriciteitsnetwerken ernstige schade.³²⁵

Bij de gevechten begin augustus 2023 vielen in totaal 13 doden, waaronder één burger die niet betrokken was bij het geweld.³²⁶ ACLED beschouwt het als het meest dodelijke geweld sinds 2017.³²⁷ Tientallen raakten gewond. Een 4.000-tal personen dienden hun huizen te verlaten.³²⁸

Op 18 augustus 2023 schorste UNRWA haar diensten op nadat haar scholen waren ingenomen door gewapende strijdsters.³²⁹ Voorts bevonden zich blindgangers op de terreinen aangezien de scholen zich in het epicentrum van de gevechten hadden bevonden.³³⁰

Na een maand wapenstilstand braken begin september 2023 opnieuw confrontaties uit. Bij deze gevechtsronde, van 7 tot en met 14 september 2023, waren Fatah en de islamistische groeperingen Jund ash-Sham en al-Shabab al-Muslim betrokken, en dit in de wijken Ras al-Ahmar, al-Tiri, Hattin en Jabal al-Halib, Baraksat en Safsaf. Er werd eveneens gevochten in de wijken Taamir, Tawari en Bustan.³³¹ Op 7 september 2023 openden islamisten opnieuw het vuur op Fatah-doelwitten.³³² Op 8

³¹² Palestine Chronicle (Baroud R.), 14/09/2023, [url](#); Al-Monitor (Farhat B.), 31/07/2023, [url](#); L'Orient-Le Jour (Montasser A.), 25/09/2023, [url](#); Al Jazeera, 18/08/2023, [url](#)

³¹³ L'Orient-Le Jour (Montasser A.), 25/09/2023, [url](#)

³¹⁴ Al-Monitor (Farhat B.), 31/07/2023, [url](#)

³¹⁵ L'Orient-Le Jour, 30/07/2023, [url](#)

³¹⁶ L'Orient-Le Jour, 30/07/2023, [url](#)

³¹⁷ Al-Monitor (Farhat B.), 31/07/2023, [url](#); Al-Monitor (Lucente A.), 08/09/2023, [url](#)

³¹⁸ L'Orient-Le Jour, 01/08/2023, [url](#)

³¹⁹ UNRWA, OCHA, 02/08/2023, [url](#); L'Orient-Le Jour, 01/08/2023, [url](#)

³²⁰ L'Orient-Le Jour, 03/08/2023, [url](#)

³²¹ UNRWA, OCHA, 03/08/2023, [url](#); L'Orient-Le Jour, 03/08/2023, [url](#)

³²² Al-Monitor (Lucente A.), 08/09/2023, [url](#); UNRWA, 08/2023, [url](#)

³²³ UNRWA, OCHA, 05/08/2023, [url](#); L'Orient-Le Jour, 03/08/2023, [url](#)

³²⁴ UNRWA, OCHA, 11/09/2023, [url](#)

³²⁵ UNRWA, 08/2023, [url](#)

³²⁶ UN Security Council, 16/11/2023, [url](#); UN Security Council, 12/10/2023, [url](#); UNRWA, 08/2023, [url](#); Al-Monitor (Lucente A.), 08/09/2023, [url](#)

³²⁷ ACLED, 09/2023, [url](#); UNRWA, OCHA, 02/08/2023, [url](#)

³²⁸ UNRWA, 08/2023, [url](#); Al-Monitor (Lucente A.), 08/09/2023, [url](#)

³²⁹ UN Security Council, 12/10/2023, [url](#); Al-Monitor (Farhat B.), 18/08/2023, [url](#); L'Orient-Le Jour, 18/08/2023, [url](#); UNRWA, 08/2023, [url](#)

³³⁰ UNRWA, 08/2023, [url](#)

³³¹ L'Orient-Le Jour (Montasser A.), 11/09/2023, [url](#); L'Orient-Le Jour (Montasser A.), 10/09/2023, [url](#)

³³² L'Orient-Le Jour, 08/09/2023, [url](#)

september 2023 vielen minstens twintig gewonden, waaronder burgers.³³³ Strijders bezetten acht scholen van UNRWA, terwijl beide partijen zich die dag eigenlijk zouden terugtrekken uit hun posities in de scholen van UNRWA.³³⁴ Volgens Sobhi Abu Arab, hoofd van de PNSF in Libanon, braken de gevechten dan ook uit om de evacuatie van gewapende strijdsters uit de scholen van UNRWA te voorkomen.³³⁵ Een verdwaalde kogel verwondde een man die zich buiten de gevechtszone bevond in de wijk Taamir.³³⁶ Een officier van de Libanese General Security (GS) raakte op 8 september 2023 gewond aan het hoofd door een verdwaalde kogel.³³⁷ Op 9 september 2023 verhevigden de gevechten, waarbij volgens de Libanese krant L'Orient-Le Jour vier doden vielen.³³⁸ Onder de doden bevond zich een Libanees burger in Ghazieh op twee kilometer van Saida, twee strijdsters van Fatah en de broer van een leider van de islamistische groepering Jund ash-Sham.³³⁹ Net als tijdens de gevechten van de vorige dag troffen deze de wijk Taamir.³⁴⁰

Op 10 september 2023 verwondde een raket een man in de wijk Taamir. Raketten vielen neer in de naburige stad Ghazieh en in de wijken rond het kamp. Het Libanese leger verklaarde dat drie vanuit het kamp afgevuurde raketten waren ingeslagen op twee militaire bases in de omgeving van het kamp en dat vijf soldaten gewond raakten, waaronder één in kritieke toestand.³⁴¹ Daarnaast raakten ook drie burgers gewond door raketfragmenten en liet een burger het leven bij het geweld in het kamp.³⁴² Op 12 en 13 september 2023 braken er opnieuw hevige gevechten uit.³⁴³ Deze troffen verschillende wijken in het kamp, waaronder Hattin, Baraksat, Tawari, Taamir, Safsaf, Ras al-Ahmar, Tiri en Jabal Halib. Daarnaast werden ook gevechten gerapporteerd in de sector Saffouri, waar eerder nog geen hevige confrontaties hadden plaatsgevonden. Opnieuw was er in deze gebieden sprake van machinegeweren en zware wapens, waaronder voor het eerst lichtkogels. Met name in de sector Hattin in het zuiden van het kamp meldt UNRWA zware verwoestingen.³⁴⁴ De media melden dat er die dag zeven gewapende personen omkwamen tijdens gevechten, waarvan Fatah er daags nadien vijf begroef.³⁴⁵ Op 13 september 2023 raakte een verdwaalde kogel verder het gebouw waar parlementslid en secretaris-generaal van de Nasserite Popular Organization woont, aldus diens persbureau.³⁴⁶ In de laatste uren van die dag kwamen zeven mensen om het leven, volgens het hoofd van de Palestijnse Rode Halve Maan.³⁴⁷ Al-Jazeera meldt dat de strijdende partijen verschillende zware wapens en raketgranaten gebruikten, vooral B-10 en 60-kaliber mortieren.³⁴⁸

Na gesprekken van parlementsvoorzitter Nabih Berry met kopstukken van Hamas (dat officieel niet betrokken was bij de gevechten, maar wel invloed uitoefent op de jihadistische groeperingen) en Fatah trad op 14 september 2023 een staakt-het-vuren in werking.³⁴⁹ Hamas heeft elke rol in de gevechten ontkend, maar waarnemers in Libanon menen dat de islamistische groepen discrete hulp ontvingen van Hezbollah en Hamas. Hamas heeft ook haar invloed in het kamp versterkt door op te

³³³ Al-Monitor (Lucente A.), 08/09/2023, [url](#); L'Orient-Le Jour, 08/09/2023, [url](#)

³³⁴ Al-Monitor (Lucente A.), 08/09/2023, [url](#); L'Orient-Le Jour, 08/09/2023, [url](#)

³³⁵ L'Orient-Le Jour (Montasser A.), 07/09/2023, [url](#)

³³⁶ L'Orient-Le Jour, 08/09/2023, [url](#)

³³⁷ L'Orient-Le Jour, 08/09/2023, [url](#); L'Orient-Le Jour (Montasser A.), 07/09/2023, [url](#)

³³⁸ UNRWA, OCHA, 10/09/2023, [url](#); L'Orient-Le Jour (Montasser A.), 09/09/2023, [url](#); L'Orient-Le Jour (Antonios Z.), 08/09/2023, [url](#); Al-Monitor (Farhat B.), 11/09/2023, [url](#)

³³⁹ UNRWA, OCHA, 10/09/2023, [url](#); L'Orient-Le Jour (Montasser A.), 09/09/2023, [url](#)

³⁴⁰ L'Orient-Le Jour (Montasser A.), 09/09/2023, [url](#)

³⁴¹ Al-Monitor (Farhat B.), 11/09/2023, [url](#); L'Orient-Le Jour (Montasser A.), 10/09/2023, [url](#); UNRWA, OCHA, 12/09/2023, [url](#)

³⁴² L'Orient-Le Jour (Montasser A.), 10/09/2023, [url](#)

³⁴³ Palestine Chronicle (Baroud R.), 14/09/2023, [url](#); UNRWA, OCHA, 15/09/2023, [url](#); Al-Monitor (Farhat B.), 13/09/2023, [url](#); L'Orient-Le Jour (Montasser A.), 12/09/2023, [url](#)

³⁴⁴ UNRWA, OCHA, 15/09/2023, [url](#); L'Orient-Le Jour, 14/09/2023, [url](#)

³⁴⁵ UNRWA, OCHA, 15/09/2023, [url](#); L'Orient-Le Jour, 14/09/2023, [url](#)

³⁴⁶ L'Orient-Le Jour (Montasser A.), 15/09/2023, [url](#); L'Orient-Le Jour, 14/09/2023, [url](#)

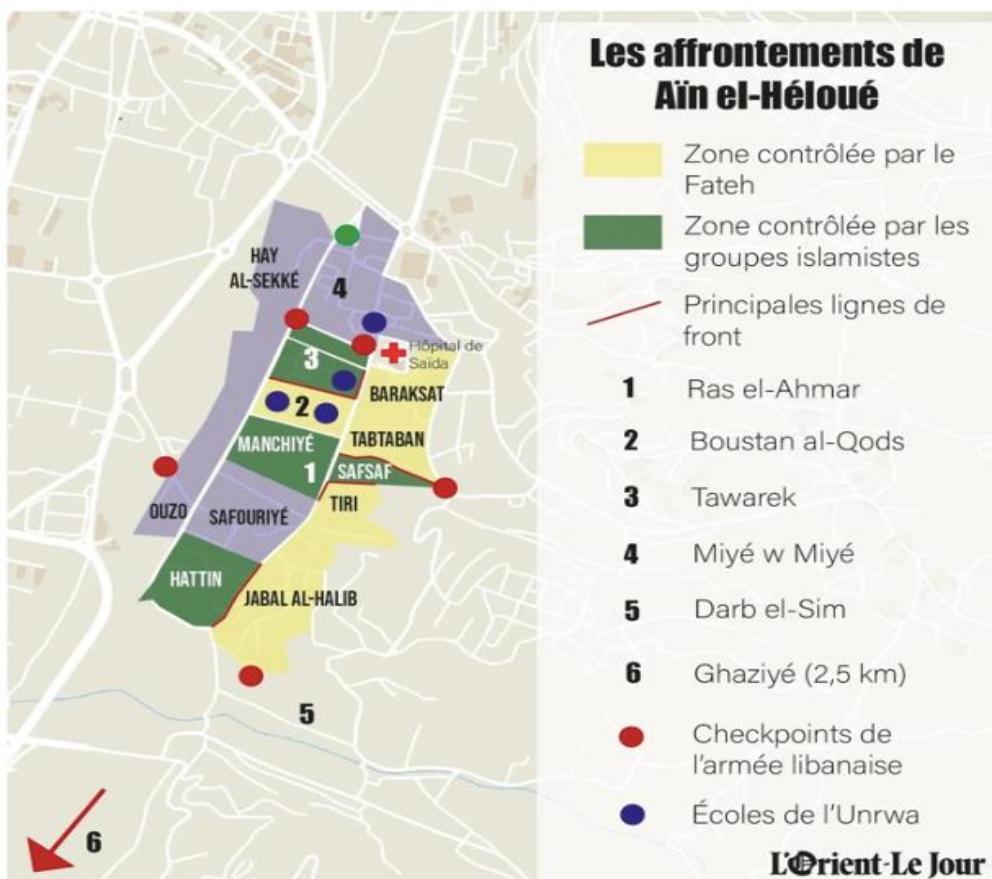
³⁴⁷ L'Orient-Le Jour, 14/09/2023, [url](#)

³⁴⁸ Palestine Chronicle (Baroud R.), 14/09/2023, [url](#)

³⁴⁹ L'Orient-Le Jour (Montasser A.), 15/09/2023, [url](#); L'Orient-Le Jour, 15/09/2023, [url](#)

treden als bemiddelaar. Hamas en Hezbollah zijn zich er ongetwijfeld van bewust dat dit een verzwakking van Fatah inhoudt, zo stelt onder meer een analist van The New Arab.³⁵⁰

Sinds het begin van de tweede gevechtsronde op 7 september 2023 zouden ten minste achttien mensen zijn gedood, honderden verwond en duizenden ontheemd, zo stellen de gezamenlijke analyses van UNRWA en OCHA.³⁵¹ De infrastructuur in de noordelijke, centrale en zuidelijke sectoren van het kamp en in aangrenzende gebieden liepen volgens de VN-organisaties ernstige schade op.³⁵² De belangrijkste frontlinies bevonden zich tussen de wijken Hattin en Ras al-Ahmar en tussen de wijken Safsaf en Baraksat.³⁵³ Onderstaande kaart biedt een overzicht van de verschillende frontlinies.

Kaart 2: De gevechten in Ayn al-Helwe³⁵⁴

Nu er op meerdere fronten gevochten werd, raakten de meeste buurten in het kamp getroffen en was de impact meer wijdverspreid dan de gevechten in juli en augustus 2023, die zich voornamelijk concentreerden in de noordelijke sector van het kamp.³⁵⁵ Volgens onder meer HRW vielen bij de

³⁵⁰ L'Orient-Le-Jour (Young M.), 10/10/2023, [url](#); The New Arab (Sabaghi D.), 08/08/2023, [url](#); L'Orient-Le Jour (Jalih J.), 02/12/2023, [url](#)

³⁵¹ The New Arab, 30/09/2023, [url](#); UNRWA/OCHA, 15/09/2023, [url](#); L'Orient-Le Jour, 14/09/2023, [url](#); L'Orient-Le Jour (Montasser A.), 15/09/2023, [url](#)

³⁵² UNRWA, OCHA, 14/09/2023, [url](#)

³⁵³ L'Orient-Le-Jour (Alameddine L.), 27/09/2023, [url](#)

³⁵⁴ L'Orient-Le-Jour (Montasser A.), 29/09/2023, [url](#)

³⁵⁵ UNRWA, OCHA, 12/09/2023, [url](#)

twee golven van geweld in totaal 30 doden en honderden gewonden. Meer dan 4.000 personen raakten ontheemd.³⁵⁶

Het akkoord bestaat uit vier fases: het zwijgen van de wapens; de terugtrekking van de strijdsters uit de scholen; de overdracht van negen personen aan de Libanese overheid en de ontplooiing van een gezamenlijke veiligheidsmacht, bestaande uit leden van alle facties, om de stabiliteit in het kamp te handhaven.³⁵⁷ Tijdens de weken volgend op het bestand bleven de spanningen hoog, vonden kleine schendingen plaats maar leefden de betrokken partijen de wapenstilstand grotendeels na.³⁵⁸ Op 20 september 2023 werd er geschoten in het kamp, waarbij een strijder het leven liet.³⁵⁹

Vanaf 25 september 2023 ontplooide de PJSF zich met 45 soldaten op verschillende strategische locaties in het kamp om te waken over het staakt-het-vuren.³⁶⁰ De PJSF nam posities in bij het punt al-Buraq, dat de wijk Safsaf (gecontroleerd door extremistische groepen) scheidt van de wijk Baraksat (gecontroleerd door Fatah), en bij de grens tussen al-Tiri (Fatah) en het door extremisten gecontroleerde al-Ras al-Ahmar.³⁶¹ De troepenmacht patrouilleert sindsdien in de twee kritieke gebieden van het kamp, de wijken Hattin - Ras al-Ahmar en Safsaf - Baraksat, waar het hevigst is gevochten.³⁶² Op 29 september 2023 ontplooide de PJSF zich met ongeveer 60 manschappen voor de scholen van UNRWA.³⁶³ De terugtrekking van strijdsters die zich in de scholen hadden verschanst, gebeurde geleidelijk, zodat de evacuatie van rivaliserende facties gelijktijdig kon plaatsvinden.³⁶⁴

Met het uitbreken van de oorlog tussen Israël en Hamas op 7 oktober 2023 verdween de interne strijd in het kamp naar de achtergrond.³⁶⁵ Met alle ogen op Gaza viel ook de berichtgeving in de pers en door UNRWA omtrent de situatie in het kamp stil. Wel bericht L'Orient-Le Jour over een dode en drie gewonden bij een schietpartij tijdens een demonstratie in solidariteit met Gaza op 9 oktober 2023. Een van de slachtoffers was een lid van Fatah. Het is niet duidelijk wie het vuur opende.³⁶⁶ Op 26 oktober 2023 werd de broer van een gezocht lid van al-Shabab al-Muslim in de wijk Safsaf doodgeschoten tijdens een vuurgevecht, waarbij ook een lid van Fatah gewond raakte.³⁶⁷ Het staakt-het-vuren hield de verdere loop van 2023 stand hoewel de onderliggende spanningen bleven.³⁶⁸

Vanwege de ernstige schade die de acht scholen van UNRWA opliepen tijdens de gevechten en het gebruik van drie UNRWA-scholen in Saida voor de huisvesting van ontheemde gezinnen, werd het begin van het schooljaar in de scholen van UNRWA in de volledige regio Saida, normaal begin oktober, uitgesteld voor meer dan 11.000 Palestijnse vluchtelingenkinderen.³⁶⁹ In de loop van oktober 2023 ging UNRWA over tot de geleidelijke opening van drie van haar scholen in Saida buiten het kamp aan de hand van dubbele shiften.³⁷⁰

Sinds de Israëlische aanvallen op Gaza heeft Fatah stappen ondernomen om de Palestijnse facties in het kamp te verenigen, zo bericht de Libanese krant Nidaa al-Watan. Onder leiding van de Palestijns ambassadeur in Libanon vonden ontmoetingen plaats met de Islamitische Ansar Liga (de islamistische facties in het kamp). De betrokken partijen bereikten een overeenkomst over de oprichting van een bilateraal mechanisme voor onmiddellijke communicatie in geval van conflict.³⁷¹

³⁵⁶ HRW, 29/09/2023, [url](#); The New Arab, 30/09/2023, [url](#); L'Orient-Le Jour (Montasser A.), 29/09/2023, [url](#)

³⁵⁷ L'Orient-Le Jour (Hijazi S.), 15/09/2023, [url](#); L'Orient-Le Jour (Montasser A.), 15/09/2023, [url](#)

³⁵⁸ UNRWA, OCHA, 22/09/2023, [url](#)

³⁵⁹ UNRWA, OCHA, 22/09/2023, [url](#)

³⁶⁰ Arab News (Houssari N.), 25/09/2023, [url](#); UNRWA, OCHA, 29/09/2023, [url](#)

³⁶¹ Arab News (Houssari N.), 25/09/2023, [url](#)

³⁶² The New Arab, 25/09/2023, [url](#)

³⁶³ The New Arab, 30/09/2023, [url](#); L'Orient-Le-Jour (Montasser A.), 29/09/2023, [url](#)

³⁶⁴ L'Orient-Le-Jour (Montasser A.), 29/09/2023, [url](#)

³⁶⁵ L'Orient-Le Jour (Jalkh J.), 09/10/2023, [url](#); The New Humanitarian (Davis H., al-Hreich H.), 25/10/2023, [url](#)

³⁶⁶ L'Orient-Le Jour, 10/10/2023, [url](#)

³⁶⁷ L'Orient-Le-Jour, 26/10/2023, [url](#); L'Orient-Le Jour, 26/10/2023, [url](#)

³⁶⁸ UNRWA, OCHA, 06/10/2023, [url](#)

³⁶⁹ UNRWA, OCHA, 06/10/2023, [url](#); The New Humanitarian (Davis H., al-Hreich H.), 25/10/2023, [url](#)

³⁷⁰ The New Humanitarian (Davis H., al-Hreich H.), 25/10/2023, [url](#)

³⁷¹ LBC Group, 18/11/2023, [url](#)

5.6.3. Nahr al-Bared

Libanese veiligheidsdiensten houden zich zoals vermeld afzijdig van militair engagement binnen de kampen. Hier kwam echter een belangrijke uitzondering op in 2007 toen het leger, in weerwil van het akkoord van Caïro van 1969, in actie kwam tegen de islamistische beweging Fatah al-Islam in het Palestijns vluchtelingenkamp Nahr al-Bared. Hier bestond een politieke consensus over en de PLO stemde hiermee in. Van 20 mei 2007 tot 2 september 2007 werd in het kamp een conflict uitgevochten tussen het Libanese leger en de gewapende islamistische groepering Fatah al-Islam. Het waren de hevigste binnenlandse gevechten sinds het einde van de burgeroorlog in 1990. Het oude kampdeel werd bijna volledig vernield terwijl dit het grootste bevolkingsaantal kent en het merendeel van de *Internally Displaced Persons* (IDP's) daarvandaan komen.³⁷²

De reconstructie van het kamp verloopt traag, is omstreden en wordt onvoldoende gefinancierd.³⁷³ Slechts drie vierde van de ontheemde kamppopulatie kon terugkeren.³⁷⁴ De rest leeft nog steeds in tijdelijke onderkomens in de buitenwijken van het kamp of in het naburige kamp Beddawi.³⁷⁵ Het leger is nu officieel bevoegd voor de veiligheid en het verhinderen van de invoer van wapens in het kamp en controleert de bewegingen in en uit het kamp.³⁷⁶ Wel is Nahr al-Bared volgens het CSKC het enige kamp waar geen officiële Palestijnse militaire aanwezigheid is. De grond werd gevuld met versterkt beton om te verhinderen dat ondergrondse tunnels zouden gebouwd worden. De straten werden breed genoeg heraangelegd opdat er tanks zouden kunnen passeren om straatgevechten te verhinderen.³⁷⁷ Er zijn geen wapens en milities zichtbaar.³⁷⁸ De voorbije jaren bleef de veilheidssituatie in het kamp stabiel.³⁷⁹

Op 24 en 25 oktober 2022 voerde het Libanese leger een grootschalige inval uit in Nahr al-Bared. Bij de inval waren pantservoertuigen, militaire vliegtuigen en een marineschip betrokken, wat volgens veel kampbewoners niet in verhouding stond tot het doel.³⁸⁰ Eén vrouw raakte gewond. Negen personen werden gearresteerd en wapens en munitie werden in beslag genomen. In een verklaring stelde het leger dat de verdachten betrokken waren bij drugshandel, schietpartijen en moord.³⁸¹

Op 19 augustus 2023 werd in Nahr al-Bared een granaat gegooid naar de ingang van een markt door onbekende gewapende mannen, waarbij twee mensen gewond raakten.³⁸²

³⁷² ICG, 01/03/2023, [url](#); UNRWA, s.d., [url](#)

³⁷³ Chr. Michielsen Institute (CMI) (Knudsen A.J.), 2018, [url](#)

³⁷⁴ USDOS, 11/03/2020, [url](#); The New Arab (De Stone R.), 11/06/2019, [url](#); France 24, 08/02/2019, [url](#)

³⁷⁵ UNRWA, s.d., [url](#); UN Security Council, 05/11/2014, [url](#); CMI (Knudsen A.J.), 2018, [url](#)

³⁷⁶ USDOS, 20/04/2018, [url](#); PHRO, 2011, [url](#); European Commission High Representative of the European Union for Foreign Affairs and Security Policy, 20/03/2013, [url](#)

³⁷⁷ The New Arab (De Stone R.), 11/06/2019, [url](#); Al-Jazeera, 04/02/2017, [url](#)

³⁷⁸ CSKC, 10/2015, [url](#)

³⁷⁹ TDS, s.d., [url](#)

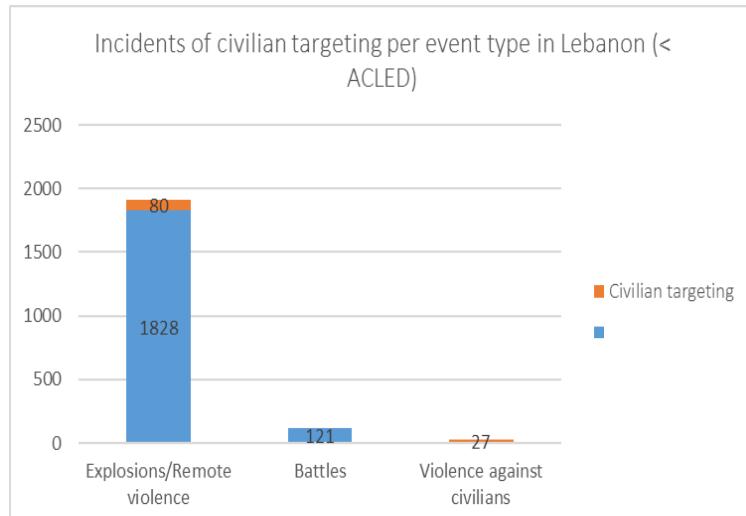
³⁸⁰ UNRWA, 02/2023, [url](#)

³⁸¹ L'Orient Toda/y (Dagher L.), 25/10/2022, [url](#)

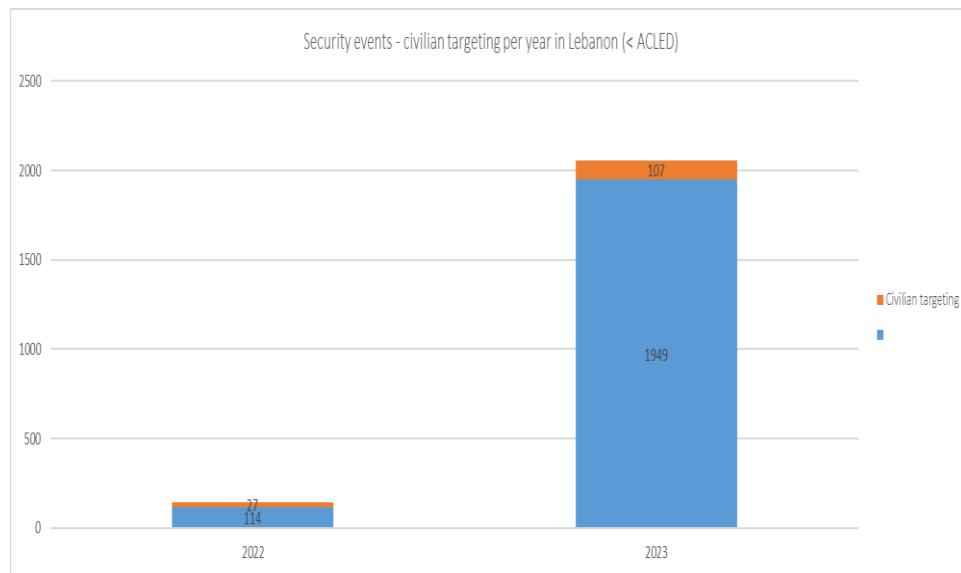
³⁸² Insecurity Insight, 08/2023, [url](#)

6. Doelwitten van het geweld

ACLED noteert gewelddaden waarbij burgers *the main or only target* zijn onder de noemer *civilian targeting*. Naast alle incidenten binnen de categorie *violence against civilians* bevat de cluster *civilian targeting* ook gewelddaden geregistreerd als *explosions/remote violence*. ACLED definieert burgers als per definitie ongewapende slachtoffers van geweld. In die zin beschouwt ACLED veiligheidspersoneel in burger, dus ongewapend, als burgers wanneer ze het doelwit zijn van geweld.³⁸³ In 2023 was opnieuw slechts een fractie van het geweld gericht tegen burgers:

Grafiek 7: Incidenten *civilian targeting* 2023. Grafiek opgemaakt door Cedoca op basis van ACLED-data 2023³⁸⁴

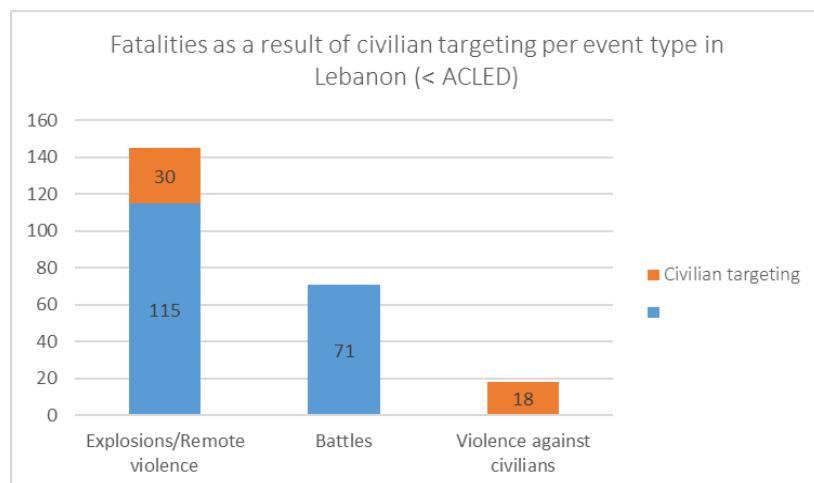
Grafiek 8: Incidenten *civilian targeting* 2022-2023. Grafiek opgemaakt door Cedoca op basis van ACLED-data 2022-2023³⁸⁵

³⁸³ ACLED, 06/2023, pp. 22, 23, 29, [url](#)

³⁸⁴ ACLED, via export tool geraadpleegde update: 16/01/2024, [url](#)

³⁸⁵ ACLED, via export tool geraadpleegde update: 16/01/2024, [url](#)

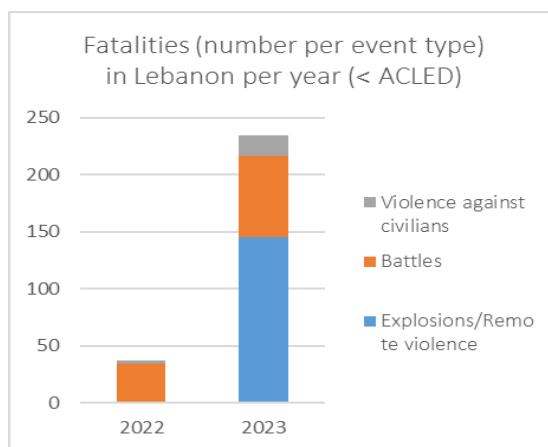
Bij de veiligheidsincidenten in 2023 vielen volgens de gegevens van ACLED na schatting 234 doden (ten opzichte van 37 in 2022) waarvan ongeveer 48 ten gevolge van *civilian targeting* (ten opzichte van twee in 2022).³⁸⁶

Grafiek 9: Doden door *civilian Targeting* 2023. Grafiek opgemaakt door Cedoca op basis van ACLED-data 2023

In januari 2024 was volgens ACLED sprake van 66 doden, waarvan 13 doden ten gevolge van *civilian targeting*.³⁸⁷

Het totaal aantal door ACLED geregistreerde (burger-)doden is hoger in vergelijking met de voorgaande jaren:

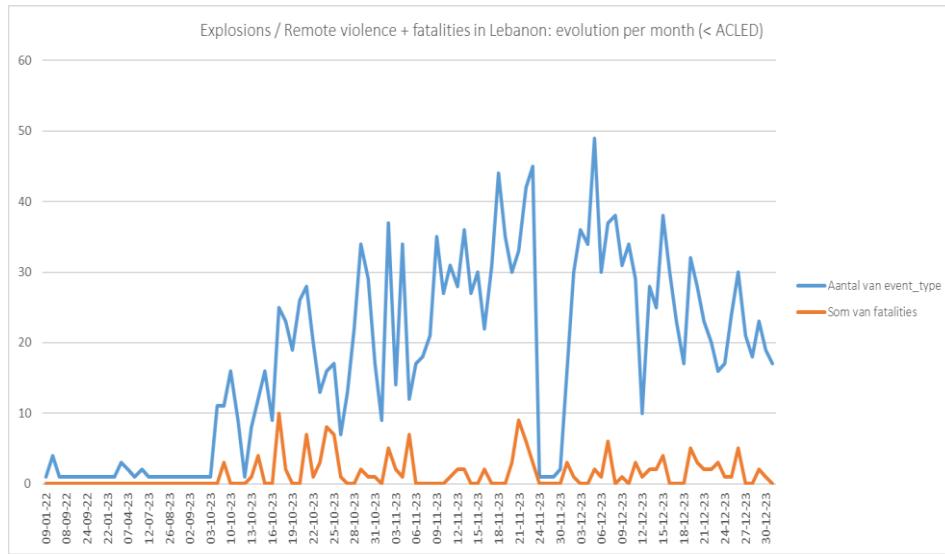
Grafiek 10: Slachtoffers in 2022-2023. Grafiek opgemaakt door Cedoca op basis van ACLED-data 2022-2023
 388

Dit wordt verklaard door de Israëlische luchtaanvallen sinds 8 oktober 2023:

³⁸⁶ ACLED, via export tool geraadpleegde update: 16/01/2024, [url](#)

³⁸⁷ ACLED, 06/02/2024, [url](#); ACLED, via export tool geraadpleegde update: 06/02/2024, [url](#)

³⁸⁸ ACLED, via export tool geraadpleegde update: 16/01/2024, [url](#)

Grafiek 11: Explosions/remote violence + slachtoffers in Lebanon. Grafiek opgemaakt door Cedoca op basis van ACLED-data 2023.³⁸⁹

De aanvallen door het Israëlische leger in Zuid-Libanon (7 oktober 2023-31 januari 2024) maakten in totaal volgens OCHA 158 dodelijke slachtoffers, waarvan ten minste 25 burgers (al dan niet als *collateral damage*). Drie journalisten werden dodelijk getroffen. Er vielen 728 gewonden.³⁹⁰ Zeven gezondheidscentra werden getroffen.³⁹¹

Meer dan 90 dorpen in de buurt van de grens zijn sinds het begin van de vijandelijkheden het doelwit geweest van aanvallen door het IDF volgens een UNDP-rapport.³⁹² Het betreft zowel christelijke, Druzische, soennitische als sjiiatische dorpen. Uit gegevens van L'Orient-Le Jour blijkt dat Aïta al-Chaab, Yaroun en Meiss al-Jabal de drie meest getroffen dorpen in Zuid-Libanon zijn. De gebieden in kwestie liggen op minder dan drie kilometer van de grens.³⁹³

Het geweld jegens burgers werd in hoofdzaak gepleegd door de IDF:

³⁸⁹ ACLED, via export tool geraadpleegde update: 16/01/2024, [url](#)

³⁹⁰ OCHA, 01/02/2024, [url](#)

³⁹¹ OCHA, 01/02/2024, [url](#); OCHA, 16/01/2024, [url](#)

³⁹² UNDP, 20/12/2023, [url](#)

³⁹³ L'Orient-Le Jour (Haddad J.), 15/01/2024, [url](#)

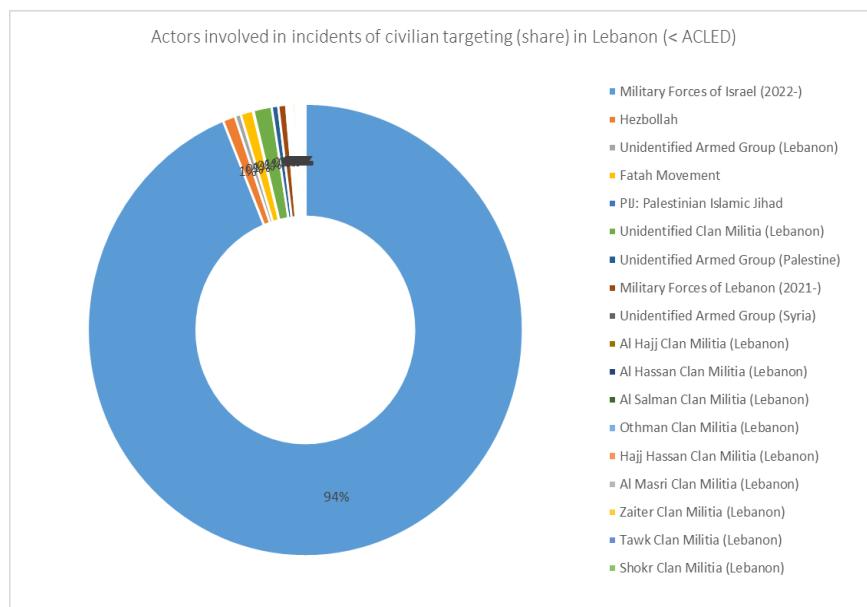

Diagram 1: Actoren betrokken in *civilian targeting*. Diagram opgemaakt door Cedoca op basis van ACLED-data 2023³⁹⁴

Daarnaast was er tijdens de verslagperiode opnieuw sprake van crimineel geweld waarbij doden en gewonden vielen, in hoofdzaak criminelen en militairen.³⁹⁵ Persoonlijke geschillen en vetes over drugsmokkel veroorzaken clangeweld. Uit gegevens van ACLED blijkt dat het aantal geweldincidenten waarbij clans of sektarische groepen betrokken zijn sinds 2020 sterk steeg. Het meeste (clan-)geweld noteert ACLED in het gouvernement Baalbek-Hermel, waar verschillende sjiiatische clans wonen en dat een bolwerk is van Hezbollah.³⁹⁶

De afgelopen jaren zijn er in Libanon zeer weinig terroristische aanslagen geweest die burgerslachtoffers maakten.³⁹⁷ De *Global Terrorism Index* voor het jaar 2022, uitgaand van het Institute for Economics and Peace (IEP), rangschikt Libanon binnen de categorie laag risico en op de 52ste plaats wereldwijd.³⁹⁸ In het verlengde van voorgaande jaren vonden er in 2023 nog steeds arrestaties plaats van extremisten en terreurverdachten. Aanslagen werden verijdeld.³⁹⁹

Het geweld in het vluchtelingenkamp Ayn al-Helwe betrof over het algemeen een gewapend treffen tussen rivaliserende groepen onderling. Aangezien de schietincidenten plaatsvinden in dichtbevolkte wijken, bevinden zich onder de slachtoffers soms burgers. Het is niet altijd helemaal duidelijk in hoeverre de in de rapportering vermelde doden en gewonden burgers zijn. Bij de twee golven van geweld in Ayn al-Helwe in respectievelijk juli-augustus en september 2023 vielen 30 doden en honderden gewonden. In heel 2023 vielen in totaal een 34 doden, de meerderheid behorend tot de strijdende partijen maar ook minstens twee burgerdoden (zie [5.6.2.](#)).

³⁹⁴ ACLED, via export tool geraadpleegde update: 16/01/2024, [url](#)

³⁹⁵ ACLED, via export tool geraadpleegde update: 16/01/2024, [url](#); UN Security Council, 10/03/2023, [url](#); UN Security Council, 15/11/2022, [url](#); UN Security Council, 22/04/2022, [url](#); UN Security Council, 11/10/2022, [url](#)

³⁹⁶ ACLED, via export tool geraadpleegde update: 08/03/2023, [url](#); ACLED, 31/12/2022, [url](#)

³⁹⁷ AOAV, 2021, [url](#)

³⁹⁸ IEP, s.d., [url](#)

³⁹⁹ USDOS, 30/11/2023, [url](#); UN Security Council, 16/11/2023, [url](#); UN Security Council, 13/07/2023, [url](#); UN Security Council, 12/10/2023, [url](#); UN Security Council, 10/03/2023, [url](#)

7. Verplaatsingen van de bevolking

7.1. Uit Zuid-Libanon

Volgens de laatste cijfers van IOM raakten in totaal 86.665 personen ontheemd door de Israëlische aanvallen op Zuid-Libanon.⁴⁰⁰

Grafiek 12: IDP telling⁴⁰¹

Het merendeel van de IDP's is afkomstig uit de districten Bent Jbeil en Marjayoun (gouvernement al-Nabatieh) en het district Sour (gouvernement Zuid). Deze drie districten strekken zich uit langs de zuidelijke grens van Libanon.

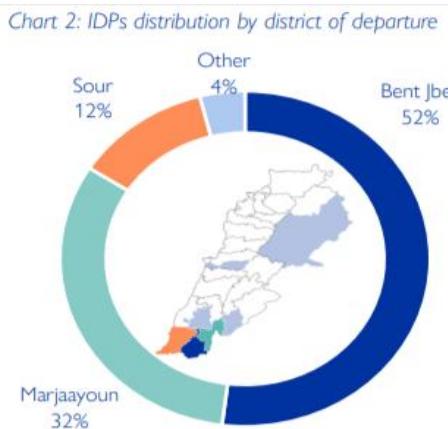

Diagram 2: Verdeling IDP's per district van vertrek⁴⁰²

De resterende 4% komt voornamelijk uit de districten Hasbaya en al-Nabatieh (gouvernement al Nabatieh).⁴⁰³

Nagenoeg de helft van de IDP's vestigde zich in de minder getroffen regio's van de zuidelijke gouvernementen:

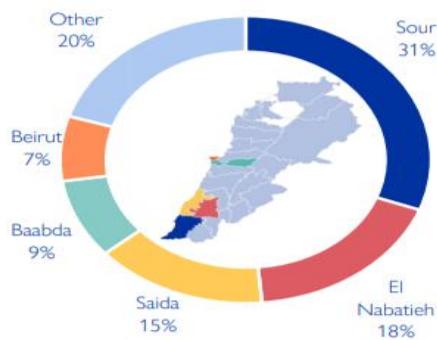
⁴⁰⁰ OCHA, 01/02/2024, [url](#); IOM, 01/02/2024, [url](#)

⁴⁰¹ IOM, 01/02/2024, [url](#)

⁴⁰² IOM, 01/02/2024, [url](#); IOM, 25/01/2024, [url](#)

⁴⁰³ IOM, 25/01/2024, [url](#)

Chart 1: IDPs distribution by district of arrival

 Diagram 3: Verdeling IDP's per district van aankomst⁴⁰⁴

Ongeveer 80% van de IDP's woont bij gastgezinnen, 1% (1212 IDP's) verblijft in een van de 18 opvangcentra, 15% huurt een woning.⁴⁰⁵ Zoals L'Orient-Le Jour meldt, is deze laatste optie door de stijging van de huurprijzen voor veel gezinnen onbetaalbaar.⁴⁰⁶ Aangezien de overgrote meerderheid van de IDP's wordt opgevangen door familieleden buiten het grensgebied, zijn hun ontheemding en hun behoeften minder zichtbaar. De socio-economische tol voor de IDP's te midden van de zware economische crisis is evenwel groot, zo stelt The Tahrir Institute for Middle East Policy.⁴⁰⁷ Een groot deel van de inwoners van Zuid-Libanon zijn boeren en dagloners, die afhankelijk zijn van hun land.

Ongeveer 2500 IDP's keerden terug, het merendeel uit Sour die toevlucht hadden gezocht tot een andere regio binnen het district.⁴⁰⁸

Op 27 november 2023 kondigde de ontslagen minister van Onderwijs de lancering aan van een noodplan voor scholing voor meer dan 10.000 studenten wier studies werden onderbroken door de Israëlische aanvallen. Het plan verdeelt de ontheemde studenten over scholen in de gouvernementen al-Nabatiah, Zuid-Libanon alsook in Beiroet.⁴⁰⁹

7.2. Uit Ayn al-Helwe

Volgens UNRWA en OCHA keerde een onbekend aantal mensen dat buiten het kamp onderdak vond in de tweede helft van september 2023 terug naar delen van het kamp die minder onder de gevechten hadden te lijden, waaronder de wijk Saffouri. Een aantal delen van het kamp blijven echter moeilijk om naar terug te keren vanwege de aanwezigheid van niet-geëxplodeerde munitie of om de geleden schade. met name in de wijken Hattin, Tawari en Taamir.⁴¹⁰ Andere gezinnen lopen een veiligheidsrisico bij terugkeer omdat hun huizen bezet zijn door gewapende actoren.⁴¹¹ Er blijven volgens data van eind september 2023 ruim 2.800 huishoudens als ontheemd geregistreerd. Een aantal gezinnen hebben het kamp verlaten om een nieuw onderkomen te zoeken in de omgeving van Saida.⁴¹²

⁴⁰⁴ IOM, 01/02/2024, [url](#); IOM, 25/01/2024, [url](#)

⁴⁰⁵ IOM, 01/02/2024, [url](#); OCHA, 29/01/2024, [url](#); L'Orient-Le Jour (Haddad J.), 15/01/2024, [url](#)

⁴⁰⁶ IOM, 16/01/2024, [url](#); L'Orient-Le Jour (Haddad J.), 15/01/2024, [url](#)

⁴⁰⁷ The Tahrir Institute for Middle East Policy (Kassem S.), 24/01/2024, [url](#)

⁴⁰⁸ IOM, 16/01/2024, [url](#)

⁴⁰⁹ OCHA, 02/12/2023, [url](#)

⁴¹⁰ UNRWA, OCHA, 29/09/2023, [url](#); UNRWA, OCHA 18/09/2023, [url](#); L'Orient-Le Jour, 14/09/2023, [url](#)

⁴¹¹ UNRWA, OCHA, 06/10/2023, [url](#); The New Humanitarian (Davis H., al-Hreich H.), 25/10/2023, [url](#); UNRWA, OCHA, 29/09/2023, [url](#)

⁴¹² UNRWA, OCHA, 29/09/2023, [url](#)

8. Impact van het geweld op het dagelijkse leven

De vijandelijkheden tussen Israël en Hezbollah concentreren zich vooral langs de Blauwe Linie, wat gevolgen heeft voor de veiligheid en beveiliging van de hulpverlening en het bereiken van de bevolking in nood. Er is bovendien een toegenomen beperking van de toegang tot conflictgevoelige grensgebieden binnen een zone van 10-15 kilometer landinwaarts door de de facto autoriteiten (Hezbollah), die hiertoe veiligheidsoverwegingen aanhalen.⁴¹³

Door de veiligheidssituatie is slechts een beperkt aantal basisdiensten toegankelijk in de gebieden die het zwaarst getroffen zijn door de vijandelijkheden.⁴¹⁴ Er zijn ongeveer 50 openbare scholen geheel of gedeeltelijk gesloten, wat gevolgen heeft voor meer dan 7.000 leerlingen.⁴¹⁵ Uit veiligheidsoverwegingen zijn zeven eerstelijnsgezondheidscentra in de districten Bint Jbeil en Marjayoun gesloten. De bevolking in de getroffen grensgebieden heeft momenteel geen toegang tot essentiële gezondheidsdiensten.⁴¹⁶

De financiële druk weerhoudt mensen er ook van om de getroffen gebieden te verlaten. Dit geldt vooral voor (Syrische) vluchtelingen, die geen toegang hebben tot de opvangcentra. Voorts is er steeds meer sprake van scheiding van gezinnen, omdat vrouwen en kinderen verhuizen terwijl mannen achterblijven om hun eigendommen te beschermen.⁴¹⁷ Ongeveer 60.000 personen blijven nog steeds achter in de meest getroffen grensdorpen.⁴¹⁸

Sinds 8 oktober 2023 is de landbouwsector in Zuid-Libanon gedeeltelijk verwoest. Landbouw is een belangrijke economische sector, die goed is voor 80% van het bbp in de regio Zuid-Libanon, volgens een UNDP-rapport dd. december 2023.⁴¹⁹ De militaire confrontaties tussen Hezbollah en het IDF begonnen midden in het fruit- en olijvenoogstseizoen. Veel landarbeiders moesten hun huizen ontvluchten. Uit het rapport blijkt verder dat het vee, pluimvee en aquacultuur in de betrokken regio werd getroffen.⁴²⁰ Er is ook schade aangericht aan privé-eigendommen, openbare infrastructuur en landbouwgrond door wijdverspreide branden.⁴²¹ Uit de laatste gegevens van het Libanese nationale waarschuwingsysteem blijkt dat tot 1 januari 2024 ongeveer 800 hectare land is getroffen door branden als gevolg van Israëlische aanvallen. Het Tahrir Institute for Middle East Policy merkt op dat Israël opzettelijk leek te mikken op vegetatiegebieden zonder militaire doelen met als doel het veroorzaken van ernstige milieu- en economische schade.⁴²²

Murad Electrical Services Company vormde op 7 januari 2024 het doelwit van Israëlische beschietingen. Het bedrijf verklaarde verder dat het hoofdnetwerk dat elektriciteit levert aan de dorpen Hula, Mays al-Jabal, Muhaibib en Blida vernietigd werd tijdens het bombardement. Dit resulteerde in een volledig gebrek aan elektriciteit voor deze dorpen en had gevolgen voor het pompen van water in het gebied.⁴²³

⁴¹³ OCHA, 15/01/2024, [url](#)

⁴¹⁴ OCHA, 27/12/2023, [url](#)

⁴¹⁵ OCHA, 26/01/2024, [url](#); OCHA, 16/01/2024, [url](#); OCHA, 13/12/2023, [url](#)

⁴¹⁶ OCHA, 26/01/2024, [url](#)

⁴¹⁷ OCHA, 29/01/2024, [url](#); OCHA, 21/12/2023, [url](#); The Tahrir Institute for Middle East Policy (Kassem S.), 24/01/2024, [url](#)

⁴¹⁸ OCHA (Riza I.), 26/01/2024, [url](#)

⁴¹⁹ UNDP, 20/12/2023, [url](#)

⁴²⁰ OCHA, 21/12/2023, [url](#)

⁴²¹ OCHA, 26/11/2023, [url](#)

⁴²² The Tahrir Institute for Middle East Policy (Kassem S.), 24/01/2024, [url](#)

⁴²³ OCHA, 15/01/2024, [url](#)

Samenvatting

In Libanon wordt de macht verdeeld volgens confessionele quota, met als gevolg een politiek sterk gepolariseerd systeem vatbaar voor conflict en buitenlandse inmenging. Libanon kent een zwakke staatsstructuur en een broos sektarisch evenwicht. Wapens zijn wijdverspreid en in combinatie met de aanwezigheid van gewapende milities houdt dit volgens de VN-Veiligheidsraad een veiligheidsrisico voor Libanese burgers in. Het land werd de voorbije 10 jaar getroffen door de Syrische burgeroorlog, die de politiek verder polariseerde, een massale vluchtelingscrisis teweegbracht en sektarische spanningen deed stijgen. De twee Libanese politieke kampen behouden evenwel een politieke dialoog. De grootste militie, Hezbollah, heeft geen belang bij een binnenlands conflict.

Libanon werd tijdens de verslagperiode verder getekend door een ongekende economische, politieke en institutionele crisis. De politieke polarisatie verdiepte zich nog. Sinds 8 oktober 2023 raakte Libanon ook betrokken in de oorlog tussen Israël en Hamas en is sprake van dagelijks raketvuur en droneaanvallen over de Zuid-Libanese grens tussen het IDF enerzijds en Hezbollah en andere gewapende groeperingen anderzijds.

Het aantal doden in 2023 en in januari 2024 viel voor het merendeel te betreuren in gevechten tussen strijdende partijen en niet bij geweld jegens burgers.

Het aantal (burger-)doden is hoger in vergelijking met de voorgaande jaren en wordt verklaard door de Israëlische luchtaanvallen sinds 8 oktober 2023. De aanvallen (7 oktober 2023-31 januari 2024) maakten in totaal volgens OCHA 158 dodelijke slachtoffers, waarvan ten minste 25 burgers. Drie journalisten werden dodelijk getroffen. Er vielen 728 gewonden. De zuidelijke provincies al-Nabatieh en Zuid, en in het bijzonder de districten Bint Jbeil, Marjayoun, Hasbaya (al-Nabatieh) en het district Sour (Zuid) werden in toenemende mate getroffen door de Israëlische aanvallen. Deze districten strekken zich uit langs de zuidelijke grens van Libanon. De aanvallen van het IDF concentreren zich vooral in een zone 10 à 15 km van de zuidelijke grens hoewel nu en dan ook regio's dieper landinwaarts getroffen worden. Slechts een fractie van het geweld was gericht tegen burgers hoewel de IDF woonwijken niet ontzag en burgerdoden vielen. De impact op het leven van burgers in de getroffen regio is bovendien groot. Door de veiligheidssituatie is slechts een beperkt aantal basisdiensten toegankelijk. De landbouwsector is voor een groot stuk verwoest. Het IDF lanceerde witte fosforbommen op gebieden, rijk aan landbouwgrond. Bij de Israëlische aanvallen raakten volgens de cijfers van IOM (25 januari 2024) in totaal 86.874 personen ontheemd, waarvan het merendeel afkomstig is uit de districten Bent Jbeil, Marjayoun en Sour.

In de overige gouvernementen was het merendeel van het tijdens de verslagperiode gerapporteerde geweld crimineel en/of sektarisch geweld, waarbij doden en gewonden vielen (voornamelijk bendeleden en militairen). De regio Baalbek - Hermel bij uitstek huisvest verschillende invloedrijke gewapende clans die de facto milities vormen. Het aantal burgerdoden bij dit geweld is beperkt. Met bijna honderd geregistreerde gevallen, voornamelijk in de Bekavallei is het aantal ontvoeringen (voornamelijk met criminale inslag) in 2023 bijna verdubbeld ten opzichte van 2022. In de eerste plaats kwetsbare Syrische vluchtelingen maar ook Libanezen en andere buitenlanders zijn hier het slachtoffer van.

In de meeste Palestijnse kampen bleef de veiligheidssituatie relatief stabiel tijdens de verslagperiode. Bij de twee golven van geweld in het vluchtelingskamp Ayn al-Helwe in respectievelijk juli-augustus en september 2023 vielen in totaal honderden gewonden en 30 doden, in hoofdzaak strijders maar eveneens burgers. Een vierduizend burgers raakten ontheemd, waarvan ongeveer de helft volgens de laatste info nog niet kon terugkeren.

Bijlagen

1. Kaarten Libanon

Kaart: Libanon⁴²⁴

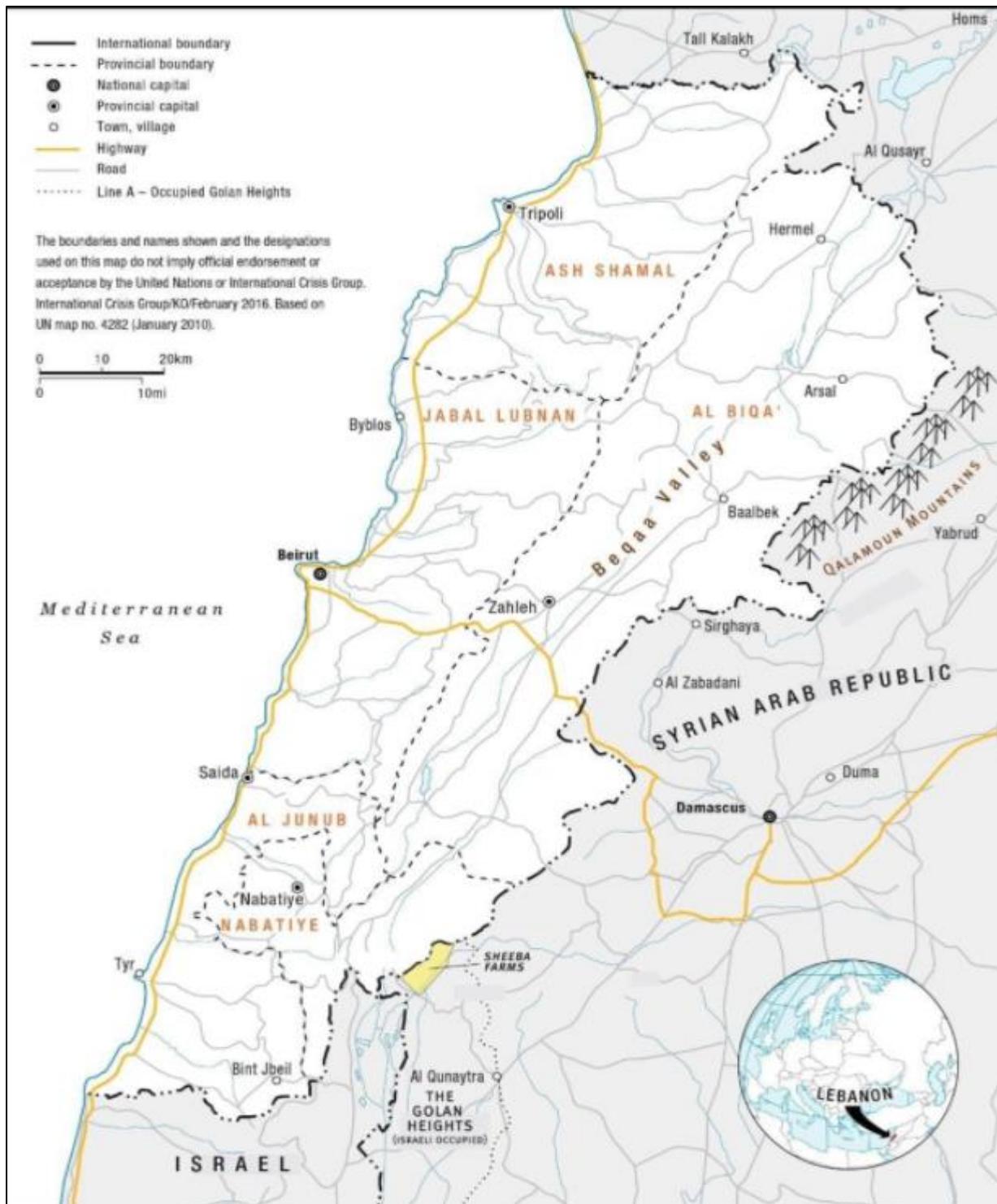
⁴²⁴ CRS, 11/01/2023, [url](#)

LEBANON

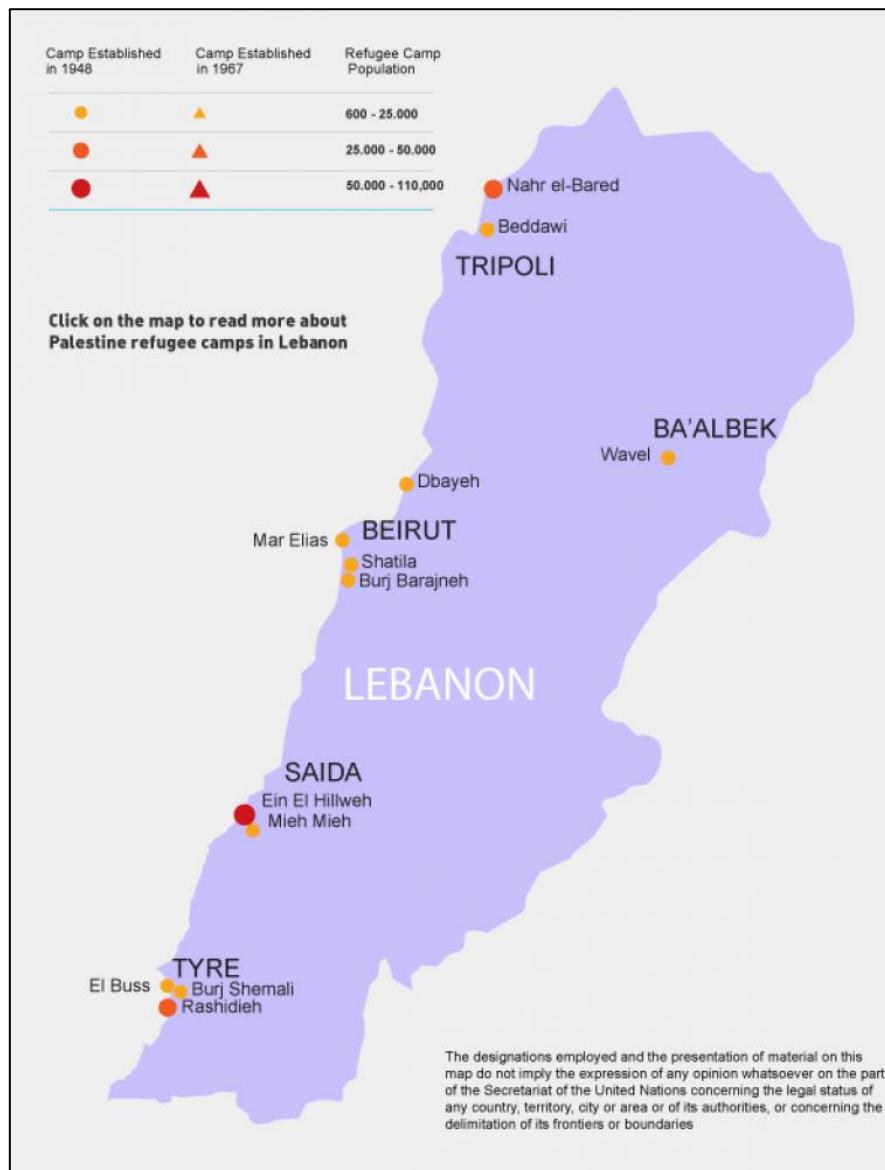
Kaart: Libanon gouvernementen en districten⁴²⁵

⁴²⁵ Worldatlas, s.d., [url](#)

 Kaart: Libanon⁴²⁶

⁴²⁶ ICG, 08/06/2020, [url](#)

2. Kaart Palestijnse vluchtelingenkampen

Kaart: Palestijnse vluchtelingenkampen⁴²⁷

⁴²⁷ UNRWA, s.d., [url](#)

3. Wijken van Ayn al-Helwe

Kaart: De wijken van Ayn al-Helwe⁴²⁸

⁴²⁸ Sogge E. L., 17/06/2021

Bibliografie

Geschreven en audiovisuele bronnen

Action on Armed Violence (AOAV), *A Decade Of Explosive Violence Harm*, 2021,
<https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/A-Decade-of-Explosive-Violence-Harm.pdf>
[geraadpleegd op 09/02/2022]

Agence France Press (AFP) (Abou Rahal L.), *Destitute Ain al-Hilweh camp becomes Jihadist Refuge*,
07/04/2015, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2015/Apr-06/293461-ain-al-hilweh-camp-becomes-jihadi-refuge.ashx> [geraadpleegd op 08/05/2015]

Al-Arabiya, *Lebanon demolishes Syrian refugee shelters as ultimatum expires*, 01/07/2019,
<https://englishbeta.alarabiya.net/en/News/middle-east/2019/07/01/Lebanon-demolishes-Syrian-refugee-shelters-as-ultimatum-expires> [geraadpleegd op 17/12/2020]

Al-Arabiya, *Lebanon explosion: Nearly 40 pct of Beirut severely damaged, new assessment shows*,
22/08/2020, <https://english.alarabiya.net/en/News/middle-east/2020/08/22/Lebanon-explosion-Nearly-40-pct-of-Beirut-severely-damaged-new-assessment-shows> [geraadpleegd op 11/01/2021]

Al-Bawaba, *Lebanese security capture 'most wanted' suspect in Ain al-Hilweh*, 11/10/2018,
<https://www.albawaba.com/editorchoice/lebanese-security-capture-most-wanted-suspect-ain-al-hilweh-1198282> [geraadpleegd op 17/01/2019]

Al-Bawaba, *Man Arrested After Stealing Officer's Gun and Assaulting Security Personnel in Lebanon*,
25/03/2018, <https://www.albawaba.com/editorchoice/man-arrested-after-stealing-officers-gun-and-assaulting-security-personnel-lebanon-1107> [geraadpleegd op 18/06/2018]

Al-Jazeera, *UN suspends services at Palestinian refugee camp in Lebanon after clashes*, 18/08/2023,
<https://www.aljazeera.com/news/2023/8/18/un-suspends-services-in-ein-el-Helweh-in-lebanon-after-fatal-clashes> [geraadpleegd op 09/01/2024]

Al-Jazeera (Azhari T.), *Shots fired in Lebanon's Tripoli as army clashes with protesters*, 26/10/2019,
<https://www.aljazeera.com/news/2019/10/shots-fired-lebanons-tripoli-army-clashes-protesters-191026162304116.html> [geraadpleegd op 05/02/2020]

Al-Jazeera (Blanford N.), *Lebanon army holds the line as ISIL inches closer to border towns*, 05/02/2015,
<http://america.aljazeera.com/articles/2015/2/5/isil-inches-war-closer-to-lebanons-border.html> [geraadpleegd op 01/06/2018]

Al-Jazeera (Najjar F.), *Hezbollah a 'major architect' of Lebanon's new government*, 22/01/2020,
<https://www.aljazeera.com/news/2020/01/hezbollah-major-architect-lebanons-government-200122143439455.html> [geraadpleegd op 05/02/2020]

Al-Jazeera, *Israel, Lebanon sign US-brokered maritime border deal*, 27/10/2022,
<https://www.aljazeera.com/news/2022/10/27/israel-lebanon-sign-us-brokered-maritime-border-deal>
[geraadpleegd op 27/04/2023]

Al-Jazeera, *Lebanon sentences Ahmed al-Assir to death*, 28/09/2017,
<http://www.aljazeera.com/news/2017/09/lebanon-sentences-ahmed-al-assir-death-170928203554043.html>
[geraadpleegd op 05/02/2020]

Al-Jazeera, *UN struggles to rebuild Palestinian refugee camp*, 04/02/2017,
<http://www.aljazeera.com/indepth/features/2016/12/struggles-rebuild-palestinian-refugee-camp-161231140142502.html> [geraadpleegd op 27/02/2017]

Al-Monitor, *Lebanon's president calls for UN action after Israeli strikes*, 21/08/2022, <https://www.al-monitor.com/originals/2021/08/lebanons-president-calls-un-action-after-israeli-strikes#ixzz7IF7BqfIA>
[geraadpleegd op 17/01/2022]

Al-Arabiya (Issa T.M.), *Lebanon records major spike in murders and suicides in 2022: Data*, 18/08/2022,
<https://english.alarabiya.net/News/middle-east/2022/08/18/Lebanon-records-major-spike-in-murders-and-suicides-in-2022-Data> [geraadpleegd op 13/03/2023]

Al-Arabiya, *Beirut 'neighborhood watch' launched, but critics see echoes of troubled past*, 27/11/2022,
<https://english.alarabiya.net/News/middle-east/2022/11/27/Beirut-neighborhood-watch-launched-but-critics-see-echoes-troubled-past> [geraadpleegd op 14/03/2023]

Al-Arabiya, Lebanon's Hezbollah ends 'exceptional' mobilization against Israel, 27/10/2022,
<https://english.alarabiya.net/News/middle-east/2022/10/27/Lebanon-s-Hezbollah-ends-exceptional-mobilization-against-Israel> [geraadpleegd op 14/03/2023]

Al-Arabiya, Six killed in Lebanon army raid on drug smugglers, 16/02/2023,
<https://english.alarabiya.net/News/middle-east/2023/02/16/Six-killed-in-Lebanon-army-raid-on-drug-smugglers> [geraadpleegd op 14/03/2023]

Al-Masdar News (Aboufadel L.), Lebanese army arrests Palestinian man suspected of starting Shatila camp clashes, 08/03/2018, <https://www.almasdarnews.com/article/lebanese-army-arrests-palestinian-man-suspected-of-starting-shatila-camp-clashes/> [geraadpleegd op 01/06/2018]

Al-Masdar News, Lebanese security forces bust ISIS sleeper cell near Syrian border, 09/01/2019,
www.almasdarnews.com/article/lebanese-security-forces-bust-isis-sleeper-cell-near-syrian-border/ [geraadpleegd op 27/03/2019]

Al-Monitor (Lucente A.), Who are the Hezbollah fighters killed by Israel in 2024? 09/01/2024, <https://www.al-monitor.com/originals/2024/01/who-are-hezbollah-fighters-killed-israel-2024> [geraadpleegd op 11/01/2024]

Al-Monitor, With Hezbollah cornered, Lebanon-Israel escalation may not be contained, 10/01/2024,
<https://www.al-monitor.com/originals/2024/01/hezbollah-cornered-lebanon-israel-escalation-may-not-be-contained> [geraadpleegd op 11/01/2024]

Al-Monitor (Farhat B.), UNRWA suspends services in Lebanese camp following deadly violence, 18/08/2023,
<https://www.al-monitor.com/originals/2023/08/unrwa-suspends-services-lebanese-camp-following-deadly-violence> [geraadpleegd op 09/01/2024]

Al-Monitor (Farhat B.), What's behind Palestinian violence in Lebanon's Ain al-Helweh refugee camp?, 31/07/2023, <https://www.al-monitor.com/originals/2023/07/whats-behind-palestinian-violence-lebanons-ain-al-Helweh-refugee-camp> [geraadpleegd op 09/01/2024]

Al-Monitor (Lucente A.), With 20 wounded, Ain al-Helweh clashes fuel Palestinian rivalries in Lebanon, 08/09/2023, <https://www.al-monitor.com/originals/2023/09/20-wounded-ain-al-Helweh-clashes-fuel-palestinian-rivalries-lebanon> [geraadpleegd op 09/01/2024]

Al-Monitor (Farhat B.), Gaza Palestinian factions hold drills amid infighting in Lebanon's refugee camp, 13/09/2023, <https://www.al-monitor.com/originals/2023/09/gaza-palestinian-factions-hold-drills-amid-infighting-lebanons-refugee-camp> [geraadpleegd op 09/01/2024]

Al-Monitor (Alami M.), Mideast braces for war: Israel vs. Iran-backed Hezbollah, 03/03/2018, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2018/03/lebanon-syria-israel-iran-war-weapons-war-achievements.html> [geraadpleegd op 01/06/2018]

Al-Monitor (Alami M.), Who is behind new round of violence in Lebanon refugee camp?, 13/04/2017,
<http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2017/04/lebanon-ain-al-hilweh-palestinian-camp-jihadist-nucleus.html> [geraadpleegd op 13/04/2017]

Al-Monitor (Davis H.), Lebanon's Army suffers with currency collapse, as desertions mount, 25/02/2023,
<https://www.al-monitor.com/originals/2023/02/lebanons-army-suffers-currency-collapse-desertions-mount> [geraadpleegd op 13/03/2023]

Al-Monitor (Hashem A.), Israel, Hezbollah exchange threats of imminent war, 12/10/2017, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2017/10/lebanon-hezbollah-israel-war-syria.html> [geraadpleegd op 08/11/2017]

Al-Monitor (Lucente A.), Clashes in Lebanon's Palestinian refugee camp as security void looms, 02/03/2023,
<https://www.al-monitor.com/originals/2023/03/clashes-lebanons-palestinian-refugee-camp-security-void-looms> [geraadpleegd op 20/03/2023]

Al-Monitor (Lucente A.), World Bank official: Lebanon, Yemen, Syria most food-insecure in region, 29/06/2022,
<https://www.al-monitor.com/originals/2022/06/world-bank-official-lebanon-yemen-syria-most-food-insecure-region> [geraadpleegd op 13/03/2023]

Al-Monitor (Macaron J.), Was Hezbollah really the winner of Lebanon's elections?, 09/05/2018, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2018/05/lebanon-parliamentary-elections-hezbollah-winner.html> [geraadpleegd op 01/06/2018]

Al-Monitor (Raydan R.), As Lebanon unravels, Beirut neighborhood takes security into its own hands, 17/12/2022, <https://www.al-monitor.com/originals/2022/12/lebanon-unravels-beirut-neighborhood-takes-security-its-own-hands> [geraadpleegd op 14/03/2023]

Al-Monitor (Rizk A.), *Why Lebanon could be spared from recent terrorism bloodshed*, 16/01/2017, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2017/01/lebanon-terrorist-threat-syria-neighboring-countries.html> [geraadpleegd op 27/02/2017]

Al-Monitor Lebanon Pulse (Abu Amer A.), *Palestinian refugee camp in Lebanon becomes battlefield for Fatah-Islamist conflict*, 04/11/2015, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2015/09/lebanon-ain-hilweh-camp-palestinian-refugees-tension-clashes.html> [geraadpleegd op 14/12/2015]

Al-Monitor Lebanon Pulse (Chararah N.), *Lebanon's Tripoli microcosm for Syria conflict*, 12/12/2013, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2013/12/lebanon-tripoli-microcosm-syria-war.html> [geraadpleegd op 10/04/2014]

Al-Monitor Lebanon Pulse (Chararah N.), *Terrorist groups exploit Palestinians in South Lebanon*, 20/11/2013, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2013/09/lebanon-ain-hilweh-takfiri-groups-influence.html> [geraadpleegd op 10/04/2014]

Al-Monitor, *Hezbollah locks down Beirut stronghold after bombings*, 26/08/2013 <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2013/08/beirut-dahiye-lock-down-attacks-fears-hezbollah.html> [geraadpleegd op 30/08/2013]

Al-Monitor, *Lebanon charges 68 in relation to shooting at Hezbollah protest*, 26/10/2021, <https://www.al-monitor.com/originals/2021/10/lebanon-charges-68-relation-shooting-hezbollah-protest> [geraadpleegd op 17/01/2022]

Al-Monitor, *Middle East military rankings: Turkey highest, Lebanon lowest per global index*, 12/01/2023, <https://www.al-monitor.com/originals/2023/01/middle-east-military-rankings-turkey-highest-lebanon-lowest-global-index> [geraadpleegd op 14/03/2023]

Al-Monitor, *Three Lebanese soldiers killed in Bekaa drug raid*, 17/02/2023, <https://www.al-monitor.com/originals/2023/02/three-lebanese-soldiers-killed-bekaa-drug-raid> [geraadpleegd op 14/03/2023]

American University of Beirut (AUB), *Lebanese-Israeli Border Escalation*, [laatste update: 02/02/2024], <https://aub.maps.arcgis.com/apps/dashboards/2a3cd18fa4f4400ba5ee330273117f95> [geraadpleegd op 25/01/2024]

Amnesty International (AI), *Lebanon: Evidence of Israel's unlawful use of white phosphorus in southern Lebanon as cross-border hostilities escalate*, 31/10/2023, <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2023/10/lebanon-evidence-of-israels-unlawful-use-of-white-phosphorus-in-southern-lebanon-as-cross-border-hostilities-escalate> [geraadpleegd op 23/01/2024]

Amnesty International (AI), *Lebanon: Investigate assault on Freedom March protesters*, 03/10/2023, <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2023/10/lebanon-investigate-assault-on-freedom-march-protesters/> [geraadpleegd op 15/01/2024]

Amnesty International (AI), *Human rights in the Middle East and North Africa: Review of 2019; Lebanon*, 18/02/2020, <https://www.ecoi.net/en/document/2025835.html> [geraadpleegd op 18/02/2020]

Amnesty International (AI), *Lebanon 2020*, s.d., <https://www.amnesty.org/en/countries/middle-east-and-north-africa/lebanon/report-lebanon/> [geraadpleegd op 15/12/2021]

Amnesty International (AI), *Lebanon: Alarming crackdown against protesters must immediately end*, 16/01/2020, <https://www.ecoi.net/en/document/2022903.html> [geraadpleegd op 05/02/2020]

Amnesty International (AI), *Lebanon: Government Must Ensure Medication Is Available And Affordable*, 09/02/2023, <https://www.ecoi.net/en/file/local/2086828/MDF1864102023ENGLISH.pdf> [geraadpleegd op 20/02/2023]

Amnesty International (AI), *Lebanon: investigate alarming use of force on largely peaceful protests*, 19/12/2019, <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2019/12/lebanon-investigate-alarming-use-of-force-on-largely-peaceful-protests/> [geraadpleegd op 05/02/2020]

Amnesty International (AI), *Lebanon: Military and security forces attack unarmed protesters following explosions – new testimony*, 11/08/2020, <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2020/08/lebanon-military-and-security-forces-attack-unarmed-protesters-following-explosions-new-testimony/> [geraadpleegd op 30/11/2020]

Amnesty International (AI), *Lebanon: New government must immediately rein in security forces after weekend of violence*, 23/01/2020, <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2020/01/lebanon-new-government-must-immediately-rein-in-security-forces-after-weekend-of-violence/> [geraadpleegd op 05/02/2020]

ANERA, *Ein El Hilweh Palestinian Refugee Camp in Lebanon*, s.d., <https://www.anera.org/stories/ein-el-hilweh-palestinian-refugee-camp-in-lebanon/> [geraadpleegd op 28/01/2019]

AP News (AP), *Violence escalates in Beirut as protesters clash with police*, 19/01/2020,
<https://apnews.com/article/beirut-financial-markets-ap-top-news-riots-international-news-c4fe889e9588c83604a8f8defba6c7c0> [geraadpleegd op 12/02/2020]

AP News (Hatoum B.), *Riots in crisis-hit Lebanon reflect growing poverty, despair*, 28/04/2020,
<https://apnews.com/article/25485b362107483cfbfe1da18628f445> [geraadpleegd op 30/11/2020]

Arab News (Houssari N.), *Joint Palestinian security force deployed to hot spots at refugee camp in Lebanon*,
25/09/2023, <https://www.arabnews.com/node/2380371/middle-east> [geraadpleegd op 09/01/2024]

Arab News (Houssari N.), *Extortion, kidnappings on rise in crisis-hit Lebanon*, 12/01/2022,
<https://www.arabnews.com/node/2003191/middle-east> [geraadpleegd op 08/02/2022]

Arab News (Moukalled D.), *Lebanon's Ain Al-Hilweh: A microcosm of Arab conflicts*, 04/03/2017,
<http://www.arabnews.com/node/1063221> [geraadpleegd op 05/03/2017]

Arab News, *Two soldiers killed in northern Lebanon barracks attack*, 28/09/2020,
<https://www.arabnews.com/node/1741026/middle-east> [geraadpleegd op 30/11/2020]

Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED), via export tool geraadpleegde update: 06/02/2024, [url](#)
[geraadpleegd op 06/02/2024]

Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED), *Regional Overview Middle East November 2023*,
07/12/2023, <https://acleddata.com/2023/12/07/regional-overview-middle-east-november-2023/>
[geraadpleegd op 09/01/2024]

Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED), *Middle East Regional Overview SPECIAL ISSUE: The Regional Implications of the Israel-Gaza Conflict*, 08/11/2023, <https://acleddata.com/2023/11/08/regional-overview-middle-east-october-2023-the-regional-implications-of-the-israel-gaza-conflict/> [geraadpleegd op 09/01/2024]

Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED), *Regional Overview Middle East August 2023*,
<https://acleddata.com/2023/09/07/regional-overview-middle-east-august-2023/> [geraadpleegd op 09/01/2024]

Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED), *About ACLED*, s.d., <https://acleddata.com/about-acled/>
[geraadpleegd op 26/01/2024]

Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED), *Codebook*, 06/2023,
https://acleddata.com/acleddatanew/wp-content/uploads/dlm_uploads/2023/06/ACLED_Codebook_2023.pdf
[geraadpleegd op 26/01/2024]

Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED), *Coding Review Process, Version 2 (09.2020)*, 11/2021,
https://acleddata.com/acleddatanew/wp-content/uploads/2021/11/ACLED_Coding-Review-Process_v2_September-2020.pdf [geraadpleegd op 26/01/2024]

Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED), *Data Middle East*, via export tool geraadpleegde update: 16/01/2024 , <https://www.acleddata.com/data/> [geraadpleegd op 16/01/2024]

Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED), *Fatality Methodology*, 01/2023,
https://acleddata.com/acleddatanew/wp-content/uploads/2023/01/FAQs-ACLED-Fatality-Methodology_2023.pdf [geraadpleegd op 26/01/2024]

Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED), *Resource Library*, s.d.,
<https://acleddata.com/resources/#1644417247131-efe69df0-2548> [geraadpleegd op 26/01/2024]

Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED), *A New Season of Unrest in Lebanon*, 12/05/2021,
<https://acleddata.com/2021/05/12/a-new-season-of-unrest-in-lebanon/> [geraadpleegd op 24/01/2022]

Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED), *Breaking the barriers: one year of demonstrations in Lebanon*, 27/10/2020, <https://acleddata.com/2020/10/27/breaking-the-barriers-one-year-of-demonstrations-in-lebanon/> [geraadpleegd op 26/11/2020]

Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED), *Dashboard*, 31/12/2022,
<https://acleddata.com/dashboard/#/dashboard> [geraadpleegd op 09/03/2023]

Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED), *Dashboard. Time Period:21/04/2022-21/04/2023*, s.d.,
<https://acleddata.com/dashboard/-/dashboard> [geraadpleegd op 27/04/2023]

Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED), *Political Violence Intensifies Despite Decline in Demonstrations*, s.d., <https://acleddata.com/10-conflicts-to-worry-about-in-2022/lebanon/mid-year-update/>
[geraadpleegd op 21/02/2023]

Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED), *Regional Overview: Middle East, 29/07/2022*, <https://acleddata.com/2022/08/04/regional-overview-middle-east-23-29-july-2022/> [geraadpleegd op 27/02/2023]

Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED), *Regional Overview: Middle East, 03/06/2022*, <https://acleddata.com/2022/06/09/regional-overview-middle-east-28-may-3-june-2022/> [geraadpleegd op 27/02/2023]

Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED), *Regional Overview: Middle East 7-13 June 2020*, 13/06/2020, <https://acleddata.com/2020/06/17/regional-overview-middle-east7-13-june-2020/> [geraadpleegd op 26/11/2020]

Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED), *Regional Overview: Middle East 22-28 November 2020*, 28/11/2020, <https://acleddata.com/2020/12/02/regional-overview-middle-east22-28-november-2020/> [geraadpleegd op 26/11/2020]

Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED), *Regional Overview: Middle East 20-26 September 2020*, 26/09/2020, <https://acleddata.com/2020/10/01/regional-overview-middle-east20-26-september-2020/> [geraadpleegd op 26/11/2020]

Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED), *Regional Overview: Middle East 15 December 2019 – 5 January 2020*, 05/01/2020, <https://www.ecoi.net/en/file/local/2022532/ACLED+Regional+Overview+%E2%80%93+Middle+East+%2815+December+2019+-+4+January+2020%29.pdf> [geraadpleegd op 05/02/2020]

Ashraq al-Awsat (Astih P.), 'Ain el-Hilweh'...Time bomb threatening Lebanon, 06/03/2017, <http://www.islammedianalysis.info/ain-el-hilweh-time-bomb-threatening-lebanon/?cn-reloaded=1> [geraadpleegd op 06/03/2017]

Ashraq al-Awsat, *Ashraq Al-Awsat in Baalbek-Hermel: Lack of State Control Fortifies 'Local Self-Rule'*, 29/09/2018, <https://aawsat.com/english/home/article/1410546/ashraq-al-awsat-baalbek-hermel-lack-state-control-fortifies-local-self-rule> [geraadpleegd op 24/04/2019]

Ashraq al-Awsat, *Exclusive - Lebanon: Most Wanted Persons Enjoy Protection in Baalbek-Hermel*, 03/10/2018, <https://english.aawsat.com//home/article/1414941/exclusive-lebanon-most-wanted-persons-enjoy-protection-baalbek-hermel> [geraadpleegd op 11/01/2021]

Ashraq Al-Awsat, *Lebanon: Beqaa Witnesses Wave of Kidnapping Amid Failure to Control Security*, 22/09/2019, <https://aawsat.com/english/home/article/1913576/lebanon-beqaa-witnesses-wave-kidnappings-amid-failure-control-security> [geraadpleegd op 28/02/2020]

Ashraq al-Awsat, *Lebanon: Hezbollah Gives Confidence to Government, After Tailoring It to Its Own Terms*, 17/02/2019, <https://english.aawsat.com//home/article/1595191/lebanon-hezbollah-gives-confidence-government-after-tailoring-it-its-own-terms> [geraadpleegd op 11/01/2021]

Ashraq al-Awsat, *Lebanon's eastern borders free of ISIS...army deployed in the area*, 30/08/2017, <https://eng-archive.aawsat.com/caroline-akoum/news-middle-east/lebanons-eastern-borders-free-isis-army-deployed-area> [geraadpleegd op 13/11/2017]

Ashraq al-Awsat, *Machnouk describes resistance brigades as occupation brigades*, 20/08/2016, <http://www.trackpersia.com/machnouk-describes-resistance-brigades-as-occupation-brigades/> [geraadpleegd op 27/02/2017]

Assessment Capacities Project (ACAPS), *Report on the impact of the socioeconomic crisis on healthcare and the consequences for the most vulnerable population (as of October 2023)*, 19/10/2023, https://reliefweb.int/attachments/551907c8-448c-42b7-852c-71dda37a296d/20231019_ACAPS_thematic_report_Lebanon_effect_of_socioeconomic_crisis_on_healthcare.pdf [geraadpleegd op 15/01/2024]

Assessment Capacities Project (ACAPS), *Analysis of vulnerabilities and affected areas in Greater Beirut*, 22/09/2020, <https://www.acaps.org/special-report/lebanon-vulnerable-and-affected-areas-greater-beirut> [geraadpleegd op 22/09/2020]

Assessment Capacities Project (ACAPS), *Lebanon – crisis analysis*, s.d., <https://www.acaps.org/countries> [geraadpleegd op 25/03/2020]

Assessment Capacities Project (ACAPS), *Lebanon: Vulnerable and affected areas in greater Beirut*, 22/09/2020, <https://www.acaps.org/special-report/lebanon-vulnerable-and-affected-areas-greater-beirut> [geraadpleegd op 11/01/2021]

Assessment Capacities Project (ACAPS), *Lebanon: Vulnerable and affected areas in greater Beirut*, 25/08/2020, <https://www.acaps.org/special-report/lebanon-analysis-humanitarian-needs-greater-beirut> [geraadpleegd op 11/01/2021]

BBC, *What is Hezbollah in Lebanon and will it go to war with Israel?*, 03/11/2023, https://www.bbc.com/news/world-middle-east-67307858?at_medium=RSS&at_campaign=KARANGA [geraadpleegd op 16/01/2024]

Brookings (Feltman J & Huggard K.), *On Hezbollah, Lebanon, and the risk of escalation*, 17/11/2023, <https://www.brookings.edu/articles/on-hezbollah-lebanon-and-the-risk-of-escalation/> [geraadpleegd op 09/01/2024]

Brookings (Feltman J.), *What to expect from a new Lebanese government: 'Anti-corruption' as witch hunt*, 25/01/2020, <https://www.brookings.edu/blog/order-from-chaos/2020/01/25/what-to-expect-from-a-new-lebanese-government-anti-corruption-as-witch-hunt/> [geraadpleegd op 05/02/2020]

Calabrese E. C., *Militer au Hezbollah. Ethnographie d'un engagement dans la banlieue sud de Beyrouth*, Paris : Editions Karthala 2016, 280 p. [geraadpleegd op 08/12/2017]

Carnegie Endowment for International Peace (Assi A.), *Hezbollah and the Israel-Hamas War: Repercussions for Lebanon*, 16/11/2023, <https://carnegieendowment.org/sada/91032> [geraadpleegd op 09/01/2024]

Carnegie Endowment for International Peace (Abou Zeid M.), *Lebanon's inevitable entanglement in regional conflict*, 08/08/2014, <http://carnegie-mec.org/2014/08/08/lebanon-s-inevitable-entanglement-in-regional-conflict> [geraadpleegd op 24/09/2014]

Carnegie Endowment for International Peace (Alami M.), *Lebanon's Free fall*, 19/12/2019, <https://carnegieendowment.org/sada/80657> [geraadpleegd op 05/02/2020]

Carnegie Endowment for International Peace (Henley A.D.M.), *Religious authority and sectarianism in Lebanon*, 16/12/2016, <http://carnegieendowment.org/2016/12/16/religious-authority-and-sectarianism-in-lebanon-pub-66487> [geraadpleegd op 27/02/2017]

Carnegie Endowment for International Peace (Moussa N.), *Loyalties and group formation in the Lebanese officer corps*, 03/02/2016, <http://carnegieendowment.org/2016/02/03/loyalties-and-group-formation-in-lebanese-officer-corps-pub-62560> [geraadpleegd op 30/06/2016]

Carnegie Endowment for International Peace (Shabb B.), *Is a war between Hezbollah and Israel likely in the coming year?*, 21/09/2017, <http://carnegie-mec.org/diwan/73150> [geraadpleegd op 13/11/2017]

Carnegie Endowment for International Peace (Sogge E.), *Negotiating Jihad in Ain al-Hilweh*, 25/05/2016, <http://carnegieendowment.org/sada/?fa=63670> [geraadpleegd op 30/06/2016]

Carnegie Endowment for International Peace (Young M.), *Hezbollah Has Trapped Itself*, 28/11/2019, <https://carnegie-mec.org/diwan/80449> [geraadpleegd op 05/02/2020]

Carnegie Middle East Center (Abou Zeid M.), *Ten Years after Hariri's Death, Are Lebanon's Sunnis Still Leaderless?*, 13/02/2015, <http://carnegie-mec.org/publications/?fa=59072> [geraadpleegd op 05/02/2020]

Carnegie Middle East Center (Salem P.), *Lebanon: Avenues for Reform after the Devastation*, in: *The Carnegie Middle East Center Arab Reform Bulletin*, 09/2006, Volume 4, Issue 7, <http://carnegieendowment.org/2008/08/18/avenues-for-reform-after-lebanon-s-devastation/ffyy> [geraadpleegd op 13/10/2013]

Carnegie Middle East Center (Young M.), *Lebanon ≠ Hezbollah*, 08/05/2018, <http://carnegie-mec.org/diwan/76280> [geraadpleegd op 01/06/2018]

Carnegie Middle East Center, *The sociopolitical undercurrent of Lebanon's Salafi militancy*, 27/03/2018, <https://carnegie-mec.org/2018/03/27/sociopolitical-undercurrent-of-lebanon-s-salafi-militancy-pub-75744> [geraadpleegd op 01/06/2018]

Carnegie Middle East Centre (Hage Ali M.), *A Jihadi Resurrection?*, 07/12/2021, <https://carnegie-mec.org/diwan/85930> [geraadpleegd op 10/01/2022]

Carnegie Middle East Centre (Young M.), *An investigation in Lebanon has led to armed clashes reminiscent of the civil war*, 15/10/2021, <https://carnegie-mec.org/diwan/85573> [geraadpleegd op 10/01/2022]

Center for Disaster Philanthropy, *Beirut explosion*, 10/09/2020, <https://disasterphilanthropy.org/disaster/beirut-explosion/> [geraadpleegd op 10/09/2020]

Center for Operational Analysis and Research (COAR), *Conflict Analysis Lebanon National Level*, 14/01/2022, <https://coar-global.org/2022/01/14/conflict-analysis-lebanon-national-level/> [geraadpleegd op 27/02/2023]

Center for Operational Analysis and Research (COAR), *Conflict analysis Lebanon*, 11/2021, <https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/Conflict-Analysis-Lebanon-National-Level.pdf> [geraadpleegd op 01/02/2022]

Center for Operational Analysis and Research (COAR), *Conflict Analysis – Tripoli*, 14/01/2022, <https://coar-global.org/2022/01/14/conflict-analysis-tripoli/> [geraadpleegd op 08/02/2022]

Center for Strategic and International Studies (CSIS) (Nerguzian A.), *The Lebanese armed forces, Hezbollah, and military legitimacy*, 04/10/2017, <https://www.csis.org/analysis/lebanese-armed-forces-hezbollah-and-military-legitimacy> [geraadpleegd op 13/11/2017]

Chatham House (Khatib L.), *How Hezbollah holds sway over the Lebanese state*, 06/2021, <https://www.chathamhouse.org/sites/default/files/2021-06/2021-06-30-how-hezbollah-holds-sway-over-the-lebanese-state-khatib.pdf> [geraadpleegd op 08/02/2022]

Civil Society Knowledge Centre (CSKC), *[Lebanon] Civic Space Quarterly, April 2022-June 2022*, 06/2022, <https://civilsociety-centre.org/article/lebanon-civic-space-quarterly-april-2022-june-2022> [geraadpleegd op 13/03/2023]

Civil Society Knowledge Centre (CSKC), *4 Daesh sleeper cell members arrested in Metn*, 02/01/2019, <https://civilsociety-centre.org/sir/4-daesh-sleeper-cell-members-arrested-metn> [geraadpleegd op 08/02/2022]

Civil Society Knowledge Centre (CSKC), *Between radicalization and mediation processes: a political mapping of Palestinian refugee camps in Lebanon*, 10/2015 <https://civilsociety-centre.org/paper/between-radicalization-and-mediation-processes-political-mapping-palestinian-refugee-camps> [geraadpleegd op 30/06/2016]

Civil Society Knowledge Centre (CSKC), *Conflict Analysis Bulletin, Issue 14, February 2019, Focus on Conflicts of Socio-Economic Development*, 02/2019, <https://civilsociety-centre.org/article/conflict-analysis-bulletin-issue-14-february-2019-focus-conflicts-socio-economic-development> [geraadpleegd op 08/02/2022]

Civil Society Knowledge Centre (CSKC), *Conflict analysis bulletin, issue 10, February 2018 – an overview of the year 2017, focusing on shooting incidents*, 02/2018, <http://civilsociety-centre.org/article/conflict-analysis-bulletin-issue-10-february-2018-overview-year-2017-focusing-shooting> [geraadpleegd op 01/06/2018]

Civil Society Knowledge Centre (CSKC), *Conflict Incident Report - Four dangerous wanted person killed in Army raids*, 30/11/2018, <https://civilsociety-centre.org/sir/four-dangerous-wanted-person-killed-army-raids> [geraadpleegd op 11/01/2021]

Civil Society Knowledge Centre (CSKC), *ISF frees hostages*, 31/01/2018, <https://civilsociety-centre.org/sir/isf-frees-hostages> [geraadpleegd op 18/06/2018]

Civil Society Knowledge Centre (CSKC), *Kidnapping in Bekaa*, 01/01/2018, <http://civilsociety-centre.org/sir/kidnapping-bekaa> [geraadpleegd op 18/06/2018]

Civil Society Knowledge Centre (CSKC), *Map of Collective Actions in Lebanon*, s.d., https://civilsociety-centre.org/cap/collective_action [geraadpleegd op 24/01/2022]

Civil Society Knowledge Centre (CSKC), *Palestinian Security forces officer assassinated in Miye ou Miye*, 17/03/2018, <https://civilsociety-centre.org/sir/palestinian-security-forces-officer-assassinated-miye-ou-miye> [geraadpleegd op 18/06/2018]

Civil Society Knowledge Centre (CSKC), *Two killed, one injured in Rashidieh shootouts*, 04/03/2018, <http://civilsociety-centre.org/sir/two-killed-one-injured-rashidieh-shootouts> [geraadpleegd op 18/06/2018]

Congressional Research Service (CRS) (Humud C.E.), *Lebanon*, 05/10/2018, <https://fas.org/sqp/crs/mideast/R44759.pdf> [geraadpleegd op 05/02/2020]

Congressional Research Service (CRS) (Blanchard C.), *Islam: Sunnis and Shiites*, 28/01/2009, <https://fas.org/irp/crs/RS21745.pdf> [geraadpleegd op 28/06/2018]

Congressional Research Service (CRS) (Blanchard C.M.), *Lebanon: Background and U.S. Policy*, 14/02/2014, <http://www.refworld.org/docid/5318595b4.html> [geraadpleegd op 13/03/2014]

Congressional Research Service (CRS) (Humud C.E.), *Lebanon*, 19/06/2018, <https://fas.org/sqp/crs/mideast/R44759.pdf> [geraadpleegd op 28/06/2018]

Congressional Research Service (CRS), *Lebanese Hezbollah*, 11/01/2023, <https://sgp.fas.org/crs/mideast/IF10703.pdf> [geraadpleegd op 14/03/2023]

Congressional Research Service (CRS), *Lebanon Forms New Government Amid Economic Crisis, Ongoing Protests*, 31/01/2020, https://www.everycrsreport.com/files/20200131_IN11192_c10ac1e78fb5dfc13d0a9a349b07a0cebb172d8f.pdf [geraadpleegd op 05/02/2020]

Congressional Research Service (CRS), *Lebanon*, 02/10/2020, <https://fas.org/sgp/crs/mideast/IF11617.pdf> [geraadpleegd op 30/11/2020]

Congressional Research Service (CRS), *Lebanon*, 08/11/2021, <https://sgp.fas.org/crs/mideast/IF11617.pdf> [geraadpleegd op 14/12/2021]

Congressional Research Service (CRS), *Lebanon*, 29/03/2023, <https://sgp.fas.org/crs/mideast/IF11617.pdf> [geraadpleegd op 20/04/2023]

Counter Punch (Lamb F.), *Lebanon's outlawing of Palestinian civil rights*, 14/04/2017, <http://www.counterpunch.org/2017/04/14/lebanons-outlawing-of-palestinian-civil-rights/> [geraadpleegd op 08/05/2017]

Danish Immigration Service, *Stateless Palestinian refugees in Lebanon, ffn-report 25 May to 6 June 2014*, 10/2014, <https://www.nyidanmark.dk/NR/rdonlyres/091D8946-CC06-4659-A864-773FA0D69FFC/0/RapportLibanon8102014pdf.pdf> [geraadpleegd op 05/11/2014]

Enab Baladi, *Asma al-Assad's Cousin kidnapped In Lebanon*, 17/09/2019, <https://english.enabbaladi.net/archives/2019/09/asma-al-assads-cousin-kidnapped-in-lebanon/> [geraadpleegd op 28/02/2020]

European Commission High Representative of the European Union For Foreign Affairs and Security Policy, *Joint staff working document Implementation of the European Neighbourhood Policy in Lebanon, Progress in 2012 and recommendations for action*, 20/03/2013, http://eeas.europa.eu/archives/docs/enp/pdf/2013/country-reports/lebanon_en.pdf [geraadpleegd op 27/03/2020]

European Council on Foreign Relations (ECFR), *Lebanon: containing spillover from Syria*, 09/2012, http://www.ecfr.eu/page/-/ECFR61_LEBANON_BRIEF.pdf [geraadpleegd op 26/10/2012]

European University Institute (Mouawad J.), *Lebanon's border areas in light of the Syrian war: New actors, old marginalization*, 03/2018, http://cadmus.eui.eu/bitstream/handle/1814/52564/RSCAS_PR_2018_03.pdf?sequence=1&isAllowed=y [geraadpleegd op 01/06/2018]

Explosive Weapons Monitor, *Monthly Update For July 2021*, 07/2021, <https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/ewm-monthly-bulletin-july-2021.pdf> [geraadpleegd op 10/01/2022]

France 24, *The challenge of rebuilding Lebanon's Nahr al-Bared refugee camp*, 08/02/2019, <https://www.france24.com/en/20190208-revisited-challenge-rebuilding-lebanon-nahr-al-bared-palestinian-refugee-camp-unrwa> [geraadpleegd op 11/01/2021]

Friedrich Naumann Stiftung (Assi A.), *The Regression of the Salafis of Lebanon in Post-2011 Period* Abbas, s.d., https://www.researchgate.net/publication/347522007_The_Regression_of_the_Salafis_of_Lebanon_in_Post-2011_Period [geraadpleegd op 05/01/2020]

Geneva Call, *Lebanon: Inauguration of the Legal Training Center in Ain al-Hilweh Refugee Camp*, 28/10/2014, <https://www.genvacall.org/lebanon-inauguration-legal-training-center-ain-al-hilweh-refugee-camp/> [geraadpleegd op 01/06/2018]

Human Rights Watch (HRW), *Israel: White Phosphorus Used in Gaza, Lebanon*, 12/10/2023, [https://www.hrw.org/news/2023/10/12/israel-white-phosphorus-used-gaza-lebanon#:~:text=\(Beirut%2C%20October%202012%2C%202023,answer%20document%20on%20white%20phosphorus.](https://www.hrw.org/news/2023/10/12/israel-white-phosphorus-used-gaza-lebanon#:~:text=(Beirut%2C%20October%202012%2C%202023,answer%20document%20on%20white%20phosphorus.) [geraadpleegd op 16/01/2024]

Human Rights Watch (HRW), *World Report 2024 – Lebanon*, 11/01/2024, <https://www.hrw.org/world-report/2024/country-chapters/lebanon> [geraadpleegd op 15/01/2024]

Human Rights Watch (HRW), *Lebanon: Excessive Force Against Protesters*, 20/12/2019, <https://www.hrw.org/news/2019/12/20/lebanon-excessive-force-against-protesters> [geraadpleegd op 05/02/2020]

Human Rights Watch (HRW), *Lebanon: Lethal force used against protesters*, 26/08/2020, <https://www.hrw.org/news/2020/08/26/lebanon-lethal-force-used-against-protesters> [geraadpleegd op 02/12/2020]

Human Rights Watch (HRW), *Lebanon: One protester dead in Tripoli*, 29/04/2020, <https://www.hrw.org/news/2020/04/29/lebanon-one-protester-dead-tripoli> [geraadpleegd op 30/11/2020]

Human Rights Watch (HRW), *Lebanon: Police Violence Against Protesters*, 17/01/2020,
<https://www.hrw.org/news/2020/01/17/lebanon-police-violence-against-protesters> [geraadpleegd op 05/02/2020]

Human Rights Watch (HRW), *Lebanon: Tit-for-tat border kidnappings*, 02/05/2013,
<https://www.hrw.org/news/2013/05/02/lebanon-tit-tat-border-kidnapping> [geraadpleegd op 01/06/2018]

Human Rights Watch (HRW), *Lebanon: Tripoli Detainees Allege Torture, Forced Disappearance*, 30/03/2021,
<https://www.hrw.org/news/2021/03/30/lebanon-tripoli-detainees-allege-torture-forced-disappearance>
[geraadpleegd op 10/01/2021]

Human Rights Watch (HRW), *World Report 2020 - Events of 2019. Country Summary – Lebanon*, 14/01/2020,
<https://www.hrw.org/world-report/2020/country-chapters/lebanon> [geraadpleegd op 05/02/2020]

Human Rights Watch (HRW), *World report Lebanon 2022- Events of 2021. Country Summary*, 13/01/2022,
<https://www.hrw.org/world-report/2022/country-chapters/lebanon> [geraadpleegd op 24/01/2022]

Human Rigs Watch (HRW), *World Report Lebanon 2023 - Events of 2022. Country Summary*, 12/01/2023,
<https://www.hrw.org/world-report/2023/country-chapters/lebanon> [geraadpleegd op 21/02/2023]

Immigration and Refugee Board of Canada (IRB), *Lebanon : Hezbollah [Hizbullah, Hizbullah, Hizballah, the Party of God], including political participation and representation, military activities and areas under control; recruitment practices, including forced recruitment and consequences for those who refuse to join; whether Hezbollah targets any segments of society for recruitment, including Shia [Shi'a, Shi'i, Shiite] youth and Lebanese citizens returning from abroad; ability to locate an individual in the country; state protection available (2020-August 2022)*, 08/09/2022, <https://irb-cisr.gc.ca/en/country-information/rir/Pages/index.aspx?doc=458690&pls=1> [geraadpleegd op 21/02/2023]

Immigration and Refugee Board of Canada (IRB), *Lebanon: Hezbollah [Hizbullah, Hizbullah, Hizballah], including political participation and representation, military activities and areas under control; recruitment practices, including consequences for those who refuse to join; whether Hezbollah targets any segments of society for recruitment, including Lebanese citizens returning from abroad; ability to locate an individual in the country; state protection available (2016-November 2018) [LBN106189.E]*, 06/11/2018,
<https://www.ecoi.net/en/document/1452888.html> [geraadpleegd op 30/11/2020]

Insecurity Insight, *Protection in Danger Monthly News Brief*, 08/2023,
<https://reliefweb.int/attachments/b344bded-5f61-4dd9-9fd5-b5a085ca87a8/August-2023-Protection-in-Danger-Monthly-News-Brief.pdf> [geraadpleegd op 15/01/2024]

Insecurity Insight, *Brief report on security-related incidents concerning refugees and IDPs (covering April 2022)*, 04/2022, [Protection in Danger Monthly News Brief April 2022](#) [geraadpleegd op 27/02/2023]

Insecurity Insight, *Lebanon Flash Analysis and Prediction*, 15/01/2021,
<https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/Lebanon-Flash-Analysis-and-Prediction.pdf>
[geraadpleegd op 17/01/2022]

Institute for Economics and Peace (IEP), *Global Terrorism Index 2022 Measuring The Impact Of Terrorism*, s.d., <https://www.visionofhumanity.org/maps/#/> [geraadpleegd op 27/02/2023]

Institute for the Study of War (ISW) (Cafarella J.), *Syrian jihadists signal intent for Lebanon*, 05/03/2015,
http://www.understandingwar.org/sites/default/files/Syrian_Backgrounder_approved_0.pdf [geraadpleegd op 08/05/2015]

Institute for the Study of War (ISW) (Fullton W.), *Iranian strategy in Syria*, 05/2013,
<http://www.understandingwar.org/report/iranian-strategy-syria> [geraadpleegd op 04/10/2013]

Integrated Food Security Phase Classification (IPC), 07/12/2023, *Lebanon: Acute Food Insecurity Situation for October 2023 - March 2024 and Projection for April 2024 - September 2024*, 07/12/2023,
<https://www.ipcinfo.org/ipc-country-analysis/details-map/en/c/1156728/?iso3=LBN> [geraadpleegd op 16/01/2024]

International Business Times (Massi A.), *Christian, Sunni and Shia: Meet Hezbollah's Non-denominational military branch defending Lebanon, fighting in Syria*, 04/11/2015, <https://www.ibtimes.com/christian-sunni-shia-meet-hezbollahs-non-denominational-military-branch-defending-2169257> [geraadpleegd op 27/02/2017]

International Crisis Group (ICG), *Diplomacy must prevail in Israel-Hizbollah conflict*, 29/12/2023,
<https://www.crisisgroup.org/middle-east-north-africa/east-mediterranean-mena/lebanon-israel-palestine/diplomacy-must-prevail> [geraadpleegd op 11/01/2024]

International Crisis Group (ICG), *Crisiswatch*, s.d.,
[https://www.crisisgroup.org/crisiswatch/database?location\[\]](https://www.crisisgroup.org/crisiswatch/database?location[])=82 [geraadpleegd op 09/01/2024]

International Crisis Group (ICG) (Wimmen H), *Pulling Lebanon Back from the Precipice*, 22/01/2020, <https://www.crisisgroup.org/middle-east-north-africa/eastern-mediterranean/lebanon/pulling-lebanon-back-precipice> [geraadpleegd op 05/02/2020]

International Crisis Group (ICG) (Wimmen H.), *Hezbollah and Israel: Deterrence at the Edge of Destruction*, 09/10/2019, <https://www.crisisgroup.org/middle-east-north-africa/eastern-mediterranean/israel-palestine/hezbollah-and-israel-deterrence-edge-destruction> [geraadpleegd op 05/02/2020]

International Crisis Group (ICG), *A precarious balancing act: Lebanon and the Syrian conflict*, 22/11/2012, <https://www.crisisgroup.org/middle-east-north-africa/eastern-mediterranean/lebanon/precarious-balancing-act-lebanon-and-syrian-conflict-0> [geraadpleegd op 04/10/2013]

International Crisis Group (ICG), *Avoiding further polarization in Lebanon*, 10/11/2020, <https://www.crisisgroup.org/middle-east-north-africa/eastern-mediterranean/lebanon/b81-avoiding-further-polarisation-lebanon> [geraadpleegd op 30/11/2020]

International Crisis Group (ICG), *Hizbollah's weapons turn inward*, in: *Middle East Briefing n°23*, 15/05/2008, <https://www.crisisgroup.org/middle-east-north-africa/eastern-mediterranean/lebanon/lebanon-hizbollah-s-weapons-turn-inward> [geraadpleegd op 11/10/2013]

International Crisis Group (ICG), *Lebanon's Hizbollah turns eastward to Syria*, 27/05/2014, <https://www.files.ethz.ch/isn/180517/153-lebanon-s-hizbollah-turns-eastward-to-syria.pdf> [geraadpleegd op 06/10/2014]

International Crisis Group (ICG), *Lebanon's self-defeating survival strategies*, 20/07/2015, <https://www.crisisgroup.org/middle-east-north-africa/eastern-mediterranean/lebanon/lebanon-s-self-defeating-survival-strategies> [geraadpleegd op 07/12/2015]

International Crisis Group (ICG), *Limiting the damage of Lebanon's looming presidential vacuum*, 27/10/2022, <https://www.crisisgroup.org/middle-east-north-africa/east-mediterranean-mena/lebanon/b088-limiting-damage-lebanons-looming> [geraadpleegd op 27/02/2023]

International Crisis Group (ICG), *Managing Lebanon's compounding crises*, 28/10/2021, <https://www.crisisgroup.org/middle-east-north-africa/east-mediterranean-mena/lebanon/228-managing-lebanons-compounding-crises> [geraadpleegd op 10/01/2022]

International Crisis Group (ICG), *Nurturing instability: Lebanon's Palestinian Refugee Camps*, in: *Crisis Group Middle East Report, N° 84*, 19/02/2009, <https://www.crisisgroup.org/middle-east-north-africa/eastern-mediterranean/lebanon/nurturing-instability-lebanon-s-palestinian-refugee-camps> [geraadpleegd op 12/05/2017]

International Crisis Group (ICG), *Pulling Lebanon out of the pit*, 08/06/2020, <https://www.crisisgroup.org/middle-east-north-africa/eastern-mediterranean/lebanon/214-pulling-lebanon-out-pit> [geraadpleegd op 30/11/2020]

International Group Crisis (ICG), *Crisis Watch No.141*, 30/04/2015, <https://www.files.ethz.ch/isn/190596/cw141.pdf> [geraadpleegd op 10/01/2022]

International Group Crisis (ICG), *Crisis Watch*, 01/2018, <https://www.crisisgroup.org/crisiswatch/january-2019-lebanon> [geraadpleegd op 10/01/2022]

International Group Crisis (ICG), *Crisis Watch*, 04/2017, <https://www.crisisgroup.org/crisiswatch/april-2017-lebanon> [geraadpleegd op 10/01/2022]

International Organization for Migration (IOM), *Displacement Tracking Matrix- Round 22*, 01/02/2024, <https://reliefweb.int/report/lebanon/lebanon-displacement-tracking-matrix-mobility-snapshot-round-22-1-february-2024> [geraadpleegd op 01/02/2024]

International Organization for Migration (IOM), *Displacement Tracking Matrix- Round 21*, 25/01/2024, <https://reliefweb.int/report/lebanon/lebanon-displacement-tracking-matrix-mobility-snapshot-round-21-23-january-2023> [geraadpleegd op 30/01/2024]

International Organization for Migration (IOM), *Displacement Tracking Matrix- Round 20*, 16/01/2024, <https://reliefweb.int/report/lebanon/lebanon-displacement-tracking-matrix-mobility-snapshot-round-20-18-january-2023> [geraadpleegd op 25/01/2024]

International Rescue Committee (IRC), *Emergency watchlist*, 2022, <https://www.rescue.org/sites/default/files/document/6423/ircwatchlist2022reportfinal.pdf> [geraadpleegd op 10/01/2022]

Konrad Adenauer Stiftung (KAS) (Bauer M.), *Zwei Jahre Revolution: viel Krise, wenig Hoffnung*, 18/10/2021, <https://www.kas.de/de/laenderberichte/detail/-/content/libanon-zwei-jahre-revolution-viel-krise-wenig-hoffnung>

L'Orient-Le Jour (Jaklh J.), *Comment le Hamas a fait de Liban sa base arrière*, 02/12/2023, <https://www.lorientlejour.com/article/1359050/comment-le-hamas-a-fait-du-liban-sa-base-arriere.html> [geraadpleegd op 22/01/2024]

L'Orient-Le Jour (Jaklh J.), *Who Are the 'Resistance Brigades,' the Hezbollah-allied Sunni militia?*, 30/10/2023, <https://today.lorientlejour.com/article/1355343/who-are-the-resistance-brigades-the-hezbollah-allied-sunni-militia.html> [geraadpleegd op 22/01/2024]

L'Orient-Le Jour (Haddad J.), *Au cœur du Hamas au Liban, le vertige de la vengeance*, 05/01/2024, <https://www.lorientlejour.com/article/1363261/au-coeur-du-hamas-au-liban-le-vertige-de-la-vengeance.html> [geraadpleegd op 22/01/2024]

L'Orient-Le Jour (Haddad J.), *100 jours de conflit au Liban-Sud : les principaux chiffres*, 15/01/2024, <https://www.lorientlejour.com/article/1364344/100-jours-de-conflit-au-liban-sud-les-principaux-chiffres.html> [geraadpleegd op 16/01/2024]

L'Orient-Le Jour, *Un chef militaire du Hezbollah tué dans une frappe israélienne au Liban-Sud*, 08/01/2024, <https://www.lorientlejour.com/article/1363549/liban-un-chef-militaire-du-hezbollah-tue-dans-une-frappe-israelienne-responsable-de-securite-1.html> [geraadpleegd op 16/01/2024]

L'Orient-Le Jour, *Un homme tué dans le camp de Aïn el-Héloué, au Liban-Sud*, 26/10/2023, <https://www.lorientlejour.com/article/1354869/un-homme-tue-dans-le-camp-de-ain-el-heloue-au-liban-sud.html> [geraadpleegd op 16/01/2024]

L'Orient-Le Jour, *Un mort dans le plus grand camp de réfugiés palestiniens du Liban*, 26/10/2023, <https://www.lorientlejour.com/article/1354916/un-mort-dans-le-plus-grand-camp-de-refugies-palestiniens-du-liban-media-detat.html> [geraadpleegd op 09/01/2024]

L'Orient-Le Jour, *Un mort et trois blessés par balles lors d'une manifestation de solidarité avec Gaza à Ain el-Héloué lundi*, 10/10/2023, <https://www.lorientlejour.com/article/1352194/un-mort-et-trois-blesses-par-balles-lors-dune-manifestation-de-solidarite-avec-gaza-a-ain-el-heloue-lundi.html> [geraadpleegd op 09/01/2024]

L'Orient-Le Jour, *Nouveau cessez-le-feu à Aïn el-Héloué*, 14/09/2023, <https://www.lorientlejour.com/article/1349416/apres-une-semaine-de-violences-le-bilan-total-monte-a-18-morts-a-ain-el-heloue.html> [geraadpleegd op 09/01/2024]

L'Orient-Le Jour (Jalkh J.), *Pour les factions palestiniennes au Liban, la priorité – en apparence – est à l'unification des rangs*, 09/10/2023, <https://www.lorientlejour.com/article/1351930/pour-les-factions-palestiniennes-au-liban-la-priorite-en-apparence-est-a-lunification-des-rangs.html> [geraadpleegd op 09/01/2024]

L'Orient-Le Jour (Young M.), « *Déluge d'Al-Aqsa* », ou l'OPA hostile de Téhéran sur la cause palestinienne, 10/10/2023, <https://www.lorientlejour.com/article/1352044/-deluge-dal-aqsa-ou-lopa-hostile-de-teheran-sur-la-cause-palestinienne.html> [geraadpleegd op 09/01/2024]

L'Orient-Le Jour, *Deux blessés par balle à Aïn el-Héloué, les tireurs présumés arrêtés*, 29/09/2023, <https://www.lorientlejour.com/article/1350881/deux-blesses-par-balle-a-ain-el-heloue-les-tireurs-presumes-arretes.html> [geraadpleegd op 09/01/2024]

L'Orient-Le Jour (Alameddine L.), *La force conjointe de sécurité palestinienne : qu'est-ce que c'est ?*, 27/09/2023, <https://www.lorientlejour.com/article/1350559/la-force-conjointe-de-securite-palestinienne-quest-ce-que-cest-.html> [geraadpleegd op 09/01/2024]

L'Orient-Le Jour (Antonios Z.), *Chronologie, factions, bilan : retour sur quatre jours de combats à Aïn el-Héloué*, 11/09/2023, <https://www.lorientlejour.com/article/1349045/chronologie-factions-bilan-retour-sur-quatre-jours-de-combats-a-ain-el-heloue.html> [geraadpleegd op 09/01/2024]

L'Orient-Le Jour (Montasser A.), *La force conjointe se déploie devant les écoles de l'Unrwa, les combattants rivaux évacuent les lieux*, 29/09/2023, <https://www.lorientlejour.com/article/1350926/la-force-conjointe-se-deploie-devant-les-ecoles-de-lunrwa-les-combattants-rivaux-evacuent-les-lieux.html> [geraadpleegd op 09/01/2024]

L'Orient-Le Jour (Montasser A.), *Joint Palestinian force deploys to stabilize Ain al-Helweh*, 25/09/2023, <https://today.lorientlejour.com/article/1350482/joint-palestinian-force-deploys-to-stabilize-ain-al-Helweh.html> [geraadpleegd op 09/01/2024]

L'Orient-Le Jour (Montasser A.), *Le calme ne tient qu'à un fil à Ain el-Héloué*, 12/09/2023,
<https://www.lorientlejour.com/article/1349176/le-calme-ne-tient-qu-a-un-fil-a-ain-el-heloue.html>
[geraadpleegd op 09/01/2024]

L'Orient-Le Jour (Montasser A.), *Aïn el-Héloué : la SG annonce un cessez-le feu ainsi que la remise de suspects*, 11/09/2023, <https://www.lorientlejour.com/article/1349026/combats-sporadiques-a-ain-el-heloue-des-roquettes-tombees-sur-des-bases-de-larmee.html> [geraadpleegd op 09/01/2024]

L'Orient-Le Jour (Montasser A.), *Malgré des appels au cessez-le-feu, les combats se poursuivent à Ain el-Héloué*, 10/09/2023, <https://www.lorientlejour.com/article/1348953/les-combats-se-poursuivent-a-ain-el-heloue-le-bilan-humain-en-hausse.html> [geraadpleegd op 09/01/2024]

L'Orient-Le Jour, *Plus de 20 blessés dans les affrontements de cette nuit à Ain el-Héloué*, 08/09/2023,
<https://www.lorientlejour.com/article/1348793/plus-de-20-blesses-dans-les-affrontements-de-cette-nuit-a-ain-el-heloue.html> [geraadpleegd op 09/01/2024]

L'Orient-Le Jour (Montasser A.), *Combats à Ain el-Héloué : des centaines de déplacés fuient à nouveau le camp*, 09/09/2023, <https://www.lorientlejour.com/article/1348902/les-combats-reprennent-a-ain-el-heloue.html> [geraadpleegd op 09/01/2024]

L'Orient-Le Jour, *Ain al-Helweh: Fatah accuses groups inside camp of provoking violence*, 31/08/2023,
<https://today.lorientlejour.com/article/1347915/ain-al-Helweh-fatah-accuses-groups-inside-camp-of-provoking-violence.html> [geraadpleegd op 09/01/2024]

L'Orient-Le Jour (Hijazi S.), *Affrontements de Ain el-Héloué : un timing qui interroge*, 31/07/2023,
<https://www.lorientlejour.com/article/1345006/affrontements-de-ain-el-heloue-un-timing-qui-interroge.html>
[geraadpleegd op 09/01/2024]

L'Orient-Le Jour (Hijazi S.), *La trêve de Nabih Berry consacre-t-elle les équilibres politiques dans le camp ?*, 15/09/2023, <https://www.lorientlejour.com/article/1349581/la-treve-de-nabih-berry-consacre-t-elle-les-equilibres-politiques-dans-le-camp-.html> [geraadpleegd op 09/01/2024]

L'Orient-Le Jour, *Un Palestinien blessé par balle à Ain el-Héloué*, 09/03/2023,
<https://www.lorientlejour.com/article/1330916/un-palestinien-blesse-par-balle-a-ain-el-heloue.html>
[geraadpleegd op 09/01/2024]

L'Orient-Le Jour, *Les combats se poursuivent à Ain el-Héloué, le bilan s'alourdit : six morts et des blessés*, 30/07/2023, <https://www.lorientlejour.com/article/1344872/affrontements-dans-un-camp-palestinien-du-liban-un-mort-et-six-blesses.html> [geraadpleegd op 09/01/2024]

L'Orient-Le Jour, *Le cessez-le-feu respecté à Ain el-Héloué après une nuit de violences*, 03/08/2023,
<https://www.lorientlejour.com/article/1345314/calme-precaire-a-ain-el-heloue-apres-une-nuit-d'affrontements.html> [geraadpleegd op 09/01/2024]

L'Orient-Le Jour, *"Nous voulons rentrer chez nous!" : la colère des habitants sinistrés de Ain el-Héloué*, 12/08/2023, <https://www.lorientlejour.com/article/1346263/nous-voulons-renter-dans-nos-maisons-la-colere-des-habitants-sinistres-de-ain-el-heloue.html> [geraadpleegd op 09/01/2024]

L'Orient-Le Jour, *Le Comité d'action palestinien conjoint prend des mesures pour la sécurité à Ain el-Héloué*, 22/08/2023, <https://www.lorientlejour.com/article/1347081/le-comite-daction-palestinien-conjoint-prend-des-mesures-pour-la-securite-a-ain-el-heloue.html> [geraadpleegd op 09/01/2024]

L'Orient-Le Jour (Montasser A.), *Retour au calme à Ain el-Héloué après un accord de cessez-le-feu*, 07/09/2023, <https://www.lorientlejour.com/article/1348760/violents-affrontements-dans-le-camp-de-ain-el-heloue.html> [geraadpleegd op 09/01/2024]

L'Orient-Le Jour (Antonios Z.), *Affrontements à Ain el-Heloué : Attention à ne pas répéter le scénario de 1975*, 08/09/2023, <https://www.lorientlejour.com/article/1348785/affrontements-a-ain-el-heloue-attention-a-ne-pas-repeter-le-scenario-de-1975.html> [geraadpleegd op 09/01/2024]

L'Orient-Le Jour, *More than 70,000 military personnel to receive \$100 a month from US, UN*, 23/06/2023,
<https://today.lorientlejour.com/article/1341460/more-than-70000-military-personnel-to-receive-100-a-month-from-us-un.html#:~:text=The%20average%20monthly%20salary%20of,to%20cope%20with%20the%20crisis.>
[geraadpleegd op 29/01/2024]

L'Orient-Le Jour, *Le tueur présumé d'un membre du Fateh remis à l'armée libanaise par les factions palestiniennes*, 18/03/2023, <https://www.lorientlejour.com/article/1331921/le-tueur-presume-dun-membre-du-fateh-remis-a-larmee-libanaise-par-les-factions-palestiniennes.html> [geraadpleegd op 09/01/2024]

L'Orient-Le Jour, *Un Palestinien blessé par balle à Ain el-Héloué*, 09/03/2023,
<https://www.lorientlejour.com/article/1330916/un-palestinien-blesse-par-balle-a-ain-el-heloue.html>
[geraadpleegd op 09/01/2024]

L'Orient-Le Jour (Jalkh J.), *Une décennie de relations en dents de scie entre le Hezbollah et le Hamas*,
14/04/2023, <https://www.lorientlejour.com/article/1334732/une-decennie-de-relations-en-dents-de-scie-entre-le-hezbollah-et-le-hamas.html> [geraadpleegd op 17/04/2023]

L'Orient-Le Jour, *Affrontements dans un camp palestinien du Liban: un mort et sept blessés*,
02/03/2023, <https://www.lorientlejour.com/article/1330326/affrontements-dans-un-camp-palestinien-du-liban-un-mort-et-sept-blesses.html> [geraadpleegd op 07/03/2023]

L'Orient-Le Jour, *Affrontements nocturnes entre factions islamistes à Ain el-Héloué : au moins quatre blessés*,
05/07/2022, <https://www.lorientlejour.com/article/1304785/affrontements-nocturnes-entre-factions-islamistes-a-ain-el-heloue-au-moins-quatre-blesses.html> [geraadpleegd op 21/02/2023]

L'Orient-Le Jour, *Des affrontements armés à Ain el-Héloué font un mort et sept blessés*, 03/03/2023,
<https://www.lorientlejour.com/article/1330206/des-affrontements-armes-a-ain-el-heloue-font-un-mort-et-sept-blesses-1.html> [geraadpleegd op 07/03/2023]

L'Orient-Le Jour, *Deux blessés dans un affrontement armé entre factions palestiniennes à Ain el-Héloué*,
14/11/2022, <https://www.lorientlejour.com/article/1317952/deux-blesses-dans-un-affrontement-arme-entre-factions-palestiniennes-a-ain-el-heloue-1.html> [geraadpleegd op 21/02/2023]

L'Orient-Le Jour, *Le tueur présumé d'un membre du Fateh remis à l'armée libanaise par les factions palestiniennes*, 18/03/2023, <https://www.lorientlejour.com/article/1331921/le-tueur-presume-dun-membre-du-fateh-remis-a-larmee-libanaise-par-les-factions-palestiniennes.html> [geraadpleegd op 20/04/2023]

L'Orient-Le Jour, *Les réfugiés palestiniens au Liban s'enfoncent dans la pauvreté, s'alarme l'ONU*, 26/10/2022,
<https://www.lorientlejour.com/article/1315859/liban-les-palestiniens-senfoncent-dans-la-pauvrete-salarme-lonu.html> [geraadpleegd op 21/02/2023]

L'Orient-Le Jour, *Nasrallah à Netanyahu : Vos actions à Jérusalem au Liban et en Syrie risquent de mener la région vers une grande guerre*, 14/04/2023, <https://www.lorientlejour.com/article/1334746/nasrallah-a-netanyahu-vos-actions-a-jerusalem-au-liban-et-en-syrie-risquent-de-mener-la-region-vers-une-grande-guerre.html> [geraadpleegd op 17/04/2023]

L'Orient-Le Jour, *Sept blessés dans des affrontements armés dans le camp de réfugiés de Ain el-Héloué*,
11/09/2022, <https://www.lorientlejour.com/article/1311082/sept-blesses-dans-des-affrontements-armes-dans-le-camp-de-refugies-de-ain-el-heloue.html> [geraadpleegd op 21/02/2023]

L'Orient-Le Jour, *Tension et écoles fermées à Ain el-Héloué après le décès d'un membre du Fateh*, 15/11/2022,
<https://www.lorientlejour.com/article/1318108/tension-et-ecoles-fermees-a-ain-el-heloue-apres-le-deces-dun-membre-du-fateh.html> [geraadpleegd op 21/02/2023]

L'Orient-Le Jour, *Trois projets d'attaques de l'EI contre la banlieue sud de Beyrouth déjoués*, 23/02/2023,
<https://www.lorientlejour.com/article/1291566/liban-trois-projets-dattaques-du-groupe-etat-islamique-dejoues-ministre.html> [geraadpleegd op 21/02/2023]

L'Orient-Le Jour, *Un membre des forces de sécurité palestiniennes tué à Ain el-Héloué*, 04/04/2022,
<https://www.lorientlejour.com/article/1295738/un-agent-des-forces-de-securite-palestiniennes-tue-a-ain-el-heloue.html> [geraadpleegd op 21/02/2023]

L'Orient-Le Jour, *Un Palestinien blessé par balle à Ain el-Héloué*, 09/03/2023,
<https://www.lorientlejour.com/article/1330916/un-palestinien-blesse-par-balle-a-ain-el-heloue.html>
[geraadpleegd op 20/04/2023]

L'Orient-Le Jour, *Un responsable local du Fateh tué par balles dans le camp de Ain el-Héloué*, 08/08/2022,
<https://www.lorientlejour.com/article/1308063/liban-un-responsable-local-du-fatah-tue-dans-un-camp-palestinien.html> [geraadpleegd op 21/02/2023]

L'Orient-Le Jour, *Un vigile blesse par balle un déposant devant la SGBL dans la banlieue sud*, 04/03/2023,
<https://www.lorientlejour.com/article/1330316/un-vigile-blesse-par-balle-un-deposant-devant-la-sqlb-dans-la-banlieue-sud.html> [geraadpleegd op 13/03/2023]

L'Orient Today (Dagher L.), *Army conducts raid in Nahr al-Bared camp, residents demonstrate in response*
25/10/2022, <https://today.lorientlejour.com/article/1315712/army-conducts-raid-in-nahr-al-bared-camp-residents-demonstrate-in-response.html> [geraadpleegd op 20/03/2023]

Landinfo (Norwegian Country of Origin Information Centre), *The Lebanese resistance brigades – Saraya al-Muqawama al-Lubnaniya*, 20/05/2016, www.landinfo.no/asset/3357/1/3357_1.pdf [geraadpleegd op 27/02/2017]

Landmine and Cluster Monitor, *Lebanon Impact*, [laatste update 15/09/2023] <http://www.the-monitor.org/en-gb/reports/2023/lebanon/impact.aspx> [geraadpleegd op 23/01/2024]

Landmine and Cluster Monitor, *Lebanon Impact*, [laatste update 15/11/2021] <http://www.the-monitor.org/en-gb/reports/2021/lebanon/impact.aspx> [geraadpleegd op 14/03/2023]

LBC Group, *Fatah's mechanism for unity amidst rising concern in Ain Al-Helweh*, 18/11/2023, <https://www.lbcgroup.tv/news/press/735707/fatahs-mechanism-for-unity-amidst-rising-concern-in-ain-al-helweh/en> [geraadpleegd op 09/01/2024]

Lebanese army, *Lebanese army: hostages freed in Brital, one kidnapper arrested, another killed*, 14/06/2020, <http://nna-leb.gov.lb/en/show-news/116602/nna-leb.gov.lb/en> [geraadpleegd op 07/12/2020]

Liveuamap, *Hezbollah*, s.d. <https://hezbollah.liveuamap.com/> [geraadpleegd op 23/01/2024]

Liveuamap, *Israel-Palestine*, s.d., <https://israelpalestine.liveuamap.com/> [geraadpleegd op 23/01/2024]

Mercy Corps, *Overview on economic and political developments in January 2023*, 01/2023, <https://reliefweb.int/attachments/59659035-3f5a-4a39-a6c5-99ba9be8b83f/LCAT JAN Crisis REPORT 2023.pdf> [geraadpleegd op 21/02/2023]

Middle East Eye, *Lebanon announces long-awaited formation of new government*, 31/01/2019, <https://www.middleeasteye.net/news/lebanon-announces-long-awaited-formation-new-government> [geraadpleegd op 11/01/2021]

Middle East Eye, *Second Lebanese protester dies after succumbing to wounds*, 18/02/2020, <https://www.middleeasteye.net/news/second-lebanese-protester-dies-after-succumbing-wounds> [geraadpleegd op 18/02/2020]

Middle East Eye, *The struggle to keep the peace in Lebanon's largest Palestinian refugee camp*, 01/03/2016, <http://www.middleeasteye.net/news/struggle-keep-peace-lebanons-largest-palestinian-refugee-camp-272213607> [geraadpleegd op 27/02/2017]

Middle East Eye, *Tripoli protests turn anger on local political elites, sparking violence*, 15/12/2019, <https://www.middleeasteye.net/news/tripoli-turns-uprising-focus-local-political-elites-faces-violence> [geraadpleegd op 05/02/2020]

Middle East Institute (Gabriel E.M.), *The US is key to preventing an Israel-Lebanon war*, 05/04/2024, <https://www.mei.edu/blog/us-key-preventing-israel-lebanon-war> [geraadpleegd op 09/1/2024]

Middle East Institute (Blanford N.), *Hezbollah's evolution: from Lebanese militia to regional player*, 11/2017, <http://www.mei.edu/content/hezbollah-s-evolution-lebanese-militia-regional-player> [geraadpleegd op 04/12/2017]

Middle East Research and Information Project (MERIP) (Milligan M.), *Tripoli's troubles to come*, 13/08/2012, www.merip.org/mero/mero081312 [geraadpleegd op 26/10/2012]

Naharnet, *Bekaa Roads Blocked over Risha Kidnap as Aoun Says 'All Security Forces Mobilized'*, 20/01/2017, <http://www.naharnet.com/stories/224096-bekaa-roads-blocked-over-risha-kidnap-as-aoun-says-all-security-forces-mobilized/print> [geraadpleegd op 11/01/2021]

Naharnet, *Gunmen Kidnap Mayor of Neighborhood in Hermel*, 19/08/2020, <http://www.naharnet.com/stories/en/274278> [geraadpleegd op 07/12/2020]

Naharnet, *Hizbollah turns Beirut's Southern Suburbs into Fortress*, 21/08/2013, <http://www.naharnet.com/stories/en/94875> [geraadpleegd op 23/8/2013]

Naharnet, *Nasrallah vows response to any Israeli attack in Lebanon*, 15/04/2023, [https://www.naharnet.com/stories/en/296908-nasrallah-vows-response-to-any-israeli-attack-in-lebanon](http://www.naharnet.com/stories/en/296908-nasrallah-vows-response-to-any-israeli-attack-in-lebanon) [geraadpleegd op 17/04/2023]

Naharnet, *One wounded as Bourj al-Barajneh dispute escalates into gunfire*, 08/05/2017, <http://www.naharnet.com/stories/en/229731-one-wounded-as-bourj-al-barajneh-dispute-escalates-into-gunfire> [geraadpleegd op 08/05/2017]

Naharnet, *Roads blocked after Lebanese man killed in al-Bedawi camp gunfight*, 30/04/2017, <http://www.naharnet.com/stories/en/229264> [geraadpleegd op 12/05/2017]

Naharnet, *Top Ain el-Hiweh extremist in Army's custody*, 18/09/2018, <http://www.naharnet.com/stories/en/250809> [geraadpleegd op 17/01/2019]

Now Media (Blanford N.), *ISIS on the move in Lebanon*, 07/07/2016,
<http://now.mmedia.me/lb/en/reportsfeatures/566947-isis-on-the-move-in-lebanon> [geraadpleegd op 10/01/2022]

Overseas Security Advisory Council (OSAC), *Lebanon Country Security Report*, 16/08/2023,
<https://www.osac.gov/Content/Report/c4d55c2f-f1b7-4763-8317-1c202b33199d> [geraadpleegd op 22/01/2024]

Overseas Security Advisory Council (OSAC), *Lebanon 2018 Crime & safety report*, 27/03/2018,
<https://www.osac.gov/Content/Report/dc4e1a68-5c13-4ebe-a018-15f4ae5c63a2> [geraadpleegd op 01/06/2018]

Overseas Security Advisory Council (OSAC), *Lebanon Country Security Report*, 21/01/2022,
<https://www.osac.gov/Country/Lebanon/Content/Detail/Report/c4d55c2f-f1b7-4763-8317-1c202b33199d> [geraadpleegd op 01/02/2022]

Palestine Chronicle (Baroud R.), *Why We Should Be Talking about Ain Al-Helweh – ANALYSIS*, 14/09/2023,
<https://www.palestinechronicle.com/why-we-should-be-talking-about-ain-al-Helweh-analysis/> [geraadpleegd op 09/01/2024]

Palestinian Human Rights Organization (PHRO), *Camp in fear, camp in want, Human security assessment for Nahr El-Bared Camp*, 2011, http://www.palhumanrights.org/rep/ENG/Camp%20in%20Fear-Camp%20in%20Want_Final-A4.pdf [geraadpleegd op 18/11/2015]

Reporters Sans Frontières (RSF), *Lebanese journalist found shot dead in car*, 04/02/2021,
<https://www.ecoi.net/en/document/2044876.html> [geraadpleegd op 17/01/2022]

Reuters, *Lebanese army faces jihadist threat on Syrian border*, 28/08/2016,
<http://www.reuters.com/article/us-mideast-crisis-syria-lebanon-idUSKCN1Y1VN> [geraadpleegd op 04/03/2017]

Reuters, *Lebanese security forces, protesters clash for second night*, 19/01/2020,
<https://www.reuters.com/article/us-lebanon-crisis-protests/more-than-300-people-wounded-in-beirut-protest-clashes-rescuers-idUSKBN1ZI0DS> [geraadpleegd op 12/02/2020]

Reuters, *Lebanon forms government with backing of Hezbollah and allies*, 21/01/2020,
<https://www.reuters.com/article/us-lebanon-government/lebanon-forms-government-with-backing-of-hezbollah-and-allies-idUSKBN1ZK1EJ> [geraadpleegd op 05/02/2020]

Salloukh B.F., *The Syrian war: spillover effects on Lebanon*, 03/2017,
https://www.researchgate.net/publication/314239901_The_Syrian_War_Spillover_Effects_on_Libanon [geraadpleegd op 25/03/2017]

Sharawi A., *Lebanon-Israel Border clashes*, s.d., [Lebanon-Israel Border Clashes - Google My Maps](#) [geraadpleegd op 23/01/2024]

Shia Watch (Schei I., Slim M.), *The LAF: Lebanon's hope....by default*, 11/2015,
[http://www.shiawatch.com/public/uploads/files/LAF_Lebanon\[ShiaWatch40\].pdf](http://www.shiawatch.com/public/uploads/files/LAF_Lebanon[ShiaWatch40].pdf) [geraadpleegd op 18/11/2015]

Sogge E. L., *The Palestinian National Movement in Lebanon*, London: Bloomsbury Publishing, 17/06/2021

The 961 (Haddad N.), *Hezbollah Bully And Kick Out Lebanese Farmers In Saida For Being Druze*, 06/08/2021,
<https://www.the961.com/hezbollah-kick-out-lebanese-druze-farmers-saida-video/> [geraadpleegd op 08/02/2022]

The 961 (Yassine H.), *Lebanese Army Intelligence Rescued Over 20 Hostages From Armed Gang*, 15/06/2020,
<https://www.the961.com/army-rescued-hostages-from-armed-gang/> [geraadpleegd op 07/12/2020]

The Christian Science Monitor (Blanford N.), *In tense south Lebanon, UN force proves it helps to just talk*, 22/03/2018, <https://www.csmonitor.com/World/Middle-East/2018/0322/In-tense-south-Lebanon-UN-force-proves-it-helps-to-just-talk> [geraadpleegd op 01/06/2018]

The Christian Science Monitor (Blanford N.), *Why power-broker Hezbollah is still rocked by Beirut blast*, 24/08/2020, <https://www.csmonitor.com/World/Middle-East/2020/0824/Why-power-broker-Hezbollah-is-still-rocked-by-Beirut-blast> [geraadpleegd op 10/12/2020]

The Daily Star (TDS) (Al-Fakih R.), *Tit-for-tat kidnappings sweep Bekaa Valley*, 03/08/2013,
<http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2013/Aug-03/226149-tit-for-tat-kidnappings-sweep-bekaa-valley.ashx#axzz30MOCMH3u> [geraadpleegd op 24/04/2014]

The Daily Star (TDS) (Zaatari M.), *Palestinians act to stabilize Ain al-Hilweh*, 29/08/2017, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Aug-30/417526-palestinians-act-to-stabilize-ain-al-hilweh.ashx> [geraadpleegd op 10/01/2022]

The Daily Star (TDS) (Zaatari M.), *Ain al-Hilweh chaos as Badr bodyguard kills Palestinian man*, 20/11/2017, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Nov-20/427110-ain-al-hilweh-chaos-as-badr-bodyguard-kills-palestinian-man.ashx> [geraadpleegd op 26/11/2017]

The Daily Star (TDS) (Zaatari M.), *Ain al-Hilweh clashes linked to army offensive: Ibrahim*, 05/09/2017, www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Sep-05/418191-ain-al-hilweh-clashes-linked-to-army-offensive-ibrahim.ashx [geraadpleegd op 27/11/2017]

The Daily Star (TDS) (Zaatari M.), *Badr says in Syria after fleeing Ain al-Hilweh*, 03/01/2018, <https://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2018/Jan-03/432248-badr-says-in-syria-after-fleeing-ain-al-hilweh.ashx> [geraadpleegd op 18/06/2018]

The Daily Star (TDS) (Zaatari M.), *Botched arrest sparks camp clashes*, 14/10/2017, <https://www.pressreader.com/lebanon/the-daily-star-lebanon/20171014/281586650823052> [geraadpleegd op 27/11/2017]

The Daily Star (TDS) (Zaatari M.), *Extremist Ain al-Hilweh group threatens escalation*, 08/05/2017, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/May-08/404971-extremist-ain-al-hilweh-group-threatens-escalation.ashx> [geraadpleegd op 08/05/2017]

The Daily Star (TDS) (Zaatari M.), *Fatah launches wide-scale attack on extremist Badr group in Ain al-Hilweh*, 08/04/2017, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Apr-08/401138-sidon-paralyzed-amid-continued-clashes-in-palestinian-refugee-camp.ashx> [geraadpleegd op 09/04/2017]

The Daily Star (TDS) (Zaatari M.), *Fear of escalation puts Ain al-Hilweh on edge*, 19/03/2014, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2014/Mar-19/250661-fear-of-escalation-puts-ain-al-hilweh-on-edge.ashx#axzz2zuPdpOAu> [geraadpleegd op 25/04/2014]

The Daily Star (TDS) (Zaatari M.), *Gunfight rattles south Lebanon's Ain al-Hilweh*, 25/03/2017, <https://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Mar-25/399150-gunfight-rattles-south-lebanons-ain-al-hilweh.ashx> [geraadpleegd op 25/03/2017]

The Daily Star (TDS) (Zaatari M.), *Mieh Mieh, Ain al-Hilweh engulfed by security concerns in 2018*, 31/12/2018, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2018/Dec-31/472984-mieh-mieh-ain-al-hilweh-engulfed-by-security-concerns-in-2018.ashx> [geraadpleegd op 22/01/2019]

The Daily Star (TDS) (Zaatari M.), *Palestinians act to stabilize Ain al-Hilweh*, 29/08/2017, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Aug-30/417526-palestinians-act-to-stabilize-ain-al-hilweh.ashx> [geraadpleegd op 27/11/2017]

The Daily Star (TDS) (Zaatari M.), *Retaliatory shooting leaves one wounded in Ain al-Hilweh*, 01/05/2019, <https://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2019/May-01/482198-retaliatory-shooting-leaves-one-wounded-in-ain-al-hilweh.ashx> [geraadpleegd op 26/02/2020]

The Daily Star (TDS) (Zaatari M.), *Wanted men back in Ain al-Hilweh from Idlib: sources*, 28/03/2018, <https://www.dailystar.com.lb/News/Middle-East/2018/Mar-28/443316-wanted-men-back-in-ain-al-hilweh-from-idlib-sources.ashx> [geraadpleegd op 18/06/2018]

The Daily Star (TDS), *Kubis visits Ain al-Hilweh camp, shootout wounds four*, 15/03/2019, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2019/Mar-15/478875-kubis-visits-ain-al-hilweh-camp-shootout-wounds-four.ashx> [geraadpleegd op 10/01/2022]

The Daily Star (TDS), *Ain al-Hilweh fugitive hands himself over to authorities*, 31/07/2018, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2018/Jul-21/457397-ain-al-hilweh-fugitive-hands-himself-over-to-authorities.ashx> [geraadpleegd op 17/01/2019]

The Daily Star (TDS), *Akkar governorate in dire need of security and development*, 09/02/2017, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Feb-09/392904-akkar-governorate-in-dire-need-of-security-and-development.ashx> [geraadpleegd op 09/02/2017]

The Daily Star (TDS), *Army arrests second suspect in a month in Ain al-Hilweh*, 11/10/2018, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2018/Oct-11/466012-army-arrests-second-suspect-in-a-month-in-ain-al-hilweh.ashx> [geraadpleegd op 17/01/2019]

The Daily Star (TDS), *Chaos, kidnappings spread in Bekaa valley*, 08/09/2014, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2014/Sep-08/269940-lebanese-army-detains-two-over-kidnapping-of-arsal-residents.ashx> [geraadpleegd op 08/05/2015]

The Daily Star (TDS), *Fears over Ain al-Hilweh militant funding to derail election*, 06/03/2018,
<https://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2018/Mar-06/440414-fears-over-ain-al-hilweh-militant-funding-to-derail-election.ashx> [geraadpleegd op 18/06/2018]

The Daily Star (TDS), *Former Assir supporter surrenders to army*, 06/09/2018,
<http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2018/Sep-05/462453-former-assir-supporter-surrenders-to-army.ashx> [geraadpleegd op 17/01/2019]

The Daily Star (TDS), *Hezbollah 'fully' supports suburbs security plan: report*, 31/03/2015,
<http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2015/Mar-31/292768-hezbollah-fully-supports-suburbs-security-plan-report.ashx> [geraadpleegd op 08/05/2015]

The Daily Star (TDS), *Lebanese army frees kidnapped woman*, 14/06/2018,
<https://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2018/Jun-14/453188-lebanese-army-frees-kidnapped-woman.ashx> [geraadpleegd op 18/06/2018]

The Daily Star (TDS), *Richa freed after three-day abduction ordeal*, 23/01/2017,
<https://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2017/Jan-23/390541-richa-freed-after-three-day-abduction-ordeal.ashx> [geraadpleegd op 27/02/2017]

The Daily Star (TDS), s.d., <https://www.dailystar.com.lb/SearchArticles.aspx?search=palestinian>
[geraadpleegd op 28/02/2020]

The Daily Star (TDS), *Smugglers injured, killed at Lebanese border*, 23/06/2018,
<https://www.dailystar.com.lb/Sports/Tennis/2018/Jun-23/454089-smugglers-injured-killed-at-lebanese-border.ashx> [geraadpleegd op 28/06/2018]

The Daily Star (TDS), *Suspect arrested over Palestinian official's attempted killing*, 15/09/2018,
<http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2018/Sep-15/463479-suspect-arrested-over-palestinian-officials-attempted-killing.ashx> [geraadpleegd op 01/06/2018]

The Daily Star (TDS), *Woman killed in gunbattle between drug dealers in Shatila camp*, 07/06/2020,
<https://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2020/Jun-07/507096-woman-killed-in-gunbattle-between-drug-dealers-in-shatila-camp.ashx> [geraadpleegd op 07/12/2020]

The Jamestown Foundation (Devereux A.), *Beirut port blast punctures trust in Hezbollah*, 23/10/2020,
<https://jamestown.org/program/beirut-port-blast-punctures-trust-in-hezbollah/> [geraadpleegd op 30/11/2020]

The Jamestown Foundation (Devereux A.), *Islamic State Operations Room: Lebanon Prison Radicalization*,
10/09/2019, <https://jamestown.org/program/islamic-state-operations-room-lebanon-prison-radicalization/>
[geraadpleegd op 05/02/2020]

The Jamestown Foundation (Hoover P.), *The Evolution of Sunni Jihadism in Lebanon Since 2011*, 30/10/2015,
http://www.jamestown.org/programs/tm/single/?tx_ttnews%5Btt_news%5D=44540&cHash=ddc529b9e1283c7101b1347dfe937fc7 - .Vkxv1ubF_uE [geraadpleegd op 10/01/2022]

The Jamestown Foundation (Sehmer A.), *Lebanon: feeding the fight across the border*, 15/01/2018,
<https://jamestown.org/wp-content/uploads/2018/01/Terrorism-Monitor-January-15-2018.pdf?x87069>
[geraadpleegd op 18/06/2018]

The Jerusalem Post, *The Iran-backed sunni group that aids Hezbollah in the Syrian battlefield*, 13/03/2017,
<http://www.jpost.com/Middle-East/The-Iran-backed-Sunni-group-that-aids-Hezbollah-in-the-Syrian-battlefield-450094> [geraadpleegd op 13/03/2017]

The National, *Iran embassy bomber arrested in Lebanon refugee camp*, 20/09/2018,
<https://www.thenational.ae/world/mena/iran-embassy-bomber-arrested-in-lebanon-refugee-camp-1.772236>
[geraadpleegd op 17/01/2019]

The New Arab (Pernot P.), *We don't dare go out at night': In crisis-hit Lebanon, Syrian refugees are kidnapped for ransom*, 12/09/2023, <https://www.newarab.com/analysis/crisis-hit-lebanon-syrian-refugees-kidnapped-ransom> [geraadpleegd op 22/01/2024]

The New Arab (Sabaghi D.), *What's behind the fighting in Lebanon's Ain al-Helweh Palestinian refugee camp?*,
08/08/2023, <https://www.newarab.com/analysis/behind-fighting-lebanons-ain-al-Helweh-refugee-camp>
[geraadpleegd op 09/01/2024]

The New Arab, *Palestinian security force deploys in school in Lebanon's Ain al-Helweh refugee camp*,
30/09/2023, <https://www.newarab.com/news/palestine-forces-deploy-school-lebanons-ain-al-Helweh>
[geraadpleegd op 09/01/2024]

The New Arab, *Joint Palestinian security force deployed at Ain al-Helweh*, 25/09/2023,
<https://www.newarab.com/news/joint-palestinian-security-force-deployed-ain-al-Helweh> [geraadpleegd op 09/01/2024]

The New Arab (De Stone R.), *The failed reconstruction of Lebanon's Nahr al-Bared Palestinian camp*, 11/06/2019, <https://www.alaraby.co.uk/english/indepth/2019/6/11/the-failed-reconstruction-of-lebanons-nahr-al-bared-palestinian-camp> [geraadpleegd op 05/02/2020]

The New Arab, *Palestinian security officer shot dead in Lebanon's Ain al-Hilweh refugee camp*, 04/04/2022, <https://www.newarab.com/news/palestinian-man-killed-south-lebanon-refugee-camp> [geraadpleegd op 27/02/2023]

The New Humanitarian (Ghossn K.), *In a Lebanon battered by crises, the last thing people want is another war*, 26/10/2023, <https://www.thenewhumanitarian.org/news-feature/2023/10/26/lebanon-crises-last-thing-people-want-another-war> [geraadpleegd op 15/01/2024]

The New Humanitarian (Davis H., al-Hreich H.), *Palestinians in Lebanon's largest refugee camp brace for another round of conflict*, 25/10/2023, <https://www.thenewhumanitarian.org/news-feature/2023/10/25/palestinians-lebanon-ein-el-Helweh-largest-refugee-camp-brace-for-conflict> [geraadpleegd op 09/01/2024]

The Syrian Observer, *In Broad Daylight, Syrian Child Kidnapped in Lebanon's Bekaa*, 23/02/2018, http://syrianobserver.com/EN/Features/33880/In_Broad_Daylight_Syrian_Child_Kidnapped_Lebanon_Bekaa [geraadpleegd op 18/06/2018]

The Tahrir Institute for Middle East Policy (Kassem S.), *Death, Displacement and Trauma: The Human Cost of War in Southern Lebanon*, 24/01/2024, <https://timep.org/2024/01/24/death-displacement-and-trauma-the-human-cost-of-war-in-southern-lebanon/> [geraadpleegd op 24/01/2024]

The Wall Street Journal (Abi-Habib M.), *Young Palestinian refugees join Jihadists fighting in Syria*, 20/11/2013, <http://online.wsj.com/news/articles/SB10001424052702304868404579192933607042794> [geraadpleegd op 07/04/2014]

The Wall Street Journal (Trofimov Y.) *Islamic State's sway spreads to Lebanon*, 22/10/2014, www.factiva.com [geraadpleegd op 22/10/2014]

The Washington Institute for Near East Policy (Ghaddar H. & Sharawi A.), *Mapping Clashes Along the Israel-Lebanon Border*, s.d., <https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/mapping-clashes-along-israel-lebanon-border> [geraadpleegd op 23/01/2024]

The Washington Institute for Near East Policy (Ghaddar H., Levitt M.), *Hezbollah's Urban Missile Factories Put Civilians at Risk*, 04/10/2018, <https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/hezbollahs-urban-missile-factories-put-civilians-risk> [geraadpleegd op 11/01/2021]

The Washington Institute for Near East Policy, *The internal collapse facing Lebanon's Shiites*, 06/03/2017, <http://www.washingtoninstitute.org/fikraforum/view/the-internal-collapse-facing-lebanons-shiites> [geraadpleegd op 06/03/2017]

Trends The International Media on Arab Affairs, *Israel confirms striking Lebanon first time since april 2022*, 07/04/2023, <https://trendsmena.com/geostrategy/israel-confirms-striking-lebanon-first-time-since-april-2022/> [geraadpleegd op 20/04/2023]

UK Home Office, *Country policy and information note. Lebanon: Palestinians*, 06/2018, https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/718557/Lebanon - Palestinians_in_Lebanon - CPIN - v1.0_June_2018_External.pdf [geraadpleegd op 28/09/2018]

UMAM & Hayya Bina Project, *Lebanon: A (temporary) revenge of the " stability doctrine?"*, 10/2020, <https://umam-dr.org//Uploads/2020-10/InitiativeNewsletterPDF25.pdf> [geraadpleegd op 26/11/2020]

United Nations (UN) Security Council, *Implementation of Security Council resolution 1701 (2006) during the period from 3 November 2022 to 20 February 2023*, 10/03/2023, <https://www.ecoi.net/en/file/local/2089690/N2306485.pdf> [geraadpleegd op 20/04/2023]

United Nations (UN) Security Council, *Implementation of Security Council resolution 1701 (2006) during the period from 19 February to 16 June 2020*, 14/07/2020, <https://undocs.org/S/2020/710> [geraadpleegd op 11/01/2021]

United Nations (UN) Security Council, *Implementation of Security council resolution 1701 (2006)*, 15/11/2022, <https://reliefweb.int/attachments/c8907dce-af7b-406e-afd4-b1470e55360e/N2269419.pdf> [geraadpleegd op 14/03/2023]

United Nations (UN) Security Council, *Implementation of Security Council resolution 1701 (2006)*, 16/11/2023, <https://www.ecoi.net/en/file/local/2101911/N2334087.pdf> [geraadpleegd op 09/01/2024]

United Nations (UN) Security Council, *Implementation of Security Council resolution 1559 (2004)*, 12/10/2023, <https://www.securitycouncilreport.org/un-documents/document/s-2023-755.php> [geraadpleegd op 09/01/2024]

United Nations (UN) Security Council, *Implementation of Security Council resolution 1701 (2006)*, 13/07/2023, https://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/2023.07.13%20S_2023_522.pdf [geraadpleegd op 09/01/2024]

United Nations (UN) Security Council, *Implementation of Security Council resolution 1559 (2004)*, 22/04/2022, https://digitallibrary.un.org/record/3971179/files/S_2022_345-EN.pdf [geraadpleegd op 14/03/2023]

United Nations (UN) Security Council, *Implementation of Security Council resolution 1559 (2004)*, 11/10/2022, <https://www.securitycouncilreport.org/un-documents/document/s-2022-749.php> [geraadpleegd op 14/03/2023]

United Nations (UN) Security Council, *Implementation of Security Council resolution 1559 (2004)*, 20/12/2020, <https://undocs.org/S/2020/1032> [geraadpleegd op 16/11/2020]

United Nations (UN) Security Council, *Implementation of Security Council resolution 1559 (2004)*, 15/10/2019, <https://undocs.org/S/2019/819> [geraadpleegd op 11/01/2021]

United Nations (UN) Security Council, *Implementation of Security Council resolution 1559 (2004)*, 15/10/2018, https://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/s_2018_920.pdf [geraadpleegd op 25/04/2019]

United Nations (UN) Security Council, *Implementation of Security Council resolution 1701 (2006) during the period from 21 June to 26 October 2018*, 15/11/2018, https://www.ecoi.net/en/file/local/1452048/1226_1542899806_n1838175.pdf [geraadpleegd op 11/01/2021]

United Nations (UN) Security Council, *Implementation of Security Council resolution 1559 (2004)*, 20/10/2020, <https://undocs.org/S/2020/1032> [geraadpleegd op 11/01/2021]

United Nations (UN) Security Council, *Implementation of Security Council resolution 1701 (2006) during the period from 18 February to 24 June 2019*, 17/07/2019, <https://undocs.org/en/S/2019/574> [geraadpleegd op 11/01/2021]

United Nations (UN) Security Council, *Implementation of Security Council resolution 1701 (2006) during the period from 27 October 2018 to 17 February 2019*, 14/03/2019, https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/S_2019_237_E.pdf [geraadpleegd op 11/01/2021]

United Nations (UN) Security Council, *Implementation of Security Council resolution 1701 (2006) during the period from 19 June 2021 to 25 October 2021 - Report of the Secretary-General (S/2021/953)*, 16/11/2021, <https://reliefweb.int/report/lebanon/implementation-security-council-resolution-1701-2006-during-period-19-june-2021-25> [geraadpleegd op 10/01/2022]

United Nations (UN) Security Council, *March 2020 monthly forecast Lebanon*, 28/02/2020, <https://www.securitycouncilreport.org/monthly-forecast/2020-03/lebanon-1701-3.php> [geraadpleegd op 28/02/2020]

United Nations (UN) Security Council, *Report of the Secretary-General on the implementation of Security Council resolution 1559 (2004) S/2021/396*, 22/04/2021, https://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/s_2021_396.pdf [geraadpleegd op 10/01/2022]

United Nations (UN) Security Council, *Report of the Secretary-General on the implementation of Security Council resolution 1701 (2006) S/2021/650*, 13/07/2021, <https://undocs.org/en/S/2021/650> [geraadpleegd op 10/01/2022]

United Nations (UN) Security Council, *Report of the Secretary-General on the implementation of Security Council resolution 1701 (2006) S/2021/240*, 09/03/2021, <https://digitallibrary.un.org/record/3905328> [geraadpleegd op 10/01/2022]

United Nations (UN) Security Council, *Report of the Secretary-General on the implementation of Security Council resolution 1559 (2004) S/2018/480*, 21/05/2018, https://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/s_2018_480.pdf [geraadpleegd op 01/06/2018]

United Nations (UN) Security Council, *Report of the Secretary-General on the implementation of Security Council resolution 1701 (2006)*, 18/11/2019, <https://undocs.org/en/S/2019/889> [geraadpleegd op 05/02/2020]

United Nations (UN) Security Council, *Report of the Secretary-General on the implementation of Security Council resolution 1701 (2006)*, S/2008/425, 27/06/2008,
<http://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/Lebanon%20S%202008%20425.pdf> [geraadpleegd op 14/10/2013]

United Nations (UN) Security Council, *Report of the Secretary-General on the implementation of Security Council resolution 1701 (2006)*, S/2012/502, 28/06/2012,
<http://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/Lebanon%20S%202012%20502.pdf> [geraadpleegd op 14/10/2013]

United Nations (UN) Security Council, *Report of the Secretary-General on the implementation of Security Council resolution 1701 (2006)*, S/2014/784, 05/11/2014,
http://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/S_2014_784.pdf [geraadpleegd op 05/11/2014]

United Nations (UN) Security Council, *Report of the Secretary-General on the implementation of Security Council resolution 1701 (2006)*, S/2015/837, 04/11/2015,
http://www.securitycouncilreport.org/atf/cf/%7B65BFCF9B-6D27-4E9C-8CD3-CF6E4FF96FF9%7D/S_2015_837.pdf [geraadpleegd op 18/11/2015]

United Nations (UN) Security Council, *Report of the Secretary-General on the implementation of Security Council resolution 1701 (2006)*, S/2016/931, 04/11/2016,
http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/2016/931 [geraadpleegd op 27/02/2017]

United Nations (UN) Security Council, *Report of the Secretary-General on the implementation of Security Council resolution 1701 (2006)*, S/2017/201, 08/03/2017, <http://www.un.org/S/2017/201> [geraadpleegd op 08/03/2017]

United Nations (UN) Security Council, *Report of the Secretary-General on the implementation of Security Council resolution 1701 (2006)*, S/2017/591, 11/07/2017,
http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/2017/591 [geraadpleegd op 08/11/2017]

United Nations (UN) Security Council, *Report of the Secretary-General on the implementation of Security Council resolution 1701 (2006)*, S/2017/964, 16/11/2017,
http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/2017/964 [geraadpleegd op 16/11/2017]

United Nations (UN) Security Council, *Report of the Secretary-General on the implementation of Security Council resolution 1701 (2006)*, S/2018/210, 08/03/2018,
https://digitallibrary.un.org/record/1477500/files/S_2018_210-EN.pdf [geraadpleegd op 16/11/2017]

United Nations (UN) Security Council, *Report of the Secretary-General on the implementation of Security Council resolution 1701 (2006)*, 24/06/2016,
https://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/2016/572 [geraadpleegd op 11/01/2021]

United Nations (UN) Security Council, *Seventeenth semi-annual report of the Secretary-General to the Security Council on the implementation of Security Council resolution 1559 (2004)*, 16/10/2017,
http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/2017/867 [geraadpleegd op 08/11/2017]

United Nations (UN) Security Council, *Twenty-second semi-annual report of the Secretary-General to the Security Council on the implementation of Security Council resolution 1559 (2004)*, 28/04/2017,
http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/2017/374 [geraadpleegd op 28/04/2017]

United Nations Development Program (UNDP), *Gaza War: Preliminary Findings on the Socio-Economic and Environmental Impact on Lebanon*, 20/12/2023, <https://www.undp.org/arab-states/publications/gaza-war-preliminary-findings-socio-economic-and-environmental-impact-lebanon> [geraadpleegd op 15/01/2024]

United Nations Development Program (UNDP), *Assessing Vulnerabilities In Palestinian Gatherings In Lebanon. Results of the 2017 Household Survey*, 03/12/2018, <https://www.undp.org/lebanon/publications/assessing-vulnerabilities-palestinian-gatherings-lebanon-results-2017-household-survey> [geraadpleegd op 09/02/2023]

United Nations Development Program (UNDP), *Leave No One Behind for an Inclusive and Just Recovery Process in Post-Blast Beirut*, 16/09/2020,
https://www.lb.undp.org/content/lebanon/en/home/library/crisis_prevention_and_recovery/leave-no-one-behind-for-an-inclusive-and-just-recovery-process-i.html [geraadpleegd op 11/01/2021]

United Nations Development Program (UNDP), *Security & Justice Sector Wide Assessment*, 01/03/2017,
http://www.lb.undp.org/content/lebanon/en/home/library/crisis_prevention_and_recovery/Security-Justice-Sector-Wide-Assessment.html [geraadpleegd op 15/03/2017]

United Nations Development Program (UNDP), *The burden of scarce opportunities: the social stability context in Central and West Bekaa*, 03/2017, www.data.unhcr.org/syrianrefugees/download.php?id=13406 [geraadpleegd op 07/12/2017]

United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR), *Inter-agency Information Sharing Portal*, laatste update:11/01/2024, <https://data2.unhcr.org/en/situations/syria?id=122>. [geraadpleegd op 23/01/2024]

United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA) (Riza I.), "Escalation of Hostilities in South Lebanon: Growing Toll on Civilians Deepens their Struggles" Statement by the Humanitarian Coordinator in Lebanon, 26/01/2024, <https://reliefweb.int/report/lebanon/escalation-hostilities-south-lebanon-growing-toll-civilians-depends-their-struggles-statement-humanitarian-coordinator-lebanon-mr-imran-riza-enar> [geraadpleegd op 30/01/2024]

United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA), *Lebanon: At a Glance - Escalation of hostilities in South Lebanon*, 01/02/2024, <https://reliefweb.int/report/lebanon/lebanon-glance-escalation-hostilities-south-lebanon-01-february-2024-enar> [geraadpleegd op 06/02/2024]

United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA), *Lebanon: At a Glance - Escalation of hostilities in South Lebanon*, 26/01/2024, <https://reliefweb.int/report/lebanon/lebanon-glance-escalation-hostilities-south-lebanon-24-january-2024-enar> [geraadpleegd op 30/01/2024]

United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA), *Lebanon: at a glance, escalation of hostilities in South Lebanon*, 16/01/2024, <https://reliefweb.int/report/lebanon/lebanon-glance-escalation-hostilities-south-lebanon-16-january-2024> [geraadpleegd op 25/01/2024]

United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA), *Lebanon: Flash Update #10 - Escalation of hostilities in south Lebanon*, 24 January 2024, 29/01/2024, <https://reliefweb.int/report/lebanon/lebanon-flash-update-10-escalation-hostilities-south-lebanon-24-january-2024> [geraadpleegd op 30/01/2024]

United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA), *LEBANON: Flash Update # 9 Escalation of hostilities in south Lebanon*, 15/01/2024, <https://reliefweb.int/report/lebanon/lebanon-flash-update-9-escalation-hostilities-south-lebanon-11-january-2024> [geraadpleegd op 23/01/2024]

United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA), *LEBANON: Flash Update # 8 Escalation of hostilities in south Lebanon*, 03/01/2024, <https://reliefweb.int/report/lebanon/lebanon-flash-update-8-escalation-hostilities-south-lebanon-3-january-2024> [geraadpleegd op 08/01/2024]

United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA), *LEBANON: Flash Update # 7 Escalation of hostilities in south Lebanon*, 27/12/2023, <https://reliefweb.int/report/lebanon/lebanon-flash-update-7-escalation-hostilities-south-lebanon-27-december-2023> [geraadpleegd op 08/01/2024]

United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA), *LEBANON: Flash Update # 6 Escalation of hostilities in south Lebanon*, 21/12/2023, <https://reliefweb.int/report/lebanon/lebanon-flash-update-6-escalation-hostilities-south-lebanon-21-december-2023> [geraadpleegd op 08/01/2024]

United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA), *LEBANON: Flash Update # 5 Escalation of hostilities in south Lebanon*, 13/12/2023, <https://reliefweb.int/report/lebanon/lebanon-flash-update-5-escalation-hostilities-south-lebanon-13-december-2023> [geraadpleegd op 08/01/2024]

United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA), *LEBANON: Flash Update # 4 Escalation of hostilities in south Lebanon*, 09/12/2023, <https://reliefweb.int/report/lebanon/lebanon-flash-update-4-escalation-hostilities-south-lebanon-9-december-2023> [geraadpleegd op 08/01/2024]

United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA), *Lebanon: Flash Update #3 - Escalation of hostilities in south Lebanon*, 02/12/2023, <https://reliefweb.int/report/lebanon/lebanon-flash-update-3-escalation-hostilities-south-lebanon-1-december-2023> [geraadpleegd op 09/01/2024]

United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA), *Lebanon: Flash Update #2 - Escalation of hostilities in south Lebanon*, 26/11/2023, <https://reliefweb.int/report/lebanon/lebanon-flash-update-2-escalation-hostilities-south-lebanon-25-november-2023> [geraadpleegd op 09/01/2024]

United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA), *Lebanon: Flash Update #1 - Escalation of hostilities in south Lebanon*, 18/11/2023, <https://reliefweb.int/report/lebanon/lebanon-flash-update-1-escalation-hostilities-south-lebanon-18-november-2023> [geraadpleegd op 09/01/2024]

United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA), *Ein El-Hilweh camp profile*, 07/12/2017, <https://reliefweb.int/report/lebanon/south-lebanon-ein-el-hilweh-camp-profile-2017> [geraadpleegd op 07/12/2017]

United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA), *Lebanon: Beirut Port Explosions Situation Report No. 7 (As of 25 August 2020)*, 25/08/2020, <https://reliefweb.int/report/lebanon/lebanon-beirut-port-explosions-situation-report-no-7-25-august-2020-enar> [geraadpleegd op 11/01/2021]

United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA), *November 2018 Monthly Forecast*, 10/2018, https://www.securitycouncilreport.org/monthly-forecast/2018-11/lebanon_29.php?print=true [geraadpleegd op 11/01/2021]

United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA), *North & Akkar Governorates Profile*, 10/2018, https://www.ecoi.net/en/file/local/1457760/1788_1550069961_3110.pdf [geraadpleegd op 11/01/2021]

United Nations Office of the High Commissioner for Human Rights (OHCHR), *Press briefing note on Lebanon*, 21/01/2020, <https://www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=25483&LangID=E> [geraadpleegd op 05/02/2020]

United Nations Office of the High Commissioner for Human Rights (OHCHR), *Lebanon: UN expert warns of 'failing State' amid widespread poverty*, 11/05/2022, <https://www.ohchr.org/en/press-releases/2022/05/lebanon-un-expert-warns-failing-state-amid-widespread-poverty> [geraadpleegd op 20/02/2023]

United Nations Office of the High Commissioner for Human Rights (OHCHR), *Press briefing note on Lebanon*, 21/01/2020, <https://www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=25483&LangID=E> [geraadpleegd op 05/02/2020]

United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East (UNRWA), United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA) *Lebanon: Ein el Helweh Emergency Situation Report No. 13*, 06/10/2023, https://www.unrwa.org/sites/default/files/content/resources/unrwa-ocha_sit-rep_13 - eeh - 6 october.pdf [geraadpleegd op 09/01/2024]

United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East (UNRWA), United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA) *Lebanon: Ein el Helweh Emergency Situation Report No. 12*, 29/09/2023, <https://www.unrwa.org/resources/reports/report-12-situation-ein-el-Helweh-camp-lebanon-unrwa-ocha-joint-sit-rep> [geraadpleegd op 09/01/2024]

United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East (UNRWA), United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA), *Lebanon: Ein el Helweh Emergency Situation Report No. 11*, 22/09/2023, https://www.unrwa.org/sites/default/files/content/resources/unrwa-ocha_sitrep_eeh_22_september_5.pdf [geraadpleegd op 09/01/2024]

United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East (UNRWA), United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA), *UNRWA-OCHA Joint Sit-Rep Report #10 on the situation in Ein el Helweh camp, Lebanon*, 18/09/2023, <https://www.unocha.org/publications/report/lebanon/unrwa-ocha-joint-sit-rep-report-10-situation-ein-el-Helweh-camp-lebanon-monday-18-september-2023-1900hrs> [geraadpleegd op 09/01/2024]

United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East (UNRWA), United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA), *SITUATION REPORT #9 ON THE SITUATION IN EIN EL HELWEH, LEBANON*, 15/09/2023, <https://www.unrwa.org/resources/reports/situation-report-9-situation-ein-el-Helweh-lebanon> [geraadpleegd op 09/01/2024]

United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East (UNRWA), United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA), *SITUATION REPORT #8 ON THE SITUATION IN EIN EL HELWEH, LEBANON*, 14/09/2023, <https://www.unrwa.org/resources/reports/situation-report-8-situation-ein-el-Helweh-lebanon> [geraadpleegd op 12/10/2023]

United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East (UNRWA), United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA), *SITUATION REPORT #7 ON THE SITUATION IN EIN EL HELWEH, LEBANON*, 12/09/2023, <https://www.unrwa.org/resources/reports/situation-report-7-situation-ein-el-Helweh-lebanon> [geraadpleegd op 09/01/2024]

United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East (UNRWA), United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA), *SITUATION REPORT #6 ON THE SITUATION IN EIN EL HELWEH, LEBANON*, 10/09/2023, <https://www.unrwa.org/resources/reports/situation-report-6-situation-ein-el-Helweh-lebanon> [geraadpleegd op 09/01/2024]

United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East (UNRWA), United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA), *SITUATION REPORT #5 ON THE SITUATION IN EIN EL HELWEH, LEBANON*, 11/09/2023, <https://reliefweb.int/report/lebanon/unrwa-situation-report-5-situation-ein-el-Helweh-lebanon> [geraadpleegd op 09/01/2024]

United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East (UNRWA), United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA), *SITUATION REPORT #4 ON THE SITUATION IN EIN*

EL HELWEH, LEBANON, 08/08/2023, <https://reliefweb.int/report/lebanon/unrwa-situation-report-4-situation-ein-el-Helweh-lebanon> [geraadpleegd op 09/01/2024]

United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East (UNRWA), United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA), *SITUATION REPORT #3 ON THE SITUATION IN EIN EL HELWEH, LEBANON*, 05/08/2023, <https://www.unrwa.org/resources/reports/situation-report-3-situation-ein-el-Helweh-lebanon> [geraadpleegd op 09/01/2024]

United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East (UNRWA), United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA), *SITUATION REPORT #2 ON THE SITUATION IN EIN EL HELWEH, LEBANON*, 03/08/2023, <https://www.unrwa.org/resources/reports/situation-report-2-situation-ein-el-Helweh-lebanon> [geraadpleegd op 09/01/2024]

United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East (UNRWA), United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (OCHA), *SITUATION REPORT #1 ON THE SITUATION IN EIN EL HELWEH, LEBANON*, 02/08/2023, <https://reliefweb.int/report/lebanon/unrwa-situation-report-1-situation-ein-el-Helweh-lebanon> [geraadpleegd op 09/01/2024]

United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East (UNRWA), *UNRWA HEALTH RESPONSE TO EIN EL HELWEH CONFLICT*, 26/09/2023, <https://www.unrwa.org/newsroom/news-releases/unrwa-health-response-ein-el-Helweh-conflict> [geraadpleegd op 09/01/2024]

United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East (UNRWA), *Flash appeal Ein El Helweh crisis – addressing immediate needs*, 08/2023, <https://www.unrwa.org/resources/emergency-appeals/flash-appeal-ein-el-Helweh-crisis> [geraadpleegd op 09/01/2024]

United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East (UNRWA), *Fields of operation*, 2020, <https://www.unrwa.org/resources/about-unrwa/unrwa-fields-operations-map-2020> [geraadpleegd op 09/01/2024]

United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East (UNRWA), *Nahr El-Bared Camp*, s.d., <https://www.unrwa.org/where-we-work/lebanon/nahr-el-bared-camp> [geraadpleegd op 09/05/2023]

United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East (UNRWA), *Camp profiles: Nahr el-Bared*, s.d., https://www.unrwa.org/where-we-work/lebanon/camp-profiles?field=15&qt-view_camps [geraadpleegd op 07/12/2015]

United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East (UNRWA), *Protection brief Palestine refugees living in Lebanon*, 10/2017, https://www.unrwa.org/sites/default/files/lebanon_protection_brief_october_2017.pdf [geraadpleegd op 31/10/2017]

United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East (UNRWA), *Teachers change our world: Wafa al Saadi from Saida, Lebanon*, 27/11/2018, <https://www.unrwa.org/newsroom/features/teachers-change-our-world-wafa-al-saadi-saida-lebanon> [geraadpleegd op 23/01/2019]

United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East (UNRWA), *UNRWA fields*, s.d., http://www.unrwa.org/sites/default/files/styles/760xh/public/content/unrwa_fields/unrwa_field_3923_15_1392881294.png?itok=UKwwSJtg [geraadpleegd op 07/11/2015]

United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East (UNRWA), *Syria, Lebanon And Jordan Emergency Appeal 2023*, 19/01/2023, <https://www.unrwa.org/resources/emergency-appeals/syria-lebanon-and-jordan-emergency-appeal-2023> [geraadpleegd op 09/02/2023]

United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East (UNRWA), *Protection Monitoring Report – Quarter 4 2022*, 02/2023, <https://data.unhcr.org/en/documents/download/98720> [geraadpleegd op 09/02/2023]

United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East (UNRWA), *Hitting Rock Bottom- Palestine Refugees In Lebanon Risk Their Lives In Search Of Dignity*, 21/10/2022, <https://www.unrwa.org/newsroom/press-releases/hitting-rock-bottom-palestine-refugees-lebanon-risk-their-lives-search> [geraadpleegd op 20/12/2022]

United States Department of State (USDOS), *Country Report on Terrorism 2022- Lebanon*, 30/11/2023, <https://www.state.gov/reports/country-reports-on-terrorism-2022/lebanon/> [geraadpleegd op 15/01/2024]

United States Department of State (USDOS), *2022 Report on International Religious Freedom: Lebanon*, 15/05/2023, <https://www.state.gov/reports/2022-report-on-international-religious-freedom/lebanon/> [geraadpleegd op 15/01/2024]

United States Department of State (USDOS), *Country Report on Terrorism 2015 - Chapter 6 - Hizballah*, 02/06/2016, <http://www.state.gov/j/ct/rls/crt/2015/257523.htm> [geraadpleegd op 30/06/2016]

United States Department of State (USDOS), *Country Report on Terrorism 2015- Foreign terrorist organizations: Abdallah Azzam brigades*, 02/06/2016, https://www.ecoi.net/local_link/324803/450940_en.html [geraadpleegd op 30/06/2016]

United States Department of State (USDOS), *Country reports on terrorism 2015 – Lebanon*, 02/06/2016, <http://www.refworld.org/docid/57518daa2a.html> [geraadpleegd op 30/06/2016]

United States Department of State (USDOS), *Lebanon Country report on human rights practices 2019*, 11/03/2020, <https://www.state.gov/reports/2019-country-reports-on-human-rights-practices/> [geraadpleegd op 30/11/2020]

United States Department of State (USDOS), *Lebanon Country report on human rights practices for 2017*, 20/04/2018, <https://www.state.gov/reports/2018-country-reports-on-human-rights-practices/lebanon/> [geraadpleegd op 18/06/2018]

United States Department of State (USDOS), *Report on International religious freedom*, 12/05/2021, <https://www.state.gov/reports/2020-report-on-international-religious-freedom/lebanon/> [geraadpleegd op 10/01/2022]

Wood J., *Lebanon sees success in fight against militants, yet risk of backlash remains*, 06/04/2015, <http://www.thenational.ae/world/middle-east/lebanon-sees-success-in-fight-against-militants-yet-risk-of-backlash-remains> [geraadpleegd op 08/05/2015]

Worldatlas, *Governorates Of Lebanon Map*, s.d., <https://www.worldatlas.com/maps/lebanon> [geraadpleegd op 30/01/2024]

World Bank, *Lebanon's Fragile Economy Pulled Back into Recession*, 21/12/2023, <http://www.worldbank.org/en/news/press-release/2023/12/21/lebanon-s-fragile-economy-pulled-back-into-recession> [geraadpleegd op 15/01/2024]

World Bank, *Lebanon Economic Monitor - Fall 2023 : In the Grip of a New Crisis*, 22/12/2023, <http://www.worldbank.org/en/news/press-release/2023/12/21/lebanon-s-fragile-economy-pulled-back-into-recession> [geraadpleegd op 08/01/2024]

World Bank, *Time for an Equitable Banking Resolution*, in: *Lebanon Economic Monitor*, herfst 2022, 23/11/2022, <https://www.worldbank.org/en/country/lebanon/publication/lebanon-economic-monitor-fall-2022-time-for-an-equitablebanking-resolution> [geraadpleegd op 20/02/2023]

World Vision, *Projecting the impact of prolonged food insecurity and education interruption on economic growth in Lebanon*, 10/01/2024, <https://reliefweb.int/report/lebanon/projecting-impact-prolonged-food-insecurity-and-education-interruption-economic-growth-lebanon> [geraadpleegd op 09/01/2024]

Xinhua Net, *13 militants killed in clashes with army in northern Lebanon*, 27/09/2020, http://www.xinhuanet.com/english/2020-09/27/c_139399713.htm [geraadpleegd op 26/11/2020]

Xinhua Net, *Grenade hurled by protesters hurts 10 soldiers in northern Lebanon: army*, 17/07/2021, http://www.xinhuanet.com/english/2021-07/17/c_1310065938.htm [geraadpleegd op 10/01/2021]

Xinhua Net, *Lebanon arrests 4 IS members*, 05/02/2020, http://www.xinhuanet.com/english/2020-02/05/c_138756019.htm [geraadpleegd op 05/02/2020]